

Møteinnkalling

Utval:	Fitjar kommune, Kontrollutvalet
Møtestad:	Rådhuset, Kommunestyresalen
Dato:	22.02.2023
Tid:	10:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjera dette så tidleg som råd er, ved å ringa til Helge Inge Johansen tlf. 402 03 664 eller til Hogne Haktorson tlf. 911 05 982

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Kommunedirektør/Rådmann

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 1/23	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 2/23	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 07.12.2022	2022/120	
	Politiske saker		
PS 1/23	Kommunedirektør orienterer om arbeid med etikk i Fitjar kommune	2022/112	
PS 2/23	Kommunedirektør orienterer om kommunaløkonomisk berekraft i Fitjar kommune	2022/328	
PS 3/23	Forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene - statusrapportering	2022/214	
PS 4/23	Bestilling av kurs frå Deloitte AS	2023/350	
PS 5/23	Årsmelding for kontrollutvalet sitt arbeid i 2022	2022/118	
PS 6/23	Møteplan 2023 for kontrollutvalet	2022/115	
PS 7/23	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval	2022/121	
PS 8/23	Eventuelt	2022/117	
	Referat saker		
RS 1/23	VS: Sekretariat for kontrollutvalet frå 01.01.2023.	2022/290	
RS 2/23	Brev fra Fitjar kommune - Melding om vedtak Budsjett 2023 for kontrollutvalet	2022/113	
RS 3/23	VS: Invitasjon til FKTs fagkonferanse 31. mai -1. juni	2022/116	

GK 1/23 Godkjenning av innkalling og sakliste

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/120-9

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	2/23	22.02.2023

Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 07.12.2022

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 07.12.2022 er vedlagt saka.

Møteprotokoll

Utval:	Kontrollutvalet
Møtestad:	Rådhuset, Kommunestyresalen
Dato:	07.12.2022
Tid:	10:00 - 11:00

Følgjande faste medlemmer møtte:

Namn	Funksjon	Representerer
Björg Tislevoll	Leder	H
Kjell Aleksander Skogsrud	Nestleder	AP
Jostein Sandvik	Medlem	KRF
Gro Rydland	Medlem	SP

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Frank Solli	Medlem	FRP

Følgjande varamedlemmer møtte:

Namn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Merknad

Ingen av varamedlemene kunne møta for Frank Solli.

Andre som møtte:

Svein Dale Soleng	Ass. kom.dir
Else Holst-Larsen	Partner og rekneskapsrevisor, Deloitte AS
Annbjörg Ryssdal	Forvaltningsrevisor, Deloitte AS
Helge Inge Johansen	Spesialrådgjevar, Vestland fylkeskommune

Björg Tislevoll
utvalsleiar

Helge Inge Johansen
utvalssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 7/22	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 8/22	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.09.2022	2022/120	
	Politiske saker		
PS 19/22	Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS - oppfølging av handlingsplan	2022/110	
PS 20/22	Forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene - statusrapportering	2022/214	
PS 21/22	Deloitte presenterer interimisrevisjonsrapport for 2022	2022/122	
PS 22/22	Kommunaløkonomisk berekraft i Fitjar kommune	2022/328	
PS 23/22	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval	2022/121	
PS 24/22	Eventuelt	2022/117	
	Referat saker		
RS 11/22	NKRF sin kontrollutvalskonferanse 2023	2022/126	
RS 12/22	VS: FKT -info Oktober 2022	2022/116	

Godkjenningssaker

GK 7/22 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram merknader til innkalling og sakliste

Vedtak

Innkalling og sakliste vart godkjent

GK 8/22 Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.09.2022

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram merknader til protokoll frå møte i kontrollutvalet 14.09.2022.

Vedtak

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.09.2022 vart godkjent.

Politiske saker

PS 19/22 Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS - oppfølging av handlingsplan

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet registrerer at det framleis står att ein del arbeid gjeldande forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS
2. Kontrollutvalet ber om ny skriftleg tilbakemelding på handlingsplan til andre møte i kontrollutvalet i 2023. Tilbakemelding på handlingsplanen vert å senda sekretariatet innan 01.04.23.

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Ass.kom.dir. orienterte om status på handlingsplanen slik den ligg føre i saksframlegget.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet registrerer at det framleis står att ein del arbeid gjeldande forbetringsarbeidet etter forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS
2. Kontrollutvalet ber om ny skriftleg tilbakemelding på handlingsplan til andre møte i kontrollutvalet i 2023. Tilbakemelding på handlingsplanen vert å senda sekretariatet innan 01.04.23.

PS 20/22 Forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene - statusrapportering

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Forvaltningsrevisor orienterte om status gjeldande arbeid med forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene, og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Revisjonen har henta inn dokumentasjon og gjennomført intervju, og er i gang med noko av rapportskrivinga. Deloitte har frist til å levera rapporten 01.04.2023.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

PS 21/22 Deloitte presenterer interimisrevisjonsrapport for 2022

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar oppsummering etter interimisrevisjon 2022 for Fitjar kommune frå Deloitte til orientering.

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Partner Else Holst-Larsen presenterte resultatet etter arbeid med interimisrevisjonen og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar oppsummering etter interimrevisjon 2022 for Fitjar kommune frå Deloitte til orientering.

PS 22/22 Kommunaløkonomisk berekraft i Fitjar kommune

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber kommunedirektøren kome i første møte i 2023 for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Fitjar kommune.
2. Utgreiinga kan m.a. innehalde informasjon om status på:
 - 1.Finansielle måltal
 - 2.Aktuelle regelverk
 - 3.Vedlikehaldsetterslepet i kroner på f.eks.:
 - a)Kommunale bygg?
 - b)Kommunale veier, inkludert tunellar og bruer?
 - c)Kommunale kaianlegg?
 - d)Annan kommunal infrastruktur som vatn og avløp
 - 4.Er det utarbeidd planar for korleis eventuelt vedlikehaldsetterslep skal takast inn att?
3. Kontrollutvalet ber om at notat som grunnlag for utgreiinga vert sendt sekretariatet innan 15.01.2023.

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Sekretær orienterte kort om saka.

Forslag til vedtak, inkl. ny frist i pkt. 3, vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet ber kommunedirektør kome i første møte i 2023 for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Fitjar kommune.
2. Utgreiinga kan m.a. innehalde informasjon om status på:
 - 1.Finansielle måltal
 - 2.Aktuelle regelverk
 - 3.Vedlikehaldsetterslepet i kroner på f.eks.:
 - a)Kommunale bygg?
 - b)Kommunale veier, inkludert tunellar og bruer?
 - c)Kommunale kaianlegg?

d) Annan kommunal infrastruktur som vatn og avløp

4. Er det utarbeidd planar for korleis eventuelt vedlikehaldsetterslep skal takast inn att?

3. Kontrollutvalet ber om at notat som grunnlag for utgreiinga vert sendt sekretariatet innan 31.01.2023.

PS 23/22 Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved gjennomgang av møteprotokollane.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

PS 24/22 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Første møte i kontrollutvalet i 2023

Kontrollutvalet vart einig i at første møte i 2023 vert 22.02.2023.

Bestilling av kurs frå Deloitte

Kontrollutvalet vil ha sak gjeldande bestilling av kurs til neste møte i kontrollutvalet, 22.02.2023.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet skal ha møte 22.02.2023.
2. Kontrollutvalet ønskjer at det på sakslista til neste møte kjem sak gjeldande bestilling av kurs frå Deloitte.

Referatsaker

RS 11/22 NKRF sin kontrollutvalskonferanse 2023

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved handsaming av referatsaka.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar referatsaka til orientering.

RS 12/22 VS: FKT -info Oktober 2022

Saksprotokoll 07.12.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved handsaming av referatsaka.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar referatsaka til orientering.

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/112-1
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	1/23	22.02.2023

Kommunedirektør orienterer om arbeid med etikk i Fitjar kommune

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek informasjonen til orientering, og ber om ei ny orientering frå kommunedirektør til eit av møta i kontrollutvalet våren 2024.

Samandrag

Det er bestilt ei jamleg orientering gjeldande dette arbeidet frå kontrollutvalet. Kontrollutvalet hadde slik sak til handsaming i møte 14.09.2020. Føremålet med saka er å få ein orientering frå kommunedirektør om status gjeldande etikkarbeidet i kommunen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Det er ønskjeleg at kommunedirektøren sjølv orienterer kontrollutvalet om status gjeldande arbeid med etikk i Fitjar kommune. Ein slik orientering kan til døme innehalde slike opplysningar:

1. Kva er gjort på området siste året?
2. Kva er planlagd å gjere det neste året?
3. Er det gjennomført dilemmatrening?
4. Er det halde kurs eller seminar?
5. Osv.

KS og Transparency International Norge (TI Norge) har laga ein dilemmasamling om refleksjon rundt etikk og antikorrupsjon i kommunar og fylkeskommunar som kan finnast via denne lenkja: <https://www.fkt.no/nyheter/dilemmasamling-for-kommuner-og-fylkeskommuner/>

Det vil være ei føremon om det og vert orientert om kommunen har laga eit antikorrupsjonsprogram eller har vurdert å lage eit slikt program. Jamfør i den samband med «Håndbok i antikorrupsjon – Beskytt kommunen» som kan finnast via denne lenkja: <https://www.ks.no/globalassets/Beskytt-kommunen-Handbok-i-antikorrupsjon.pdf>

Kontrollutvalet hadde sak om etikk til handsaming i møte 14.09.2020 (PS 14/20). Dette vart mellom anna protokollert frå møtet:

«Rådmann orienterte om korleis kommunen arbeider med etikk. Kontrollutvalet har fått ein slik årleg orientering over fleire år.

Det vart mellom anna informert om dette:

- Det er viktig at tilsette og politikarane er bevisst dette i sin gjerning, og at ein tilstrebe ein høg etisk standard, og at ein til dømes har eit bevist forhold til kven som skal uttale seg på vegne av kommunen.
- Etisk regelverk ligg tilgjengeleg på heimesida til kommunen.
- Alle nytilsette og politikarar får tildelt etisk regelverk for kommunen.
- Etikk har vore tema på folkevaldopplæringa der tilsette frå administrasjonen og politisk ledelse deltar. Sentralt tema er habilitet.
- Ekstern kursing av politikarar og tilsette gjeldande fagområdet plan- og bygningsloven.
- Kommunen kjøper hjelp frå advokater der det er saker som er kompliserte.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i sak der utvalet vil innhenta informasjon, jf. kommuneloven § 23-2.

Vurderingar og verknader

Denne saka vart utsett til ny kommunedirektør vert tilsett. Det vert bede om at kommunedirektøren sjølv kjem til møtet for å orientere kontrollutvalet om saka. Sekretariatet har fått stadfesta frå kommunedirektøren at han kjem til møtet og orienterer om saka.

Det kan nemnast at sekretariatet siste tida også har lagt inn ønskt informasjon om misleg framferd i saka om etikk. Kommunedirektøren i Fitjar kommune har ikkje blitt førespurt om det denne gongen, så det kan gjerne takast inn i ny orientering som er tilrådd å ha om eit års tid.

Omgrepet misleg framferd vert definert slik i revisjonsstandar ISA 240

<https://www.revisorforeningen.no/fag/standarder-og-veiledninger/revisjonsstandardene/>

«En bevisst handling begått av en eller flere personer innen ledelsen, av personer som har overordnet ansvar for styring og kontroll, av ansatte eller av andre, som innebærer uredelighet for å oppnå en urettmessig eller ulovlig fordel.»

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet, på bakgrunn av informasjon som kjem fram i møtet, drøfter seg frem til ein konklusjon. Videre blir det tilrådd at kontrollutvalet ber om at kommunedirektøren orienterer om status på etikk arbeidet i Fitjar kommune kvart år vidare og at punktet om misleg framferd då også vert teke med.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/328-5
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	2/23	22.02.2023

Kommunedirektør orienterer om kommunaløkonomisk berekraft i Fitjar kommune

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek kommunedirektør si orientering om kommunaløkonomisk berekraft i Fitjar kommune til orientering
2. Utvalet ber om ei ny orientering frå kommunedirektør i første kontrollutvalsmøte i 2024, med frist for levering av notat eller alternativt skriftleg tilfang til sekretariatet innan 15.01.2024.

Samandrag

Kontrollutvalet vil i dette møte få ei orientering gjeldande Fitjar kommune sitt arbeid med kommunaløkonomisk berekraft.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Notat økonomiskberekraft Kontroll
- 2 Særutskrift Finansielle måltal for utviklinga av økonomien til Fitjar kommune
- 3 Reglement for finans- og gjeldsforvaltning for Fitjar kommune 2021
- 4 Stadfesting av kommunedelplan for avløp og vassmiljø
- 5 Kommunedelplan for avløp og vassmiljø 2020-2030 Fitjar kommune.pdf
- 6 Kommunedelplan for vassforsyning 2020-2030 Fitjar kommune.pdf
- 7 KDP Avløp og vassmiljø Vedlegg A.pdf
- 8 KDP Vassforsyning vedlegg A.pdf
- 9 Særutskrift Stadfesting av kommunedelplan for avløp og vassmiljø
- 10 Tilstand på kommunale vegar
- 11 Vedlikehald av kommunale vegar og vegprivatisering

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I samband med Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) sin fagkonferanse 01. – 02.06.2021, vart det m.a. fokusert på kommunal økonomisk berekraft (KØB). Det blir i den samanheng vist til kommunelova §§ 14-1 og 14-2.

Kommunelova (KL) § 14-1 omhandlar grunnleggjande krav til økonomiforvaltninga i kommunen.

Her står det:

- *Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handlevnen blir ivaretatt over tid.*
- *Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.*
- *Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelse kan innfris ved forfall.*

Det er dette som vert kalla kommunal økonomisk berekraft (KØB).

For å ivareta økonomisk berekraft over tid, har kommunen plikt til å fastsette finansielle måltal, jf. KL § 14-2:

Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta:

- a) *økonomiplanen og årsbudsjettet*
- b) *årsregnskapene og årsberetningene*
- c) *finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi*
- d) *regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)*
- e) *regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).*

Videre står det i kommunelova § 23-2 m.a. dette:

Kontrollutvalget skal påse at:

- a) *Kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) *Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*

Kontrollutvalet behandla sak gjeldande kommunaløkonomisk berekraft i møte 07.12.2022 og vedtok følgjande:

1. Kontrollutvalet ber kommunedirektøren kome i første møte i 2023 for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Fitjar kommune.
2. Utgreiinga kan m.a. innehalde informasjon om status på:
 1. Finansielle måltal
 2. Aktuelle regelverk
 3. Vedlikehaldsetterslepet i kroner på f.eks.:
 - a) Kommunale bygg?
 - b) Kommunale veier, inkludert tunellar og bruer?
 - c) Kommunale kaianlegg?
 - d) Annan kommunal infrastruktur som vatn og avløp
 4. Er det utarbeidd planar for korleis eventuelt vedlikehaldsetterslep skal takast inn att?
3. Kontrollutvalet ber om at notat som grunnlag for utgreiinga vert sendt sekretariatet innan 31.01.2023.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka ved at utvalet skal sjå til at rekneskapen blir revidert på ein trygg måte og kontrollere at den økonomiske forvaltninga vert ivareteken i samsvar med gjeldande føresegner og vedtak, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

Sekretariatet har motteke utfyllande dokumentasjon i saka frå kommunedirektør på epost 09.02.2023, som gjev ei god beskriving av status på området. Dokumenta er vedlagt saka.

I tråd med vedtaket i kontrollutvalet 07.12.2022 er det avtalt at kommunedirektør kjem i dette møtet for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Fitjar kommune.

Konklusjon

I tråd med vedtaket i kontrollutvalet 07.12.2022 er det avtalt at kommunedirektør kjem i dette møtet for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Fitjar kommune.

Notat

Fitjar kommune

Til: Fitjar kontrollutval
Fra: Gjermund Hagesæter
Kopi:
Dato: 090223
SV: Status for kommunal økonomisk berekraft i Fitjar kommune.

I møte i Fitjar kontrollutval 7/12-22 blei følgjande vedtak fatta:

1. Kontrollutvalet ber kommunedirektør kome i første møte i 2023 for å gjere greie for status for kommunal økonomisk berekraft i Fitjar kommune.
2. Utgreiinga kan m.a. innehalde informasjon om status på:
 1. Finansielle måltal
 2. Aktuelle regelverk
 3. Vedlikehaldsetterslepet i kroner på f.eks.:
 - a) Kommunale bygg?
 - b) Kommunale veier, inkludert tunellar og bruer?
 - c) Kommunale kaianlegg?
 - d) Annan kommunal infrastruktur som vatn og avløp
 4. Er det utarbeidd planar for korleis eventuelt vedlikehaldsetterslep skal takast inn att?
3. Kontrollutvalet ber om at notat som grunnlag for utgreiinga vert sendt sekretariatet innan 31.01.2023.

Etter at dette vedtaket blei fatta har kommunedirektøren gått gjennom kva som eksisterer av oppdaterte relevante dokument:

- **Finansielle måltal for utviklinga av økonomien til Fitjar kommune.**
 - Dette er eit dokument som er handsama av Fitjar kommunestyre 20/11-19 der det blei gjort følgjande vedtak:
 - «Fitjar kommunestyre vedtek desse finansielle måltala:
 - 1) *Sunnheitsindikator: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal vera minst 1 %.*

- 2) Gjeldsbelastningsindikator: Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforplikting) som del av brutto driftsinntekter skal ikkje overstige 90 %.
- 3) Renteeksponeringsindikator: Renterisiko (som definert i Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet) skal ikkje overstige 0,2 %.
- 4) Likviditetsindikator: Arbeidskapital (ekskl. premieavvik) som del av brutto driftsinntekter skal minimum vera 17 %.
- 5) ROBEK-indikator: Fri eigenkapital som del av brutto driftsinntekter skal vera minimum 10 %.»

Desse måltala blir heile tida målt opp mot budsjett og rekneskap. Budsjett 2023 ligg innanfor desse måltala bortsett frå at budsjettet har langt under 1% overskot (sunnheitsindikator). Når det gjeld rekneskapen 2022 (som enno ikkje er klar) forventar me at den vil liggje innanfor alle måltala.

Dokumentet er vedlagt.

- **Finans- og gjeldsforvaltningsreglement.**
 - Dette reglementet blei vedtatt av fitjar kommunestyre 8/12-21 og har følgjande overordna rammer:
 - «1.1. Føremålet med reglementet og forvaltninga
 - Reglementet skal gje rammer og retningsliner for den samla finansforvaltninga. Reglementet gir eit samla oversyn over dei rammer og avgrensingar som gjeld, og dei fullmakter / instruksar og rutinar som vert heimla i dette reglementet. Vidare definerer reglementet avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midlar, plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva og opptak av lån / forvaltning av gjeld.
 - Kommunen skal forvalte finansielle midlar og gjeld på ein måte som ikkje inneber vesentleg finansiell risiko, blant anna slik at betalingsforpliktingar kan innfriast ved forfall.»

Dokumentet er vedlagt.

- **Økonomireglement.**
 - Fitjar kommune har pr i dag ikkje eit oppdatert økonomireglement slik lova krev. Eit nytt økonomireglement er under utarbeiding og vil bli lagt fram for handsaming i Fitjar kommunestyre 1. halvår 2023.
- **Vedlikehaldsetterslep.**
 - Når det gjeld vedlikehaldsetterslep på kommunale vegar har Fitjar kommune gjort eit omfattande arbeid og har derfor god oversikt.
 - Det er to oppdaterte sentrale dokument her:
 - *Tilstand på kommunale vegar*
 - *Vedlikehald av kommunale vegar og vegprivatisering*

- **Vassforsyning og avlaup.**

- I september 2020 blei kommunedelplan for vassforsyning og kommunedelplan for avlaup og vassmiljø vedtatt av Fitjar kommunestyre.
- Begge kommunedelplanane erstatta eldre planar og gjeld for perioden 2020 til 2030.
- Tiltaka i planperioden for begge kommunedelplanane er ambisiøse og må følgjast opp i kommunebudsjetta i åra som kjem. Så langt er noko gjort, men mykje står igjen.

Så langt er følgande gjort i planperioden:

- Resipientundersøkingar
- Ny slamavskiljar Dåfjorden

Følgande er under prosjektering:

- Sanering Havn
- Nytt høgdebasseng Aarskog
- Auke kapasiteten ved vassverket
- Nytt VA anlegg Aarskog

Dokumenta er vedlagt.

Når det gjeld vedlikehaldsetterslep på bygningsmasse, kaianlegg og anna infrastruktur føreligg det ikkje kvalitetssikra dokument som er egna til å senda over til Fitjar kontrollutval.

Sidan Fitjar kommune ikkje får tilsett ny sjef for etat for samfunnsutvikling og drift før 1/3-23 ber me om at rapportering på denne delen vert utsett til 2. halvår 2023. Eg kan grunngje dette ønsket på nytt i Fitjar kontrollutval sitt neste møte.

MØTEBOK**Finansielle måltal for utviklinga av økonomien til Fitjar kommune**

Utval sak	Utval	Møtedato
68/19	Formannskapet	06.11.2019
57/19	Kommunestyret	20.11.2019

Vedlegg:**Bakgrunn:**

Ny kommunelov trer i kraft 1. januar. Eit nytt krav gjeld Kommunestyret sine plikter til økonomiforvaltninga (§14-2). Kommunestyret skal sjølv vedta finansielle måltal for utviklinga av økonomien til kommunen (pkt. c).

Med finansielle måltal vert det sikta til politiske målsettingar for kommunen si økonomiske utvikling. Ein må og sjå dette i samanheng med det grunnleggjande kravet om at kommunar skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handlevna vert teken i vare over tid (§14-1 første lekk).

I proposisjonen frå departementet går det fram at departementet vil understreka at dei finansielle måltala må fastsettast av den einskilde kommune ut frå kommunen sin økonomiske situasjon. Dei finn det ikkje føremålstenleg å fastsetta bindande reglar for val av måltal og kva for nivå måltala bør ligga på.

Rådmannen tilrår fem indikatorar, som er utgreidd nedanfor, med følgjande overordna grunngeving:

- Sunnheit: Sikre at kommunen ikkje bruker meir enn ein har i inntekter
- Gjeldsbelastning: Sikre at kommunen har eit akseptabelt gjeldsnivå
- Renteeksponering: Sikre at kommunen har ein akseptabelt renterisiko
- Likviditet: Sikre at kommunen kan betale sine forpliktingar
- ROBEK: Sikre at kommunen har ein reserve for å møte uventa utfordringar

Vurdering:

Det er nytta fleire kjelder til måltal; Kommuneproposisjonen (KP) har 7 nøkkeltal i vedlegg 3, KOSTRA har 9 nøkkeltal. Kommunal økonomi hadde i juninummeret ein lengre artikkel der dei mellom anna viste til Telemarksforsking (TF) sitt notat om økonomiske nøkkeltal til Fyresdal kommune (2012) med 5 nøkkeltal.

Fylkesmannen i Nordland nytta 5 indikatorar på kommunen sin finansielle- og økonomiske tilstand. Desse vert nytta vidare i utgreiinga, der ein omtalar ulike nøkkeltal som kan vera aktuelle innanfor kvar indikator.

Riksrevisjonen gav ut rapporten «Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning» i 2013, der følgjande er del merknadane deira:
«I 2013 hadde om lag hver sjette kommune en kombinasjon av høyt gjeldsnivå, svakt driftsresultat og lavt disposisjonsfond. Disse kommunene hadde et gjeldsnivå på over 75 prosent av inntektene, et driftsresultat på under 3 prosent av inntektene og et disposisjonsfond på under 5 prosent av inntektene. Det betyr

at disse kommunene har et begrenset økonomisk handlingsrom i møte med eventuell reduksjon av inntekter eller økte renteutgifter og andre økte utgifter.»

1) Sunnheitsindikator

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er nytta i KP, av KOSTRA og av TF.

- Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har ei tilråding på minimum 1,75 %.
- KS har fått utarbeida ein prognosemodell for anbefalt minimumsnivå på netto driftsresultat på kommunenivå (Menon Economics og Telemarksforsking). Målsetting for modellen er stabil tenesteproduksjon og at kommunen har tilstrekkeleg buffer til å handtera risiko (finans). Føresetnadane ligg ikkje til grunn for at Fitjar kan nytte modellen, då me er inne i ein periode med reduserte inntekter og tilsvarande reduksjonar i tenesteproduksjonen. Resultata gjev likevel ein indikasjon på kva for nivå kommunen bør ligge på. Avhengig av renterisiko, ligg anbefalinga for Fitjar på 2,1 - 4,1 %.
- TF nytta 3 - 5 % i sin anbefaling til Fyresdal i 2012. Etter endring i korleis ein inntektsfører mva. på investeringar, skal dette svare til 1,75 - 3,75 %.
- Riksrevisjonen nyttar eit driftsresultat på under 3 % som svakt. Dette talet er og frå før omlegginga av mva. på investeringar.
- Fitjar har ved fleire høve hatt store utfordringar når ein skal revidere budsjettet i juni. Uføresette meirkostnader på over 2 % til saman, er ikkje unormalt.

KOSTRA-tal for 2018 viser:

Fitjar	5,4 %
Etne	5,4 %
Tysnes	3,5 %
Kostragruppe 3	3,5 %
Landet utan Oslo	2,2 %

Utvikling for Fitjar siste 8 år:

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2,6	2,8	6,8	- 1,5	2,3	3,0	1,3	5,4

Økonomiplan 2019 - 2022:

2019	2020	2021	2022
- 0,0	- 0,3	- 1,7	- 2,1

Dette er eit anerkjend og mykje brukt nøkkeltal. Rådmannen tilrår å nytta dette måлтаlet. Med bakgrunn i gjeldande økonomiplan, ser ein at anbefalingane vert vanskeleg å nå på svært lang tid. Rådmannen tilrår difor måлтаlet til å vera 1 %.

Konsekvens for Fitjar:

1 % av brutto driftsinntekter for Fitjar kommune er 3,03 mill. i 2019. Kommunestyret vil då arbeide for å ha eit slikt overskot som minimum, i budsjett og økonomiplan.

KOSTRA publiserer nøkkeltalet Årets mindre- / meirforbruk i driftsrekneskapen i prosent av brutto driftsinntekter. Dette er ein variant av førre nøkkeltal, men der ein tek omsyn til bruk av- og avsetjingar til fond. Dette talet tek mellom anna omsyn til kva tid ein fekk, og kva tid ein har brukt øyremerkte tilskot. Bruk av- og avsetjingar til diposisjonsfondet blir også rekna inn, og vil ha ein forstyrrende effekt i høve til sunnheita i økonomien. Rådmannen tilrår ikkje å nytte dette nøkkeltalet, men viser til krav i kommunelova om at det skal vera balanse i både budsjett og økonomiplan.

2) Gjeldsbelastningsindikator¹

¹ I artikkelen i Kommuneøkonomi er «Netto rente- og avdragsutgifter som andel av brutto driftsinntekter» nytta som gjeldsbelastningsindikator, og «Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforplikting) som andel av brutto driftsinntekter» nytta som renteeksponeringsindikator

Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforpliktning) som del av brutto driftsinntekter er nytta som nøkkeltal av alle i grunnlagsmaterialet.

- TF si anbefaling er maksimalt 50-60 %.
- Riksrevisjonen nyttar høgt gjeldsnivå når dette er over 75 %

KOSTRA-tal for 2018 viser:

Fitjar	76,6 %
Etne	99,9 %
Tysnes	71,8 %
Kostragruppe 3	98,5 %
Landet utan Oslo	105,6 %

Utvikling for Fitjar siste 8 år:

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
64,3	67,7	73,6	87,3	79,1	82,5	79,2	76,6

Økonomiplan 2019 – 2022:

2019	2020	2021	2022
76,1	79,6	80,2	80,4

Dette nøkkeltalet vert nytta ifleire samanhengar, og rådmannen tilrår dette som eit av måltala.

Rådmannen tilrår å nytta dette målalet, og tilrår målalet til å vera 90 % for kommande økonomiplanperiode. Utgiftene ved dette gjeldsnivået er relativt høge, og kommunen bør på sikt styre mot ei gjeldsgrad på 80 %.

Konsekvens for Fitjar:

90 % av brutto driftsinntekter for Fitjar kommune er 272,7 mill. i 2019. For kommande økonomiplan vil dette setje avgrensing på samla låneopptak til ca. 90 mill. dei fire neste åra.

3) Renteeksponeringsindikator¹

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter vert nytta i KP og av KOSTRA. Det har ikkje vore råd å finna anbefalingar om nivå på dette målalet. KOSTRA skriv i si forklaring: «Variabelen gir en indikasjon på hvor mye av (fylkes)kommunens renteeksponerte gjeld som er igjen etter at rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra, målt i forhold til driftsinntektene. Dersom renteeksponeringen er 40 prosent av driftsinntektene indikerer det at en renteoppgang på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise 0,4 prosent av driftsinntektene. Variabelen kan gi en indikasjon på hvor sårbar (fylkes)kommunen vil være for endringer i rentenivået.»

KOSTRA-tal for 2018 viser:

Fitjar	32,2 %
Etne	41,9 %
Tysnes	24,6 %
Kostragruppe 3	36,1 %
Landet utan Oslo	42,3 %

Utvikling for Fitjar siste 4 år (tidlegare serie ikkje kompatibel):

2015	2016	2017	2018
39,6	39,8	39,2	32,2

Økonomiplan 2019 – 2022:

2019	2020	2021	2022
38,9	43,4	46,7	50,2

Netto finansutgifter som del av brutto driftsinntekter vert nytta av TF.

- I artikkelen i Kommuneøkonomi tilrår TF at dette måtalet bør maksimalt vera 2 – 3 %.

Talet viser kor stor del av inntektene som går med til å betale (netto) renter og avdrag. Eller i kva for grad gjelda tynger økonomien til kommunen

Basert på KOSTRA-tal for 2018 viser:

Fitjar	4,2 %
Etne	3,2 %
Tysnes	9,8 %
Kostragruppe 3	4,8 %
Landet utan Oslo	4,3 %

Utvikling for Fitjar siste 4 år:

2015	2016	2017	2018
4,8	4,4	4,2	4,2

Økonomiplan 2019 – 2022:

2019	2020	2021	2022
4,8	5,7	6,1	6,4

Sertifikatlån i prosent av brutto driftsinntekter er eit nøkkeltal som vert nytta i KP. Sertifikatlån er lån med løpetid inntil eitt år. Fitjar nyttar ikkje slik finansiering.

Risikovurderinga i Finans- og gjeldsforvaltningsrapporten gjev eit spesifikt måltal på renterisikoen for kommunen. Denne risikoen vert rapportert kvart tertial, men kan ikkje samanliknast med andre kommunar.

Finans kan ikkje seiast i inngå i kommune sitt kjerneområde, og risikoen bør difor avgrensast. Rådmannen tilrår å nytte renterisiko som definert i Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet som måltal, og tilrår måtalet til 0,2 % (låg risiko).

Konsekvens for Fitjar:

0,2 % av brutto driftsinntekter for Fitjar kommune er 0,6 mill. i 2019. Kommunen hadde ei renteesponering på 0,57 mill. per 2. tertial, og bør difor oppretthalda delen av fastrente / rentebytteavtalar på dagens nivå.

4) Likviditetsindikator

Arbeidskapital (ekskl. premieavvik) som del av brutto driftsinntekter er eit nøkkeltal som vert nytta i KP, av KOSTRA og av TF. Arbeidskapital er omløpsmidlar minus kortsiktig gjeld, og gjev uttrykk for kommunen si evne til å betala forpliktingane etter kvart som dei forfell.

Sandnes kommune skriv på nettsidene deira i «Økonomiske måltall for berekraftig utvikling»: «Arbeidskapitalen benyttes både for å angi likviditet (evnen til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller) og soliditet (evnen til å tåle tap).

Arbeidskapitalen bør være positiv, og normtall for tilfredsstillende arbeidskapital er at den bør utgjøre 10-15 prosent av driftsinntektene.»

KOSTRA-tal for 2018 viser:

Fitjar	19,8 %
Etne	31,4 %
Tysnes	24,6 %
Kostragruppe 3	23,0 %
Landet utan Oslo	21,8 %

Utvikling for Fitjar siste 8 år:

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
12,1	9,7	6,8	9,5	7,1	15,4	16,3	19,8

Økonomiplan 2019 – 2022:

2019	2020	2021	2022
18,8	18,5	16,4	13,8

Fitjar har som praksis å finansiere årets investeringar med driftslikviditet fram til eit låneopptak på slutten av året. Ein gjer dette for rekneskapsmessig å «spare» eit halvt års avdrag i den påfølgande årsrekneskapan. I år med store investeringar gjev dette utfordringar til likviditeten. Sist kommunen måtte gjere grep for å kunne møte våre betalingsforpliktingar, var våren 2016.

Ny kommunelov har ny berekning av minimumsavdrag. Dette gjer at Fitjar sin praksis med å «spare» eit låneavdrag, ikkje lenger er mogleg. Kommunen står difor friare til kva tid ein skal ta opp lån til investeringar, og gjennom det betra betalingsevna tidlegare på året.

Fram til no har kommunen nytta langsiktig finansielle midlar til driftslikviditet. Dette er ei langsiktig finansiering av kortsiktig gjeld, og betrar likviditeten. Dersom denne praksisen skulle endrast, vil ein måtte revurdere storleiken på dette målalet.

Rådmannen tilrår dette målalet, og tilrår målalet til 17 % ut frå dei seinare års erfaring.

5) ROBEK-indikator

Fri eigenkapital som del av brutto driftsinntekter vert nytta av KOSTRA. I KP vert Disposisjonsfond + mindreforbruk (pst.) nytta, og er same indikator. TF nyttar omgrepet Akkumulert rekneskapsresultat (resultat etter årsoppgjer) som del av brutto driftsinntekter. Dette er og same indikator.

Utviklinga av dette målalet viser om kommunen er på veg inn i ROBEK (Register om vilkårsbunden godkjenning og kontroll) og statleg økonomikontroll.

- TF rår til at dette målalet har ei minimumsgrense på 5 – 10 %.

KOSTRA-tal for 2018 viser:

Fitjar*	11,8 %
Etne	15,4 %
Tysnes	15,3 %
Kostragruppe 3	10,0 %
Landet utan Oslo	11,2 %

* Frå rekneskapan etter årsoppgjersdisposisjonar

Utvikling for Fitjar siste 4 år (tidlegare serie ikkje kompatibel):

2015	2016	2017	2018
2,9	6,2	8,8	11,8

Økonomiplan 2019 – 2022:

2019	2020	2021	2022
12,6	12,9	11,4	9,5

Her bør ein merkja seg at kommunestyret vedtok i økonomiplanen 2019-2022 å nytte om lag 3,2 prosentpoeng av disposisjonsfondet til drift, målt i brutto driftsinntekter 2018.

Rådmannen tilrår å nytta dette målalet, og tilrår målalet til å vera 10 %.

Konsekvens for Fitjar:

10 % av brutto driftsinntekter for Fitjar kommune er 30,6 mill. i 2019. 1. januar 2019 var status på disposisjonsfondet 37,9 mill. Det vart vedteke å nytte 10 mill. av desse midlane i økonomiplanen 2019-2022. Kommunen bør difor avgrensa bruk av disposisjonsfondet i kommande økonomiplan.

6) Andre nøkkeltal nytta i grunnlagsmaterialet

Meirforbruk i prosent vert nytta i KP og av KOSTRA. Fram til og med 2019, har ikkje Rådmannen lov til å dekke (eit rekneskapsmessig) meirforbruk ved å bruke av disposisjonsfondet. Ein kommune komme dermed rapportert eit meirforbruk, samstundes som kommunen hadde midlar på disposisjonsfondet.

I ny kommunelov vart strykingsreglane endra slik at rådmannen skal dekke meirforbruk med midlar frå disposisjonsfondet, før eit eventuelt meirforbruk skal rapporterast. Denne endringa gjer målalet mindre aktuelt å nytte.

Frie inntekter per innbyggjar (kr) vert nytta av KOSTRA. Kommunestyret har i svært liten grad innverknad på dette talet, og det er difor vurdert som lite føremålstenleg å nytte.

Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter vert publisert av KOSTRA. KOSTRA skriv i forklaringa: «Nøkkeltallet viser (fylkes)kommunens brutto investeringer i prosent av brutto driftsinntekter. Forholdstallet kan antyde noe om fremtidig belastning på driftsbudsjettet gjennom avdrag og renter, for den delen av investeringene som er lånefinansiert. Nivået på investeringene varierer veldig fra år til år ut fra lokale behov og nasjonale prioriteringer, og dataene er vanskelig sammenlignbare.» Rådmannen er einig i atterhalda, og tilrår ikkje å nytte dette målalet.

Eigenfinansiering av investeringane i prosent av totale brutto investeringar vert publisert av KOSTRA.

KOSTRA skriv i forklaringa: «Nøkkeltallet beskriver hvor stor del av (fylkes)kommunens investeringer som finansieres med egenkapital. Med andre ord andelen av investeringene som ikke er lånefinansiert. Høy egenkapitalandel tilsier mindre belastning på fremtidige driftsbudsjetter. Aktuelle finansieringskilder er statlige tilskudd, salg av fast eiendom og bruk av tidligere oppsparte midler avsatt på fond. Begrepet defineres som brutto investeringsutgifter minus bruk av lån.»

Framlegg til vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret til å gjera slikt vedtak:

Fitjar kommunestyre vedtek desse finansielle måltala:

- 1) Sunnheitsindikator: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal vera minst 1 %.
- 2) Gjeldsbelastningsindikator: Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforplikting) som del av brutto driftsinntekter skal ikkje overstige 90 %.
- 3) Renteeksponeringsindikator: Renterisiko (som definert i Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet) skal ikkje overstige 0,2 %.
- 4) Likviditetsindikator: Arbeidskapital (ekskl. premieavvik) som del av brutto driftsinntekter skal minimum vera 17 %.
- 5) ROBEK-indikator: Fri egenkapital som del av brutto driftsinntekter skal vera minimum 10 %.

Behandling i Formannskapet - 06.11.2019:

Rådmann Olaug Haugen orienterte om bakgrunn for saka, og svarta på spørsmål frå formannskapet.

Tilråding: (Samrøystes)

Fitjar kommunestyre vedtek desse finansielle måltala:

- 1) Sunnheitsindikator: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal vera minst 1 %.
- 2) Gjeldsbelastningsindikator: Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforplikting) som del av brutto driftsinntekter skal ikkje overstige 90 %.
- 3) Renteeksponeringsindikator: Renterisiko (som definert i Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet) skal ikkje overstige 0,2 %.
- 4) Likviditetsindikator: Arbeidskapital (ekskl. premieavvik) som del av brutto driftsinntekter skal minimum vera 17 %.
- 5) ROBEK-indikator: Fri eigenkapital som del av brutto driftsinntekter skal vera minimum 10 %.

Behandling i Kommunestyret - 20.11.2019:

Rådmann Olaug Haugen orienterte om saka.

Vedtak: (Samrøystes)

Fitjar kommunestyre vedtek desse finansielle måltala:

- 1) Sunnheitsindikator: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal vera minst 1 %.
- 2) Gjeldsbelastningsindikator: Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforplikting) som del av brutto driftsinntekter skal ikkje overstige 90 %.
- 3) Renteeksponeringsindikator: Renterisiko (som definert i Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet) skal ikkje overstige 0,2 %.
- 4) Likviditetsindikator: Arbeidskapital (ekskl. premieavvik) som del av brutto driftsinntekter skal minimum vera 17 %.
- 5) ROBEK-indikator: Fri eigenkapital som del av brutto driftsinntekter skal vera minimum 10 %.

Olaug Haugen
Rådmann

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Reglement for finans- og gjeldsforvaltning for Fitjar kommune

Vedteke i kommunestyret 8. desember 2021

Innhald

1.	OVERORDNA RAMMER	2
1.1.	Føremålet med reglementet og forvaltninga.....	2
1.2.	Kven reglementet gjeld for	2
1.3.	Heimel	2
1.4.	Ansvar og fullmakter	2
1.4.1.	Kommunestyrets ansvar	2
1.4.2.	Rådmannens ansvar og fullmakter.....	2
1.5.	Kompetanse og rutinar.....	3
1.6.	Verknad	3
2.	KOMMUNENS FINANSIELLE MIDLAR OG GJELD	3
2.1.	Likviditet.....	3
2.1.1.	Forvaltning av ledig likviditet	3
2.2.	Langsiktige finansielle aktiva	4
3.	FORVALTNING AV GJELDSPORTEFØLJE OG ANDRE FINANSIERINGAVTALAR	4
3.1.	Vedtak om opptak av lån.....	4
3.2.	Val av låneinstrument og finansielle instrument	5
3.3.	Låneopptak	5
3.4.	Konkurrerende tilbud	5
3.5.	Storleiken på einskilde lån	5
3.6.	Nedbetaling av lån.....	5
4.	HANDTERING AV RENTERISIKO	6
4.1.	Mål ved handtering av renterisiko.....	6
4.2.	Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument	6
5.	RAPPORTERING OG KONTROLL	6
5.1.	Rapportering	6
5.2.	Kvalitetssikring	7
5.3.	Handtering av avvik.....	7

1. OVERORDNA RAMMER

1.1. Føremålet med reglementet og forvaltninga

Reglementet skal gje rammer og retningslinjer for den samla finansforvaltninga. Reglementet gir eit samla oversyn over dei rammer og avgrensingar som gjeld, og dei fullmakter / instruksar og rutinar som vert heimla i dette reglementet. Vidare definerer reglementet avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midlar, plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva og opptak av lån / forvaltning av gjeld.

Kommunen skal forvalte finansielle midlar og gjeld på ein måte som ikkje inneber vesentleg finansiell risiko, blant anna slik at betalingsforpliktingar kan innfriast ved forfall.

1.2. Kven reglementet gjeld for

Reglementet gjeld Fitjar kommune med verksemdar organisert som kommunale føretak og interkommunalt samarbeid etter kommunelova sin § 17-1 der Fitjar kommune er vertskommune.

I den grad disse verksemdene har en eigen finansforvaltning skal denne utøvast i samsvar med dette reglementet, eller i tilfellet med interkommunalt samarbeid, etter eit avtalt finansreglement som er godkjent av kommunestyret.

1.3. Heimel

Reglementet er utarbeida på bakgrunn av:

- Lov om kommunar og fylkeskommunar av 22.06.2018, § 14-1 og 14-2
- Føresegn om garantiar og finans- og gjeldsforvaltning i kommunar og fylkeskommunar, fastsett av KRD 18. november 2019 (FOR-2019-11-18-1520)

1.4. Ansvar og fullmakter

1.4.1. Kommunestyrets ansvar

- Vedta kommunens finansreglement
- Sørgje for at forvaltninga skjer i samsvar med kommunelova med tilhøyrande forskrifter.
- Fastsetje kommunens finansstrategi og ta stilling til kva som er tilfredsstillande avkastning og vesentleg finansiell risiko, jf. kommunelov § 14-1.
- Ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltninga, under dette kva som vert rekna som langsiktige finansielle aktiva.
- Kontrollere at finansreglementet er vurdert av uavhengig instans.

1.4.2. Rådmannens ansvar og fullmakter

Rådmannen har ansvar for å følgje opp vedteke finansreglement på vegne av kommunestyret og skal blant anna ha ansvar for og fullmakt til følgjande:

- Rådmannen får fullmakt til å inngå avtalar i samsvar med dette reglementet.
- Rådmannen får fullmakt til å plassere kommunen sine midlar i samsvar med reglane i dette reglementet.
- Rådmannen får fullmakt til å forvalte kommunen si gjeldsportefølje i samsvar med retningslinene i dette reglementet.

- Det ligg til rådmannen å utarbeide naudsynte fullmakter / instruksar / rutinar for dei einiskilde forvaltningsformene.

1.5. Kompetanse og rutinar

Det skal etablerast rutinar for vurdering og handtering av finansiell risiko, under dette refinansiering ved opptak av lån, og rutinar som sørgjer for at finans- og gjeldsforvaltninga er i samsvar med finansreglementet.

Reglementet skal byggja på kommunen sin eigen kunnskap om finansielle marknader og instrument.

1.6. Verknad

- Reglementet trer i kraft frå og med 3.november 2021, og gjeld til nytt finansreglement er vedteke. Finansreglementet skal vedtakast minst ein gong i kvar kommunestyreperiode.
- Dette reglementet erstattar alle tidlegare reglar og instruksar som kommunestyret har vedteke for kommunen si finans- og gjeldsforvaltning.

2. KOMMUNENS FINANSIELLE MIDLAR OG GJELD

2.1. Likviditet

Kommunen skal til ein kvar tid ha tilgjengeleg driftslikviditet (inkludert trekkrettigheter), som er minst like stor som forventa likviditetsbehov dei neste 3 månader.

Midlar til driftsføremål (inkludert ledig likviditet) kan plasserast i bankinnskot. Plasseringane skal gjerast i norske kroner (NOK).

Det skal inngåast rammeavtale for å ivareta trongen for banktenester. Ved val av hovudbank vert det stilt krav om at banken skal ha tilstrekkeleg økonomisk evne og tryggleik.

Ved behov kan kommunen avtala trekkrettar som sikrar at ein kan få tilført likviditet på maksimum ei veker varsel utan å gå vegen om formelt låneopptak. Trekkrettane bør avtalast slik at ein i tilfelle overskotslikviditet og kan nedbetala på trekkretten innan ei veke utan formelle krav.

2.1.1. Forvaltning av ledig likviditet

Ledig likviditet og midlar berekna for driftsføremål, skal forvaltast med lav finansiell risiko og høg likviditet. Hovudregel er at ledig likviditet vert ståande på driftskonto i kommunens hovudbank, eventuelt supplert med innskot i større spare- eller foretningsbankar med forvaltningskapital som overstiger NOK 1 mrd.

Dersom fastrenteavtale gjev vesentleg betre rentevilkår enn bankavtalen gjev, kan avtale om plassering av ledig likviditet på inntil 3 månader inngåast.

Samla innskot i bank / kredittinstitusjon skal ikkje overstige 1 % av forvaltningskapitalen til institusjonen.

Kommunen sitt samla innskot i ein bank /kredittinstitusjon, utanfor hovudbankavtalen skal ikkje overstige NOK 10 mill.

2.2. Langsiktige finansielle aktiva

Langsiktig likviditet er definert som udisponerte midlar; disposisjonsfond og ubundne drifts- og investeringsfond.

Kjøp av aksjar kan vera definert som langsiktige finansielle aktiva. Aksjekjøp kan såleis inntil vidare ikkje finansierast ved bruk av lån.

Kommunen sine aksjar og ansvarlege lån i ulike selskap er næringspolitisk eller samfunnsmessig motivert (selskapa vert omtalt i Rådmannen si eigarskapsmelding). Då investeringane og eigarskapa ikkje er finansielt motivert, er dei ikkje omfatta av finansreglementet.

- **Anleggsaksjar:** Som anleggsaksjar definerer ein investeringar i aksjar i tiltak der det elles ville vore eit naturleg alternativ med ei direkte kommunal investering t.d. kulturbygg eller idrettsanlegg. Anleggsaksjar kan finansierast med langsiktige lån, dersom fylkesmannen godkjenner dette. Kommunen kan og nytta kommunale fond etter vedtak i kommunestyret.

Som anleggsaksjar vurderer ein og aksjar i selskap for interkommunale føremål eller liknande.

- **Støtteaksjar:** Som støtteaksjar definerer ein investeringar der kommunen går inn med aksjar for å få i gang ein ynskt aktivitet, eller som direkte støtte til tiltaket, og det ikkje er naturleg med eit direkte kommunalt engasjement.
- Investeringar i støtteaksjar kan vera med reint bagatellmessig beløp.
- Investeringar i støtteaksjar kan ikkje finansierast med lån, men kommunen kan nytta kommunale fond til føremålet etter vedtak i kommunestyret.
- **Interesseaksjar:** Som interesseaksjar definerer ein investering med små beløp i selskap som har karakter av interesseorganisasjonar for bestemte føremål, og der kunnskap og støtte til føremålet er avgjerande for investeringa.

Investering i interesseaksjar kan ikkje finansierast med lån eller fondsmidlar.

- **Finansaksjar:** Det er per i dag ikkje aktuelt for Fitjar kommune å plassere i finansaksjar. Om denne situasjonen skulle endre seg, skal finansreglementet verta teken opp til revidering.

Langsiktig likviditet kan stå på driftskontoen og nyttast som driftslikviditet.

Fitjar kommune kan plassere langsiktig likviditet på fastrenteavtale / høgrentekonto med løpetid på inntil 1 år.

3. FORVALTNING AV GJELDSPORTEFØLJE OG ANDRE FINANSIERINGAVTALAR

3.1. Vedtak om opptak av lån

Vedtak om opptak av lån vert gjort av Kommunestyret.

Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån i samsvar med Kommunestyret sitt lånevedtak, godkjenne lånevilkår og forvalte kommunen sine innlån etter dei

retningslinene som går fram av dette reglementet og i samsvar med reglane i Kommuneleova sin § 14-14 om låneopptak.

Rådmannen får fullmakt til å refinansiera eksisterande gjeld, under dette inngå renteavtalar (FRA) og rentebytteavtalar (SWAP) innanfor rammene i dette reglementet.

Rådmannen får fullmakt til å forlenga avdragstida for lån.

3.2. Val av låneinstrument og finansielle instrument

- Det kan berre takast opp lån i norske kroner.
- Lån kan takast opp som direkte lån i offentlege og private finansinstitusjonar, samt i livselskap.
- Det er ikkje høve til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarknaden.
- Lån kan takast opp som opne seriar (serielån) og utan avdrag (bulletlån).
- Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.
- Avdragstida skal tilpassast levetida til investeringa / vekta gjennomsnittleg levetid for investeringane. Det er ikkje høve til å ta opp lån som krev refinansiering for kortare tid enn 12 mnd.
- Kommunen kan nytte seg av andre finansielle instrument, såkalla avledda instrument / derivat. Slike instrument skal vere konkret nemnt under dei einskilde forvaltningsformene og dei må nyttast innanfor risikorammene til underliggjande aktiva eller gjeld og skal inngå i berekninga av finansiell risiko.
- Finansielle instrument og / eller produkt som ikkje er eksplisitt tillate nytta gjennom dette reglementet, kan ikkje nyttast i finans- og gjeldsforvaltninga.

3.3. Låneopptak

Låneopptaka skal vurderast opp mot likviditetsbehov, vedteke investeringsbudsjett, forventningar om renteutvikling og generelle marknadstilhøve.

I forvaltninga vert det lagt opp til følgjande:

- Normalt skal det berre takast opp eit lån per år til investeringar.
- Lån til vidareformidling / startlån skal tas opp som separate lån.

3.4. Konkurrerende tilbod

Det skal normalt hentast inn minst 2 konkurrerende tilbod frå aktuelle långjevarar.

Det vert høve til unntak ved opptak av lån i statsbank (t.d. startlån i Husbanken).

3.5. Storleiken på einskilde lån

Eit einskild lån skal ikkje utgjere meir enn 25% av kommunen si samla gjeldsportefølgje.

3.6. Nedbetaling av lån

Nedbetaling av lån skal, som minimum, skje i samsvar med vedtak etter prinsipp om minimumsavdrag.

4. HANDTERING AV RENTERISIKO

4.1. Mål ved handtering av renterisiko

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i høve til oppfatningar om framtidig renteutvikling og innanfor eit akseptabelt risikonivå gitt eit overordna ønske om føreseielege og stabile lånekostnader.

4.2. Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument

Forvaltninga skal legge til grunn følgjande:

- Refinansieringsrisikoen skal reduserast ved at tidspunktet for renteregulering / forfall er spreidd.
- Gjennomsnittleg attverande rentebinding (durasjon – vekta rentebindingstid) på samla renteberande gjeld skal til ei kvar tid vere mellom 1 og 5 år.
- Minimum 1/4 av gjeldsporteføljen skal ha flytande rente (rentebinding kortare enn eit år), minimum 1/4 skal ha fast rente, mens 1/2 skal vurderast ut i frå marknadssituasjonen.
- Delen av gjeldsporteføljen som har fast rente, bør fordelast med rentebinding mellom 1 til 10 år på ein slik måte at kommunen får så låg refinansieringsrisiko som mogleg.

For å oppnå ønska rentebinding, kan ein ta i bruk renteavtalar (FRA) og rentebytteavtalar (SWAP). Rentesikringsinstrument kan nyttast for å endre renteeksponeringa for kommunen si lånegjeld.

Derivathandelen må ikkje lausrivast frå finansforvaltninga elles, og berekningar under 2. punkt ovanfor skal inkludere FRA- og SWAP-kontraktar. Kvar derivatkontrakt som vert inngått må grunngjevast. Som motpart ved inngåing av slike kontraktar skal kommunen berre nytte større bankar med brei erfaring innan området.

5. RAPPORTERING OG KONTROLL

5.1. Rapportering

I samband med tertialrapportering per 30. april og per 31. august skal det rapporterast på status for gjeldsforvaltninga. I tillegg skal utviklinga gjennom året og status pr 31.12 rapporterast til kommunestyret.

Rapporten skal innehalde følgjande:

- Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing)
- Refinansiering av eldre lån
- Samansetjing av finansielle midlar, marknadsværdien av desse både samla og kva for kvar gruppe av midlar.
- Samansetjing av låneporteføljen fordelt på dei ulike typar passiva (i NOK og %)
- Løpetid for passiva og gjennomsnittleg rentebinding
- Eigne rentevilkår samanlikna med 3 mnd. NIBOR.
- Kommentrar knytt til endring i risikoeksponering, attverande rentebinding og rentevilkår i høve til kommunen si økonomiske stode og stoda i lånemarknaden samt føreståande finansierings- og refinansieringstrong
- Skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammane i finansreglementet.

- Opplysningar om verdien av lån som forfell og som må refinansierast innan 12 månadar.
- Opplysningar om tilhøve som kommunestyret har stilt krav om at det skal opplysast om.

5.1.1. Risikovurdering

Det skal til kvar rapportering til kommunestyret gjerast følgjande risikovurderingar:

Finansnæringa nyttar følgjande parameter i stresstest for eit rentesjokk:

- Parallelt lineskift i rentekurva på 2 %-poeng
- Eigedommar taper 10 % av verdien
- Norske aksjar taper 30 % av verdien
- Utanlandske aksjar taper 20 % av verdien

For kommunen er berre renteendring aktuelt. I stresstesten skal brutto gjeld, rentesikring, og inntektspostar (Renteinntekter VA-investeringar, rentekompensasjon, startlån og renteinntekter) tas omsyn til.

Risikoen vert vurdert etter følgjande skala (meirkostnadar / brutto driftsinntekter):

< 0,1 %	Svært låg
0,1 % - 0,2 %	Låg
0,2 % - 0,5 %	Moderat
0,5 % - 1,0 %	Høg
> 1 %	Svært høg

Ved svært høg risiko bør risikodempande tiltak setjast i verk.

5.2. Kvalitetssikring

Uavhengig kompetanse skal vurdere om dei rammene som er lagt i dette finansreglementet er i samsvar med kommunelova § 14-1 og oppfyller krava i § 14-13, samt forskrifta § 6. Vurderinga skal føreligge før finansreglementet vert vedteke av kommunestyret.

I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere dei administrative rutinane for vurdering og handtering av finansiell risiko, og rutinar for å avdekke avvik frå finansreglementet.

Rådmannen har ansvar for at slike vurderingar vert innhenta, eksternt eller gjennom kommunerevisjonen.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne stad ved kvar endring av reglementet, og før kommunestyret vedtek nytt, endra finansreglement.

5.3. Handtering av avvik

Ved konstatert avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkast. Avviket slik det har framstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket skal utan ugrunna opphald rapporterast til kommunestyret saman med forslag til rutineendringar som vil redusera sannsynet for slikt avvik i framtida.

SAKSFRAMLEGG

Stadfesting av kommunedelplan for avløp og vassmiljø

Utval sak	Utval	Møtedato
	Utval for plan og miljø	08.09.2020
	Kommunestyret	30.09.2020

Vedlegg

- 1 Kommunedelplan for avløp og vassmiljø 2020-2030 Fitjar kommune.pdf
- 2 KDP Avløp og vassmiljø Vedlegg A.pdf
- 3 KDP Avløp og vassmiljø Vedlegg B.pdf

Bakgrunn:

Fitjar kommune har revidert kommunedelplan for vassforsyning og kommunedelplan for avløp og vassmiljø. Utval for plan og miljø skal i denne saka ta stilling om kommunedelplan for avløp og vassmiljø kan godkjennast slik den ligg føre.

Oppstart av planarbeid for kommunedelplan vassforsyning, avløp og vassmiljø vart vedteke av Utval for plan og miljø i Fitjar den 01.02.2018. Planprogrammet vart etter høyringsrunde vedteke den 02.04.2019.

Det er utarbeida to plandokument for dei to sektorane vassforsyning og avløp, men i ein felles planprosess. Kommunedelplanane var på høyring frå 04.05.2020-15.06.2020.

Vurdering:

Hovudplan for vassforsyning 1995-2010 og hovudplan for avløp 1997-2010 for Fitjar kommune er rullert. Det er laga to nye kommunedelplanar, ein plan for vassforsyning og ein plan for avløp og vassmiljø. Begge planane har tidshorisont 2020-2030. Planane er arbeida fram ved ei administrativ arbeidsgruppe i kommunen. Arbeidsgruppa består av følgjande representantar:

- Randi Habbestad, Teknisk sjef
- Olaug Haugen, Rådmann
- Bård Inge Sørfonn, Utval for plan og miljø
- Tore Nesbø, Brann- og driftssjef
- Nils-Inge Rimbereid, Utestasjonen
- Karl-Magne Engesund, Utestasjonen
- Kari Bjørndal, Stord-Fitjar Landbruks- og Miljøkontor
- Øystein Sørli, Plan og utvikling
- Solveig Alsaker, Plan og utvikling

Norconsult har vert plankonsulent for arbeidet og har gitt Fitjar kommune fagleg og administrativ bistand undervegs i prosessen.

Hovudmålet med kommunedelplan for vassforsyning er å sikra at alle abonnentane i Fitjar kommune til ei kvar tid skal ha tilgang til nok vatn med godkjent drikkevasskvalitet.

Hovudmålet med kommunedelplan for avløp og vassmiljø er at avløpsvatn skal handterast på ein slik måte at vassmiljøet i resipientane ikkje vert forringa.

Kommunedelplanane er overordna planar som angir korleis Fitjar kommune skal sikre ein berekraftig infrastruktur for vassforsyning og avløp som er tilpassa den forventa utviklinga i kommunen, og som oppfyller krav i lover og forskrifter. Planen er Fitjar kommune sin styringsreiskap for tiltak som skal gjennomførast i planperioden fram til 2030.

Det er komen inn seks innspel til kommunedelplanen for avløp og vassmiljø, etter at den har vore på offentleg ettersyn. Desse er gjengjeven i KDP Avløp og vassmiljø Vedlegg B, saman med kommentar til korleis innspela er teken omsyn til i planarbeidet.

Framlegg til vedtak:

Utval for plan og miljø rår Fitjar kommunestyre til å gjera slikt vedtak:

Fitjar kommunestyre vedtek i samsvar med §§ 11-14 i plan- og bygningslova at og *Kommunedelplan for avløp og vassmiljø 2020-2030* blir godkjent slik den ligg føre.

Olaug Haugen
Rådmann

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fitjar kommune

► **Kommunedelplan for avløp og vassmiljø**
2020-2030

Oppdragsnr.: 5184491 Dato: 2020-09-02

E06	2020-09-02	For 2. gongs politisk handsaming	INVAT	JMH	JMH
Versjon	Dato	Omtale	Utarbeidd	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidd av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandlar. Opphavsretten tilhøyrar Norconsult AS. Dokumentet må berre nyttast til det formål som går fram i oppdragsavtalen, og må ikkje kopierast eller gjerast tilgjengeleg på annan måte eller i større utstrekning enn formålet tilseier.

Forord

Denne planen er utarbeid som ein kommunedelplan etter Plan- og bygningslova og er ein plan for avløp og vassmiljø i Fitjar kommune. Planen avløysar og vidarefører førre plan, Hovudplan for avløp 1997-2008.

Det er nedsett ei kommunal arbeidsgruppe som har leia arbeidet med kommunedelplanen. Norconsult AS er rådgjevar for planarbeidet og har delteke i arbeidsgruppa, som består av følgjande medlemmer:

Randi Habbestad, Teknisk sjef

Olaug Haugen, Rådmann

Bård Inge Sørffonn, Utval for plan og miljø

Tore Nesbø, Brann- og driftssjef

Nils-Inge Rimbereid, Utestasjonen

Karl-Magne Engesund, Utestasjonen

Kari Bjørndal, Stord-Fitjar Landbruks- og Miljøkontor

Øystein Sørli, Plan og utvikling

Solveig Alsaker, Plan og utvikling

Johan M Hansen, Norconsult

Ingrid Vatne, Norconsult

Arbeidet med planen har i korte trekk vore:

- Utarbeiding av planprogram med offentleg ettersyn og politisk fastsetjing.
- Identifisere dagens utfordringar og behov for avløp og vassmiljø i Fitjar kommune, og målsetjingar for framtida.
- Planlegging av utbygging og investeringar i neste planperiode, 2020-2030.
- Offentleg ettersyn, justeringar og politiske handsaming av planen.

Planen er utarbeid i ein parallell planprosess med kommunedelplan for vassforsyning. Innspel som er komen inn og korleis innspela er teken omsyn til er lagt ved i vedlegg B.

Fitjar, 02.09.2020

Politisk handsaming av planen

Vedtak om	Organ	Saks.nr.	Dato
Utlekking av planprogram til offentlig ettersyn			07.01.2019- 18.02.2019
Godkjent planprogram	Utval for plan og miljø	23/19	02.04.2019
Godkjent planprogram	Kommunestyret	14/19	24.04.2019
Høyringsutkast 1. gongs politisk handsaming	Utval for plan og miljø	15/20	21.04.2020
Utlekking av planutkast til offentlig ettersyn			04.05.2020 – 15.06-2020
2. gongs politisk handsaming av plan	Utval for plan og miljø		08.09.2020
Stadfesting av plan	Kommunestyret		

Innhold

Forord	3
Politisk handsaming av planen	4
Samandrag	7
1 Innleiing	9
1.1 Bakgrunn og formål med planen	9
1.2 Organisering og ansvar	10
1.3 Lovgrunnlag for avløp og vassmiljø	11
1.4 Lokalt regelverk	12
1.5 Tilhøvet til andre planar	12
1.6 Tidlegare kommunedelplan for avløp og vassmiljø	14
2 Planføresetnader	15
2.1 Folketalsutvikling	15
2.2 Vassmiljø	16
2.2.1 <i>Sjøresipientar</i>	16
2.2.2 <i>Ferskvassresipientar</i>	16
2.3 Reinsekraft	17
2.3.1 <i>Kommunale utslepp</i>	17
2.3.2 <i>Separate utslepp</i>	17
2.4 Klima og klimaendringar	18
3 Status	19
3.1 Avløpssonar og tilknytingsgrad	19
3.2 Kommunale reinseanlegg	20
3.3 Transportsystem	20
3.3.1 <i>Pumpestasjonar</i>	20
3.4 Slamhandtering	21
3.5 Spreidd avløp	21
3.6 Status for organisasjonen	22
4 Målsetjingar	23
4.1 Hovudmål for avløp og vassmiljø i Fitjar kommune	23
4.2 Mål for overvaking av resipientar	23
4.3 Mål for reinsing av avløpsvatn	23
4.4 Mål for oppsamling og transport av avløpsvatn	24
4.5 Mål for tilknytning til kommunalt nett	24
4.6 Mål for avløp i spreidd busetnad	24
4.7 Mål for økonomi	25

4.8	Mål for teknologi	25
4.9	Mål for organisasjonen	25
5	Strategi og tiltak	26
5.1	Felles tiltak for alle avløpssoner	27
5.1.1	<i>Resipientundersøkingar</i>	27
5.2	Avløpssone 1 Dåfjord	28
5.3	Avløpssone 2 Koløy	29
5.4	Avløpssone 3 Vestbøstad	30
5.5	Avløpssone 4 Fitjar sentrum	31
5.6	Avløpssone 5 Årskog	33
5.7	Spreidd avløp	34
6	Handlingsplan	35
6.1	Overordna prioritering	35
6.2	Tiltak i planperioden 2020-2030	35
7	Økonomi	36
7.1	Årskostandar og gebyrgrunnlag	36
8	Vedlegg	38
8.1	Vedlegg A: Plankart	38
8.2	Vedlegg B: Høyringsfråsegn	38
8.2.1	<i>Innspel til kommunedelplan for avløp og vassmiljø med omsyn til innspel i planarbeidet.</i>	38
8.2.2	<i>Innspel til planprogram for vassforsyning, avløp og vassmiljø</i>	38

Samandrag

Innleiing

Oppstart av planarbeid for kommunedelplan vassforsyning, avløp og vassmiljø vart vedteke av Utval for plan og miljø i Fitjar den 01.02.2018. Planprogrammet vart etter høyringsrunde vedteke den 02.04.2019. Det er utarbeida to plandokument for dei to sektorane vassforsyning og avløp, men i ein felles planprosess. Kommunedelplanen var på høyring frå 04.05.2020-15.06.2020.

Hovudmålet for avløpshandteringa i Fitjar kommune er at avløpsvatn skal handterast på ein slik måte at vassmiljøet i resipientane ikkje vert forringa. I dei vassførekomstane det er naudsynt skal det gjerast tiltak for forbetre vasskvaliteten med sikte på å oppnå minst, **god økologisk og god kjemisk tilstand**.

Kommunedelplan for avløp og vassmiljø er ein overordna plan som angir korleis Fitjar kommune skal sikre ein berekraftig infrastruktur for avløp og vassmiljø som er tilpassa den forventa utviklinga i kommunen, og som oppfyller krav i lover og forskrifter. Planen er Fitjar kommune sin styringsreiskap for tiltak som skal gjennomførast i planperioden fram til 2030.

For planarbeidet gjeld ei rekke lover, forskrifter og direktiv. Dei mest sentrale er Forureiningsforskrifta og Vassforskrifta. Gebyrberekingane er utført i medhald av Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter med tilhøyrande forskrift.

Status og handlingsplan

Den overordna målsetjinga for avløpshandteringa er å oppretthalde nærings- og rekreasjonsverdien for vassressursane på eit høgt nivå. For å nå det er overordna målet er det naudsynt med eit godt utbygd og vel fungerande kommunalt avløpssystem i tråd med regelverket. Arbeidet med å rydde opp i utslepp med utilstrekkeleg eller ingen reinsing, både kommunale og private, ved enkle og tilpassa reinseløysingar, skal ha prioritet i heile planperioden.

I kommunen er det definert 5 avgrensa geografiske område, avløpssoner, der sanitært avløpsvatn skal tilførast kommunalt avløpssystem. Område utanfor avløpssonene er å betrakta som varig spreidd busetnad og skal som hovudregel ha egne avløpsløysingar.

Til saman er avløpet frå om lag 2000 pe tilknytt kommunalt oppsamlingsnett med etterfølgjande reinsing og utslepp til djupt vatn (straumførande sjø). Kommunen har som målsetjing å tilknyte flest mogleg til dei kommunale utsleppa. Dette for å ha kontroll over utsleppsmengd, reinsing og færrast mogleg utsleppsleidningar.

Utslepp i Fitjar skjer i stor grad til vassførekomstar med gode tilhøve. Nokre vassførekomstar er sårbare frå naturen si side grunna dårleg vassutskifting. Dåfjorden og Hellandsfjorden i Fitjar er døme på det, og er derfor lite eigna som resipientar for avløpsvatn. Det er utført avgrensa overvaking av resipientane med omsyn til utslepp av avløpsvatn i Fitjar i nyare tid. Resipientundersøkelser er lagt inn som tiltak og arbeidet skal starte i 2021.

Tiltak i hovudplanen er i all hovudsak:

- Ny slamavskiljar og auka tilknytning til Vestbøstad avløpssone
- Auka tilknytning til Fitjar avløpssone
- Sanering av fellesleidningar og dårleg leidningsnett i alle avløpssonene
- Ny slamavskiljar i Dåfjord avløpssone
- Nyanlegg på Årskog

Tiltak og økonomi for kommunedelplan for avløp og vassmiljø, Fitjar kommune													
Prosjektnr.	Prosjektnamn	(MNOK)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Resipientgranskingar	0.6		0.6									
2	Årskog avløpssone	5.3			5.3								
3	Vestbøstad avløpssone	19.8				5.0	5.0			5.0	5.0		
4	Fitjar avløpssone, nyanlegg	7.2				2.4	2.4	2.4					
5	Fitjar avløpssone, saneringstiltak	4.5		1.5	1.5	1.5							
6	Fitjar avløpssone, Fitjarstølane	15.0										7.5	7.5
7	Koløy avløpssone	6.7						3.4	3.4				
8	Dåfjord avløpssone	1.2		1.2									
9	Tiltaksplan spredt avløp	1.0		0.3	0.3	0.3							
10	Fornyng, forvalting	5.3	0.25	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
11*	Bemannng	4.0	0.0	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
	Total sum og årlege investeringar	70.5	0.25	4.5	8.0	10.1	8.2	6.6	4.3	5.9	5.9	8.4	8.4

Figur 1: Handlingsplan for avløp og vassmiljø i Fitjar 2020-2030. *Prosjekt 11 Bemanning er ein driftskostnad, og ikkje investering.

Totalt er det i planperioden foreslått investeringar på nær 71 mill. kr for avløp og vassmiljø. Tiltaka skal heilt ut finansierast med gebyr og med utjamning av toppar i investeringar ved bruk av avsetningar i fond. Fornyng av leidningsnett vert finansiert med investeringsmidlar når det er snakk om meir enn vanleg vedlikehald.

Årsgebyret for avløp i 2030 er berekna til ca. 11 000 kr ekskl. mva per abonnement. Skissert gebyrauke i komande planperiode vert på om lag 10 % pr. år i gjennomsnitt.

Tabell 1: Gebyrutvikling basert på planlagde investeringar i avløp og vassmiljø 2020-2030.

Årstal	Investering i [mill.kr]	Årsgebyr abonnement [kr]
2020	0.25	4992
2021	4.5	7976
2022	8.0	7561
2023	10.1	8148
2024	8.2	8372
2025	6.6	8977
2026	4.3	9427
2027	5.9	9655
2028	5.9	10019
2029	8.4	10373
2030	8.4	10942

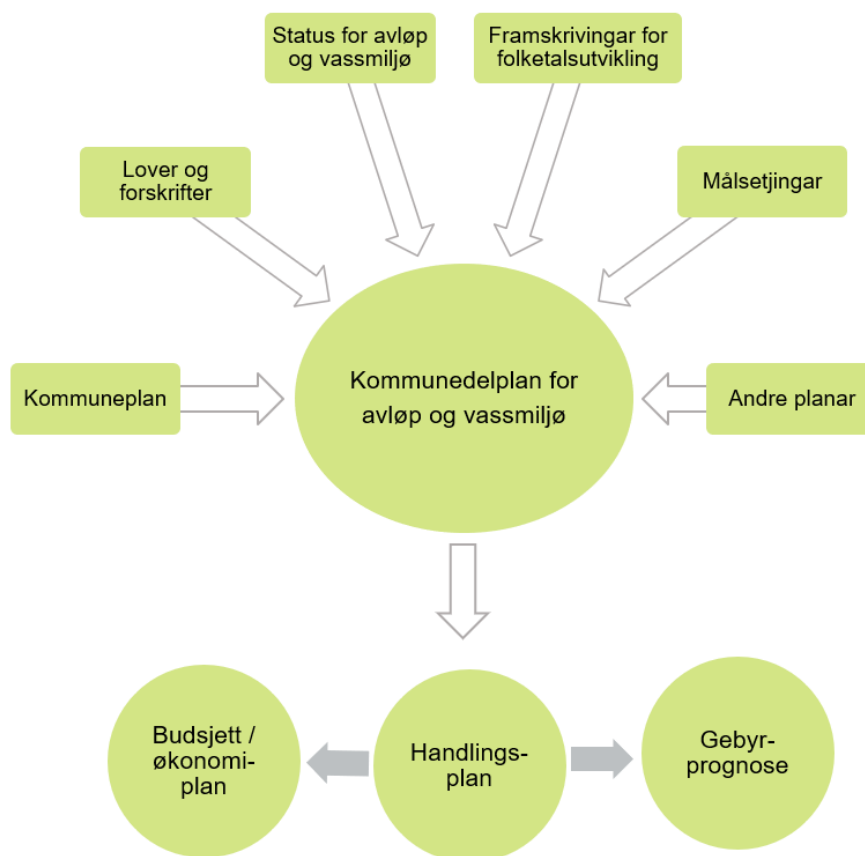
1 Innleiing

1.1 Bakgrunn og formål med planen

Hovudplan for vassforsyning 1995-2010 og hovudplan for avløp 1997-2008 for Fitjar kommune skal rullerast. Planane skal fungere som eit overordna styringsverktøy for vatn, avløp og vassmiljø i kommunen, og skal legge til rette for berekraftig og langsiktig forvaltning av infrastrukturen, samt best mogleg samordning med andre samfunnsaktørar.

Planane for vassforsyning og avløpshandtering utarbeidast som kommunedelplanar. Dei skal vere i samsvar med gjeldande kommuneplan for Fitjar, samt krav i sentralt og lokalt regelverk og føringar. Nye planar utarbeidast gjennom ein felles planprosess, men som to plandokument. Planperioden vert 2020-2030.

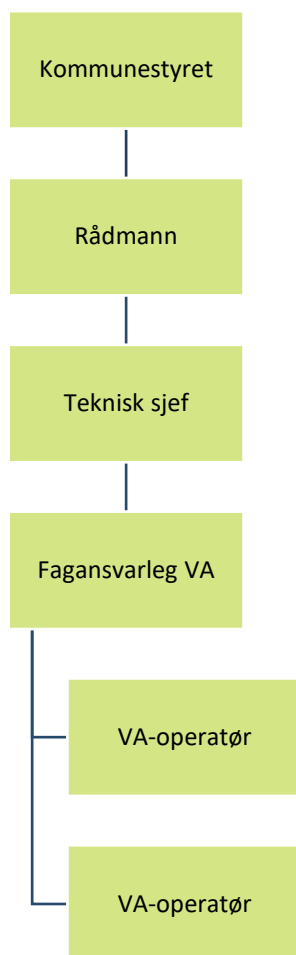
Hovudfokus i kommunedelplan for avløp og vassmiljø er å legge til rette for gode og framtidsretta løysingar for oppsamling, transport og reinsing av avløpsvatn frå alle abonnentane, med mål om å oppnå og oppretthalde god økologisk og kjemisk tilstand i alle vassførekomstar i kommunen. Vurderingar kring overvasshandtering, til dømes føringar for reinsing og lokal overvasshandtering, er også ein del av planarbeidet. Figur 2 visar kva som danner grunnlaget og påverkar kommunedelplan for avløp og vassmiljø, og kva han skal resultera i.

Figur 2: Kommunedelplan for avløp og vassmiljø

1.2 Organisering og ansvar

Prioriteringar av dei årlege investeringane i avløpssektoren vert handsama i kommunestyret i samband med vedtak av budsjett og rullering av økonomiplan. Ansvar for utbygging, drift, vedlikehald og tilsyn er administrativt lagt til avdeling for Tekniske tenester i Fitjar kommune. Kommunestyret er utsleppsmynde for utslepp av kommunalt avløpsvatn. Stord Fitjar landbruks- og miljøkontor (SFLMK) er utsleppsmynde for private anlegg etter lokal forskrift. gjev ei oversikt over organiseringa av vatn- og avløpsdrifta i Fitjar kommune.

Figur 3: Organisasjonskart for styring av avløp og vassmiljø i Fitjar kommune

1.3 Lovgrunnlag for avløp og vassmiljø

Kommunedelplan for avløp og vassmiljø skal vere det politiske styringsverktøyet for avløpssektoren i kommunen, etter reglar knytt til kommunalt planarbeid skildra i kapittel 11 i plan- og bygningslova (pbl).

Både sentrale og lokale rammevilkår legg føringar for korleis avløpshandteringa skal styrast. Sentrale rammevilkår inkluderer (men er ikkje avgrensa til) følgjande:

Vassforskrifta (implementeringa av **EUs rammedirektiv for vatn** i norsk lov) skal sikre heilskapleg beskyttelse og berekraftig bruk av vassførekomstane (elver, innsjøar, kystvatn og grunnvatn). Vassforskrifta stiller krav om minimum god økologisk og kjemisk tilstand i vassførekomstane. Det fastsetjast miljømål med tidsfristar, og gjennom regionale forvaltningsplanar med tilhøyrande tiltaksprogram planlegg ein realisering av måla. Tiltak må setjast i verk i vassførekomstar der tilstanden er moderat eller dårlegare, dette for å nå miljømåla om god eller svært god tilstand. Vassførekomstane skal ikkje forringast frå svært god/god til ein dårlegare tilstandsklasse.

Fitjar kommune er del av Sunnhordland vassområde i Vestland vassregion (fom 01.01.2020). Det er oppretta eit vassområdeutval der Fitjar kommune deltek. Utvalet er ansvarleg for planlegging av miljøtiltak. Vestland fylkeskommune er ansvarleg mynde for vassforvaltning etter vassforskrifta i Vestland vassregion.

Kommunen er ansvarleg for implementering av nasjonale føringar og regional plan i kommunale planar, legge regional plan til grunn for eiga verksemd og gjennomføre tiltaksprogram. Kommunen ved avdeling for Tekniske tenester er følgjeleg ansvarleg for nødvendige tiltak knytt til avløpsutslipp som har negativ påverknad på vassførekomstane. Dette gjeld både kommunale og mindre, separate avløpsanlegg. Problem skal kartleggjast, det skal førast tilsyn, samt at avbøtande tiltak skal setjast i verk. Døme på annan påverknad på vassførekomstane er sur nedbør, akvakultur, industriutslipp, ulike fysiske inngrep, marin forsøpling, landbruksavrenning og klimaendringar (havforsuring).

Forureiningslova er ei sentral lov for avløpsverksemda, ved at føremålet til lova er å «verne det ytre miljø mot forurensning og å redusere eksisterende forurensning, å redusere mengden av avfall og å fremme en bedre behandling av avfall. Loven skal sikre en forsvarlig miljøkvalitet, slik at forurensninger og avfall ikke fører til helseskade, går ut over trivselen eller skader naturens evne til produksjon og selvfornøyelse».

Viktige reglar for avløpshandteringa er gitt i avløpsdelen av **forureiningsforskrifta**, heimla i forureiningslova. Reinsekrav for avløpsvatn i Fitjar kommune er regulert av kapittel 12 og 13 i forureiningsforskrifta. Tilsynsmynde er kommunen.

Bruk av slam frå reinseanlegg (kvalitetskrav og disponering) regulerast av **forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav**.

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg slår fast at vass- og avløpsanlegg i hovudsak skal vere eigd av kommunen. Lova gir heimel for å vedta lokal forskrift for vass- og avløpsgebyr.

Plan- og bygningslova har innverknad på avløpsverksemda som anleggseigar og som utbyggjar ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak. Kommunedelplanen for vassforsyning vert utarbeidd som ein temaplan etter plan- og bygningslova, jf § 11-5. Plan- og bygningslova set krav til mellom anna prosess, medverknad og utgreiingar for kommunedelplanar.

Vassressurslova sitt formål er sikring av forsvarleg bruk og forvaltning av vassdrag. Lova har reglar av betydning for kommunen sine anlegg i vassdrag, samt reglar kring overvasshandtering.

Internkontrollforskrifta har til føremål å fremje forbetningsarbeid i verksemdene innan arbeidsmiljø og sikkerheit, å førebyggje helseskader eller miljøforstyrringar frå produkt eller forbrukstenester, å verne ytre

miljø mot forureining og å betre handsaming av avfall. Internkontroll inneber systematiske tiltak som skal sikre at verksemda sine aktivitetar vert planlagde, organiserte, utførte og haldne ved like i samsvar med krav fastsett i eller i medhald av helse-, miljø- og sikkerheitslovgivinga.

1.4 Lokalt regelverk

Utsleppsløyve for avløpsvatn i Fitjar kommune er frå 1996. Løyva gjeld tettbygde område med kommunal avløpsanlegg. Ifølgje §13-18 i Forureiningsforskrifta er løyve til utslepp gitt før 2007 framleis gjeldande, med nokre tilleggskrav til avløpsnett, rapportering, reinsing, prøvetaking m.v. Maksimalt tilknytte personekvivalentar i løyvet er overskriven i nokre resipientar og det er behov for fornying av løyvet.

Forskrift om utslepp av sanitært avløpsvatn frå mindre avløpsanlegg, Stord og Fitjar kommune regulerer mindre kloakkutslepp. Forskrifta gjeld for avløpsanlegg som ligg utanfor område med utbygd offentleg leidningsnett og kor utsleppet av sanitært avløpsvatn er frå bustader, fritidsbustader, turistverksemder og liknande med mindre enn 50 personekvivalentar (PE).

VA-norma til Fitjar kommune sett krav til bygging av VA-anlegg i kommunen. Nye offentlege anlegg, og privat utbygde anlegg for kommunal overtaking skal tilfredsstillе norma.

Tilknytning til kommunalt nett: Kommunen kan krevje tilknytning til kommunalt nett når avstanden til offentleg avløpsnett er mindre enn 500 meter. Den uforholdsmessige kostnaden er sett til 150 000,-.

1.5 Tilhøvet til andre planar

Andre planar kan leggje føringar for kommunedelplan for avløp og vassmiljø. Mellom anna vil kommuneplanen, kommunedelplanar og reguleringsplanar leggje føringar for kvar det vil verte bustadbygging og folketalsauke og kor det vil verta næringsutvikling.

Kommunedelplan for vassforsyning (2020-2030)

Kommunedelplan for vassforsyning vert utarbeidd parallelt med denne planen. Hovudutfordringa i KDP vassforsyning er å sikre tilstrekkeleg reinsing og kapasitet i reinseanlegget, samt forsyningsikkerheit på leidningsnettet. Mange av tiltaka på leidningsnettet er felles for både KDP vassforsyning og KDP avløp og vassmiljø. Det er fordi vatn- og avløpsleidningar ofte ligg i same grøft, og ein fornyar gjerne begge leidningane når ein grav opp ei grøft.

Kommuneplan for Fitjar

Klima- og energiplan for Fitjar kommune omhandlar langsiktige og kortsiktige mål og tiltak på alle nivå i kommunen med visjon om å bli ein klimagassnøytral kommune ved å driva ein medviten energi- og miljøpolitikk. Klima- og energiplanen vert rullert i forbindelse med rullering av kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen med «Den grønne kommunen 2020-2040» vil erstatta Klima- og energiplanen frå 2009.

Regional plan for vassregion Hordaland 2015-2021

Regional plan for vassregion Hordaland omhandlar økologisk og kjemisk tilstand for vassførekomstane, og sett miljømål med tilhøyrande handlingsplan for vassførekomstane. Tiltak er mellom anna kartlegging, overvaking og sanering av forureiningskjelder. Arbeid med vassregionane har ført til nye nasjonale føringar for vassforvaltinga. Ved rullering av gjeldande vassforvaltingsplanar skal dei nye føringane implementerast. Nye føringar legg blant anna til grunn at *alle* avløpsanlegg i den enkelte kommune skal oppfylle reinsekrav etter forureiningsforskrifta, slik at ein når miljømåla innan 2027, og seinast innan 2033.

Hovudutfordringar i vassområde Sunnhordaland 2022-2027

Dokumentet gjev opplysningar om dei viktigaste vassforvaltningsspørsmåla i vassområde Sunnhordland, slik som menneskeskapte påverknadar på vassførekomstane, brukarinteresser og økologisk status. I tillegg settast det miljømål for vassførekomstane med tilhøyrande tiltaksplan. Sunnhordaland vassområde består av heile eller delar av kommunane Austevoll, Fitjar, Bømlo, Stord, Tysnes, Kvinnherad, Etne, Haugesund, Voss og Vindafjord.

Klima- og energiplan for Fitjar kommune (2009)

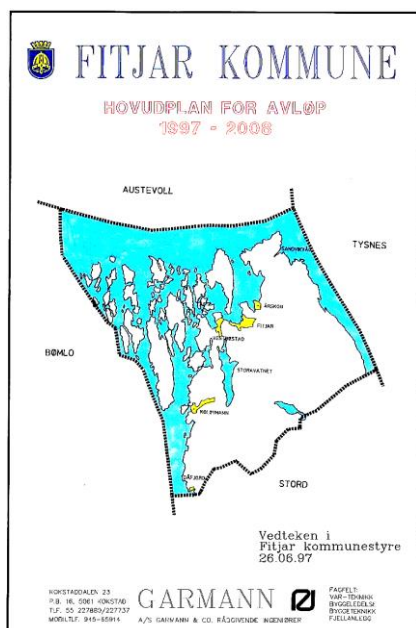
Klima- og energiplan for Fitjar kommune omhandlar langsiktige og kortsiktige mål og tiltak på alle nivå i kommunen med visjon om å bli ein klimagassnøytral kommune ved å driva ein medviten energi- og miljøpolitikk. Klima- og energiplanen vert implementert i samfunnsdelen i kommuneplanen. Samfunnsdelen med «Den grønne kommunen 2020-2040» vil erstatta Klima- og energiplanen frå 2009.

1.6 Tidlegare kommunedelplan for avløp og vassmiljø

Førre kommunedelplan for avløp og vassmiljø var utarbeid i 1996/1997 og vart gjeldande for perioden 1997-2008. Planen delte dei tettbygde områdene med kommunal avløpshandtering i ulike soner (avløpssoner), og la mellom anna opp til bygging av reinseanlegg i Fitjar sentrum. Tabell 2 gjev ei oversikt over planlagde tiltak og status på utføring i førre plan.

Tabell 2: Oversikt over tiltak i førre planperiode

Nr.	Årstal	Tiltak	Status
1	1997	Digitalt leidningskartverk	Pågår
2	2001	Fitjar avløpsreinseanlegg (Hamn)	Utført
3	1998	Leidningsanlegg Rv.545	Utført
4	1998	Sanering av ledning i Fitjarelva	Utført
5	2001-2008	Diverse mindre anlegg	Delvis utført
6	2000	Resipientgranskningar i år 2000	Utført

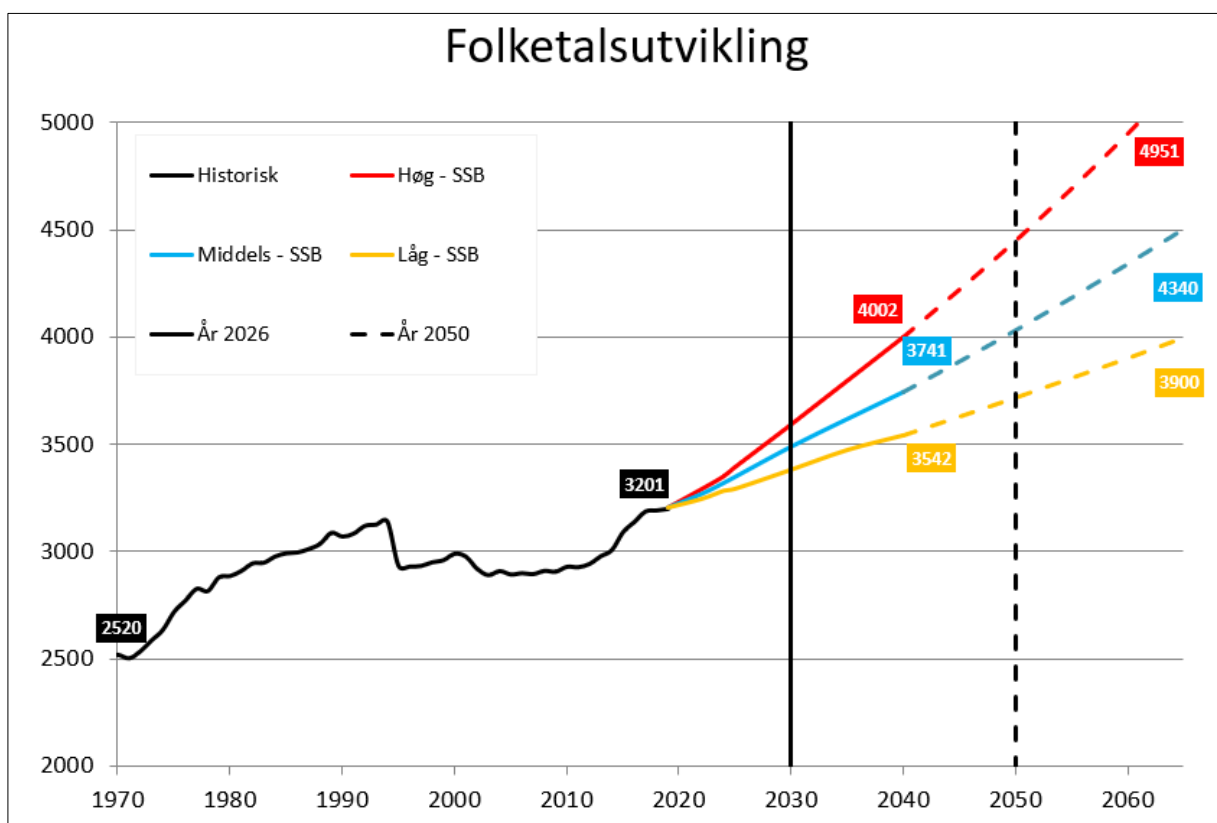
Figur 4: Førre hovudplan for avløp (1997-2008)

2 Planføresetnader

Forventa auke i folketal, og planlagd utbygging, brukarinteresser og tilhøve i vassførekomstane i kommunen vil vera føresetnad for planlegging av infrastruktur og tiltak knyt til avløp og vassmiljø.

2.1 Folketalsutvikling

I Fitjar kommune bur det pr 01.07.2020 3175 innbyggjarar. Figur 5 visar historisk folketal og prognose for framtidig folketal i kommunen. Historisk folketal frå 1970 til 2019, og prognosen fram til 2040 er henta frå SSB (Statistisk sentralbyrå). Perioden 2040-2060 er framskrive med den same gjennomsnittlege folkeveksten per år som i perioden 2019-2040, for lågt, middels og høgt anslag. Gitt høgt anslag bur det om lag 3600 personar i år 2030. Prognose for folketalsutvikling ligg mellom anna til grunn for berekning av framtidig belastning på reinseanlegga.

Figur 5: Prognose for folketalsutvikling i Fitjar

Prognose for folketalsutvikling ligg mellom anna til grunn for berekning av framtidig belastning på reinseanlegga. I kommuneplanens arealdel går det fram at framtidastadutbygging i kommunen er fortetting i allerede etablert busetnad, så som Rossneset, Vestbøstadfeltet og i sentrum. I tillegg er det venta auka hytteutbygging på Kråko og bustadutbygging i Dåfjord. Kommunedelplanen for avløp og vassmiljø må ta omsyn til auka vassforbruk i desse områda.

2.2 Vassmiljø

Vassmiljø og tilhøve i resipientane vil i stor grad vere styrande for prioritering av aktuelle tiltak i komande planperiode. Tilførsel av forureining til vassførekomstane i Fitjar kjem i hovudsak frå (i tilfeldig rekkefølge):

- Landbruk
- Kommunale avløpsutslepp
- Separate avløpsutslepp
- Oppdrettsanlegg
- Industribedrifter
- Sigevatn frå fyllplassar og forureina grunn

Ved vurdering av tiltak er det viktig å fokusere på den samla forureiningstilførselen til ein vassførekomst saman med toleevna til systemet.

Utslepp i Fitjar skjer i stor grad til vassførekomstar med gode tilhøve. Nokre vassførekomstar er sårbare frå naturen si side grunna dårleg vassutskifting. Dåfjorden og Hellandsfjorden i Fitjar er døme på det, og er derfor lite eigna som resipientar for avløpsvatn.

2.2.1 Sjøresipientar

Førre undersøking av dei marine resipientane i Fitjar vart utført i 2000 som eit tiltak i hovudplanen for avløp og vassmiljø. Det har tidlegare vore utført resipientundersøkingar på det same lokalitetane i 1985. Undersøkingane omfatta hydrografi (vassprøvar), sedimentprøvar, prøver av bunnfauna samt ei enkel synfaring i strandsona. Tabell 3 gir ein omtale av funn i resipientundersøkingane.

Tabell 3: Samandrag av miljøtilstanden i sjøresipientane.

Vassførekomst	Omtale
Fitjarvika	Grått finkorna sediment med noko slagg. Høg oksygenkonsentrasjon i heile vassøyla og god vassutskifting.
Vestbøstadvika	Grått finkornet sediment med sand og mykje skjellfragment (Kuskjell) God oksygenutskifting og god vassutskifting.
Hellandsfjorden	Svart til brunt finkorna sediment. Svak lukt av hydrogensulfid. Lavt oksygeninnhold i botnvatn. Høge verdiar av nitrat og orto-fosfat, kan vera forårsaka av næringssalt.
Koløy	Høg konsentrasjon av oksygen i heile vassøyla. Verdiar av nitrat og orto-fosfat var høgare enn elles i undersøkingsområdet, kan vera forårsaka av næringssalt.
Dåfjord	Svart til brunt sediment. Sterk lukt av hydrogensulfid. Ferskvannspåverka. Forhold noko forverret frå 1985.

2.2.2 Ferskvassresipientar

Det er inga permanente kommunale utslepp til ferskvatn, men det er utslepp av kloakk til Storavatnet og Gloppevatnet som kjem frå eldre private avløpsanlegg. Det er også stor tilrenning frå jordbruk til Storavatnet.

Tilhøve i Storavatnet er undersøkt i resipientundersøkingar i 1978, 1995 og 2001. Undersøkingane gir utslag i at Storavatnet er definert med moderat tilstand med omsyn til næringsalter og klorofyll. Det er forbode å opprette nye utslepp til Storavatnet og Gloppevatnet.

2.3 Reinsekrav

2.3.1 Kommunale utslepp

Forureiningsforskrifta kapittel 13 gjeld dersom utsleppet av kommunalt avløpsvatn til sjø er mindre enn 10 000 PE (personequivalestar). Kommunen er då sjølv forureiningsmynde.

Alle kommunale utslepp i Fitjar går til sjøresipient i kategorien «mindre følsamt område», og krav om reinsing av suspendert stoff er gjeldande. Dersom framtidige resipientgranskingar avdekkar at resipienten vert negativt påverka av utslepp av avløpsvatn, kan dette medføre krav om ytterlegare reinsing.

Følgjande reinsekrav gjeld for dei kommunale utsleppa i Fitjar:

«Kommunalt avløpsvann med utslipp til mindre følsomt område, jf. vedlegg 1 punkt 1.2 til kapittel 11, skal ikke forsøple sjø og sjøbunn, og minst etterkomme:

- a. 20% reduksjon av SS-mengden i avløpsvannet beregnet som årlig middelværdi av det som blir tilført reinseanlegget
- b. 100 mg SS/l ved utslipp beregnet som årlig middelværdi,
- c. sil med lysåpning på maks 1 mm, eller
- d. slamavskiller utformet i samsvar med § 13-11.»

Stort sett klarer ein reinsekrava med ein slamavskiljar eller eit silanlegg.

2.3.2 Separate utslepp

Lokal forskrift for utslepp av sanitært avløpsvatn gjeld for anlegg med mindre enn 50 PE tilknytt. Reinsekrava avhenger av resipient. Ved utslepp til god sjøresipient skal følgjande reinsing vera oppfylt:

- 1) SS - mengda i avløpsvatnet skal reduserast med minst 20 % av det som vert tilført reinseanlegget, og ikkje overstige 180 mg/l ved utslepp.

Ved utslepp til sårbare sjøresipient skal følgjande reinsing vera oppfylt:

- 2) Tot-P - mengda i avløpsvatnet skal reduserast med minst 60 % av det som vert tilført reinseanlegget, og ikkje overstige 2 mg/l ved utslepp.
- 3) BOF₅ - mengda i avløpsvatnet skal reduserast med minst 70 % av det som vert tilført reinseanlegget, og vera mindre enn 25 mg /l ved utslepp

Kravet gjeld for Dåfjorden nord og Hellandsfjorden.

Ved utslepp til ferskvatn skal følgjande vera oppfylt:

- 1) Tot-P - mengda i avløpsvatnet skal reduserast med minst 90 % av det som vert tilført reinseanlegget, og ikkje overstige 1 mg/l ved utslepp.
- 2) BOF₅ - mengda i avløpsvatnet skal reduserast med minst 90 % av det som vert tilført reinseanlegget, og vera mindre enn 20 mg /l ved utslepp

Det er forbod mot å etablere nye utslepp til Storavatnet og Glippevatn.

2.4 Klima og klimaendringar

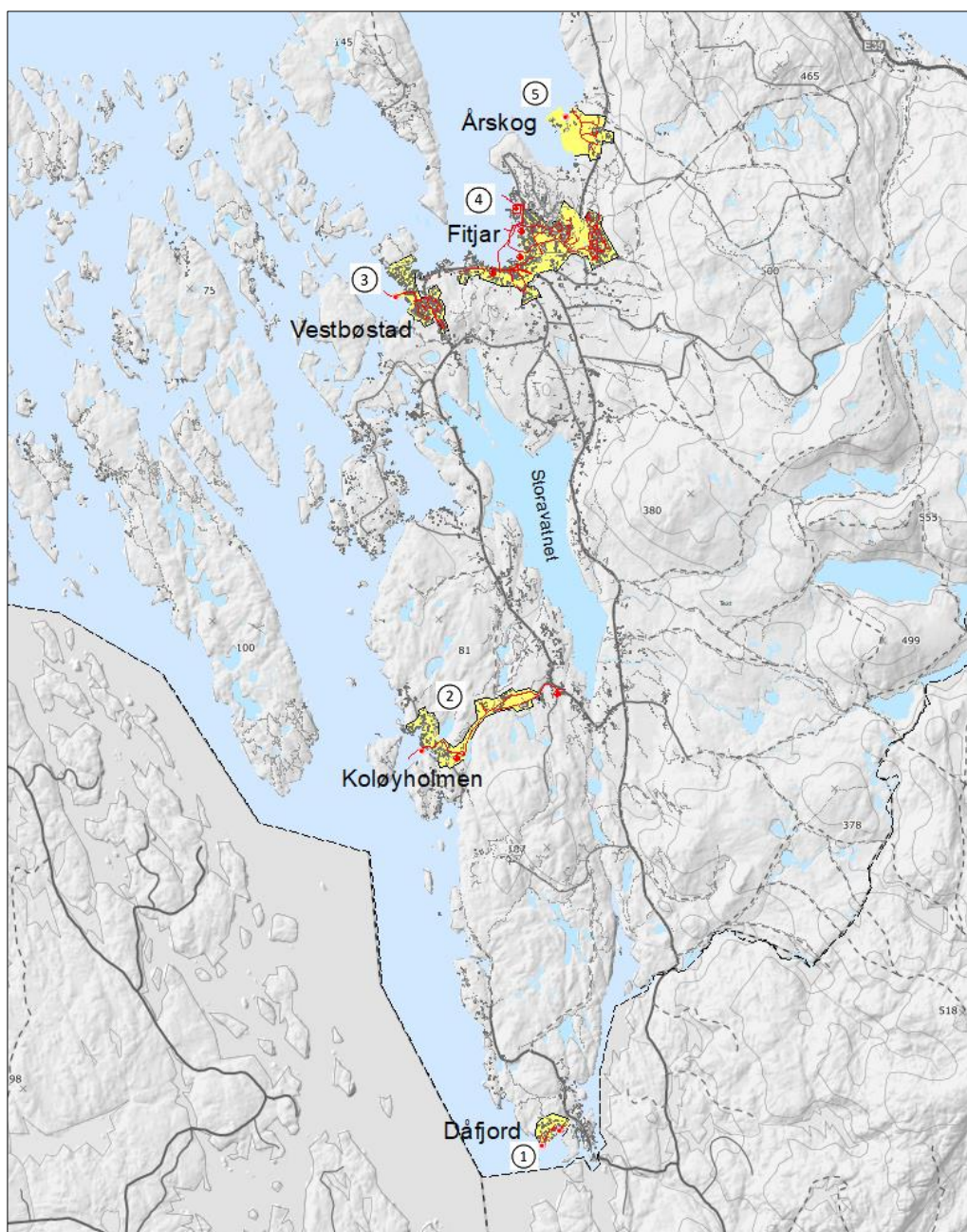
Det er i hovudsak tre kjende konsekvensar av klimaendringane for avløpsnettet.

- 1) Auka nedbør kan føre til meir framandvatn inn på avløpsleidningane, og dermed at fleire kjellarar kan verte sett under vatn i ekstremisituasjonar. Det kan også komme fleire lokale overfløymingar frå overvassnettet. Utfordringar med dei auka nedbørsmengdene kan mellom anna løysast igjennom fordrøyning, oppdimensjonering og separering av avløpsnettet.
- 2) Auka havnivå kan skape utfordringar for lågtliggande pumpestasjonar i Fitjar sentrum ved at dei ikkje klarer å ta unna avløpsvatnet ved innkomande sjøvatn. Utfordringane kan løysast ved å heve nivå i pumpesynk.
- 3) Auka havnivå kan skape utfordringar for utsleppsleidningane. Ved auka havnivå vert kapasiteten på utsleppsleidningane redusert, noko som fører til oppstuving i leidningsnettet. Er oppstuvinga tilstrekkeleg stor, kan det komme avløpsvatn opp av lågareliggjande avløpskummar, eller avløpsvatnet kan gå i overløp. Utfordringa kan løysast med oppdimensjonering av utsleppsleidningar og heving av utsleppskummar (flytte dei lenger inn på land). Nye anlegg må ta høgde for auka havnivå.

3 Status

3.1 Avløpssonar og tilknytingsgrad

Dei delane av kommunen som har offentleg avløpsanlegg er delt inn i 5 avløpssoner. Dette er område med felles anlegg for oppsamling av avløpsvatn. Om lag 60% av innbyggjarane i Fitjar er tilknytt kommunalt reinseanlegg. Figur 6 visar dei fem avløpssonene med tilhørande leiðningsnett. Resten av befolkninga i Fitjar har private anlegg.

Figur 6: Kart over dei fem avløpssonene i Fitjar kommune. 1. Dåfjord, 2. Koløyholmen, 3. Vestbøstad, 4. Fitjar, 5. Årskog

3.2 Kommunale reinseanlegg

Fitjar kommune har seks kommunale reinseanlegg. For utanom silanlegget i Hamn (Fitjar sentrum) er alle anlegga slamavskiljarar. Tabell 4 syner ei oversikt over anlegg med tilknytte personekvivalentar, resipient og utsløppsdybne. Antal personekvivalentar tilknytt det enkelte anlegget er basert på at det i snitt bur 2.5 PE per husstand i Fitjar.

Tabell 4: Reinseanlegg i Fitjar kommune

Lokalisering	Anleggstype	Tilknytte PE	Resipient	Utsløpsdybne
Hamn	Silanlegg	1400	Fitjarvika	30
Kuvågen/Koløy	Slamavskiljar	150	Stokksund	25
Vestbøstad	Slamavskiljar	340	Stokksund	25
Årskog	Slamavskiljar	15	Fitjarvika	20
Fiskarnestet I	Slamavskiljar	80	Stokksund	20
Fiskarnestet II	Slamavskiljar	55	Stokksund	20

3.3 Transportsystem

Transportsystemet for avløpsvatn består av leidningsnett, pumpestasjonar og utsløppsleidningar. Leidningsnettet består i hovedsak av separatsystem, men med noko fellessystem i Hamn, i Fitjar sentrum og på Vestbøstad. Totalt er det om lag 20 km med kommunal leidningsnett for transport av avløpsvatn:

- 7.6 km overvassleidning (OV)
- 7.1 km spillvassleidning (SP)
- 4.9 km felleleidning (AF)

Kartverk for leidningsanlegg og VA-installasjonar er ikkje fullstendig oppdatert. Oppdatering av kartverket og kvalitetsheving av eksisterande data jobbast med parallelt med planarbeidet.

3.3.1 Pumpestasjonar

Det er seks kommunale pumpestasjonar i kommunen. Tabell 5 visar kapasitet og reinseanlegg tilknytt stasjonene.

Tabell 5: Kommunale pumpestasjonar

Avløpspumpestasjon	Kapasitet	Pumpar mot
Storevikstjørn	2 x 8 l/s	Koløy slamavskiljar
Tislavoll	-	Koløy slamavskiljar
Hamn	2 x 20 l/s	Hamn silanlegg
Fitjarelva	2 x 22 l/s	Hamn silanlegg
Prestbø	2 x 40 l/s	Hamn silanlegg
Rossnes	-	Hamn silanlegg

Figur 7: Pumpestasjon på Rossnes

3.4 Slamhandtering

Slammet vert i dag handtert av Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS (SIM). SIM samlar inn slam frå private og kommunale slamavskiljarar og frå silanlegget. Slammet vert frakta til Svartasmoget på Fitjar, der slammet komposterast ved utandørs rankekompostering. Restproduktet nyttast som dekkmateriale.

3.5 Spreidd avløp

Om lag 40 % av innbyggjarane i Fitjar har privat avløpsanlegg med entan tett tank, slamavskiljar, minireinseanlegg eller direkte utslepp. Spreitt avløp vert handtert i tråd med *Forskrift om utslepp av sanitært avløpsvatn frå mindre avløpsanlegg, Stord og Fitjar kommunar, Hordaland* som har heimel i LOV-198-03-16-6-§9 og FOR-2004-06-01-931-§12-6. Forskrifta gjeld for avløpsanlegg som ligg utanfor område med utbygd offentlig leidningsnett og kor utsleppet av sanitært avløpsvatn er frå bustader, fritidsbustader, turistverksemder og liknande med mindre enn 50 personekvivalentar (PE). For utslepp av gråvatn gjeld denne forskrifta berre dersom det er innlagt vatn. Tabell 6 visar ei oversikt over private avløpsanlegg fordelt på type anlegg i Fitjar. Bruk av slamavskiljar er dominerande.

Tabell 6: Tabell over privat anlegg i spreidd busetnad i Fitjar kommune

Type anlegg	Antall
Slamavskiljar	589
Minireinseanlegg	32
Tett tank	4

Fleire av anlegga i Tabell 6 representerer fritidsbustader. Utslepp etablert før 1.januar 2007 og som på tidspunkt for etablering ikkje var avhengig av løyve (i praksis: anlegg etablert før 1972) vart ulovlege frå 1. januar 2008. Utsleppa kan likevel halde fram til enkeltvedtak om opprydding er fastsett.

3.6 Status for organisasjonen

Per 01.01.2020 er det to fulltidsstillingar i driftsavdelinga for vatn og avløp + 50% av stillinga som Teknisk sjef.

Kartverk for leidningsanlegg/VA-installasjonar er ikkje fullstendig oppdatert. Dette er ei utfordring, mellom anna i planarbeid. Oppdatering av kartverket og kvalitetsheving av eksisterande data i databasen jobbast med parallelt med planarbeidet. Dersom ein skal kunne driva meir aktivt søk på utette og dårlege leidningar for fornying av leidningsnettet bør ein tilsetja ekstra personell.

Elles i kommunen er det godt samarbeid mellom Tekniske tenester og andre faginstansar: planavdelinga, landbruk/miljø m.v.

4 Målsetjingar

Målsetjingane i kommunedelplan for avløp og vassmiljø skal vere ein reiskap for administrasjon og politikarar i den vidare satsinga på avløp. Kommunedelplan for avløp og vassmiljø er styrande for tiltak og vidareutvikling av verksemda. Målsetjingane i denne planen er basert på administrasjonen sine faglege vurderingar knytt til kva som er dei mest berekraftige løysingane på kort og lang sikt for avløp og vassmiljø: Både miljømessig, økonomisk og sosialt.

4.1 Hovudmål for avløp og vassmiljø i Fitjar kommune

Hovudmålet for avløpshandteringa i Fitjar kommune er at avløpsvatn skal handterast på ein slik måte at vassmiljøet i resipientane ikkje vert forringa. I dei vassførekomstane det er naudsynt skal det gjerast tiltak for å forbetre vasskvaliteten med sikte på å oppnå minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Vassførekomstane i Fitjar kommune skal beskyttast mot forringelse, forbetrast og gjenoppretta med sikte på at vassførekomstane skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand

For å nå hovudmålet er det satt opp delmål innanfor følgjande tema:

- Overvaking av resipientar
- Reinsing av avløpsvatn
- Oppsamling og transport
- Tilknytingsgrad
- Spreidd busetnad
- Organisasjon
- Økonomi

4.2 Mål for overvaking av resipientar

Kommunen er sjølv utsleppsmynde etter kapittel 12 og 13 i forureiningsforskrifta for avløpsvatn. Krav til reinsing må setjast på bakgrunn av kunnskap om resipientens toleevne. Resipientgransking bør utførast kvart fjerde år.

Kunnskapsgrunnlaget om tilstand i resipientar for avløpsvatn skal til ei kvar tid vera tilstrekkeleg.

4.3 Mål for reinsing av avløpsvatn

Føremålet med reinsing av avløpsvatn er å sikre tilfredsstillande vasskvalitet i resipienten for ulike brukarinteresser, og å ikkje overskride naturen si eiga evne til sjølvreinsing.

- Kommunale reinseanlegg skal reinse avløpsvatnet slik at krava i forureiningsforskrifta, utsleppsløyve og vassforskrifta vert tilfredsstilte.
- Private reinseanlegg skal reinse avløpsvatnet slik at krav i lokal forskrift vert tilfredsstilt.

4.4 Mål for oppsamling og transport av avløpsvatn

Ved vurdering av kommunen si avløpshandtering må ein sjå oppsamling, transport og reinsing av avløpsvatn under eitt. Store overvassmengder på leidningsnett fører til overløp og ureinsa avløp ut i resipienten. Store overvassmengder til reinseanlegga fører til redusert reineffekt.

- Felleisleidningar for avløp og overvatn skal utgå og erstattast med separatsystem.
- Forvaltninga av leidningsnettet skal vere berekraftig, dvs at leidningsfornyng skal vere på eit slikt nivå at ein minimum held tritt med forfallet.
- Framandvassmengder skal reduserast til eit nivå som minimerer skadeverknader og driftsproblem.

4.5 Mål for tilknytning til kommunalt nett

Det er eit offentleg ansvar å sørge for at avløpshandteringa tilfredsstiller dei krav som til ei kvar tid vert sett. Det er ein fordel at flest mogleg er tilknytte kommunalt avløp, slik at ein sikrar tilstrekkeleg reinsing, og har god kontroll med utsleppsmengder til resipientane.

Kommunen har tidlegare tatt ei prinsippavgjerd knyt til når kommunen kan krevje tilkopling til offentleg avløpsnett. Vilkåra i denne avgjersla vert vidareført i planperioden.

Innanfor avløpssonene skal alle knytast til kommunalt avløpssystem. Det skal leggjast til rette for opprydding i eksisterande avløpsforhold i randsonene til avløpssonene for å auka tilknytning til kommunalt nett.

Kommunen kan krevje tilknytning til kommunalt nett når avstanden til offentleg avløpsnett er mindre enn 500 meter. Den uforholdsmessige kostnaden er sett til 150 000,- .

4.6 Mål for avløp i spreidd busetnad

Avløp i spreidd busetnad vert handtert i tråd med lokal forskrift. Ulovlege utslepp skal forbeholdt eller fornyast ved bruk av enkeltvedtak. For å kunne fatte enkeltplan er det behov for tilsyn og ein tiltaksplan.

Det skal utarbeidast ein tiltaksplan for opprydding i spreidd avløp

4.7 Mål for økonomi

Frå sentrale styresmakter er det lagt sterke føringar med omsyn til at kostnadene knytt til kommunale avløpstenester skal finansierast av direkte gebyr. Dette er det også heimel for i «lov om kommunale vass- og kloakkavgifter».

Dei kommunale avløpstjenestene skal vera sjølvfinansierande, og skal dekkjast ved avløpsgebyr.

4.8 Mål for teknologi

Ved planlegging og bygging av nyanlegg og ved drift av eksisterande anlegg skal den til ei kvar tid beste teknologien vurderast på kostnad, levetid og miljøpåverknad.

Utbygging og drift av produksjons – og distribusjonsnettet skal nytte seg av den til ei kvar tid beste og anerkjente teknologien

4.9 Mål for organisasjonen

Det er viktig å satse på kompetanseutvikling hos egne tilsette, og rekruttering av personar med riktig kompetanse. Der det er tenleg bør Fitjar kommune delta i fellesprosjekt med andre kommunar. I naudsynt grad kjøper Fitjar kommune inn eksterne tenester.

Organisasjonen skal ha tilstrekkeleg ressursar og kompetanse tilpassa dei oppgåvene ein er sett til å løyse.

5 Strategi og tiltak

Vassmiljø vil i stor grad vere styrande for prioritering av aktuelle tiltak i komande planperiode. Utbyggingstiltak skal prioriterast ut frå miljøomsyn og det er ønskeleg å sanere utilfredsstillande utslepp til resipientar med låg toleevne. Vidare skal ein sikre at avløpshandteringa er i tråd med krav i gjeldande regelverk og nye nasjonale føringar for vassmiljø.

Tiltak i kommunedelplanen vil hovudsakleg vera å:

- Sikre godt kunnskapsgrunnlag om tilstand i resipientar for avløpsvatn ved å utføre resipientundersøkingar.
- Forbetre reinsing og sikre kapasitet i dei kommunale anlegga.
- Auka tilknytning til kommunale avløpsanlegg.

Aktuelle tiltak er skildra nedanfor, delt inn etter avløpssone. Tiltaka er nummerert for kvart avløpssone (døme: DÅ = Dåfjord, 1 = id-nummer, A= avløp) Tiltaka er kostnadsrekna innafor kvart prosjektet, og kostnader er gitt i kapittel 6. Figur 8 visar teiknforklaring til utklipp nytta i kapittel 5.

	EKSISTERANDE	PLANLAGT
Silanlegg		
Slamavskiljar		
Pumpestasjon		
Avløpsleidningar		

Figur 8: Teiknforklaring for utklipp vist i kapittel 5.

5.1 Felles tiltak for alle avløpssoner

5.1.1 Resipientundersøkingar

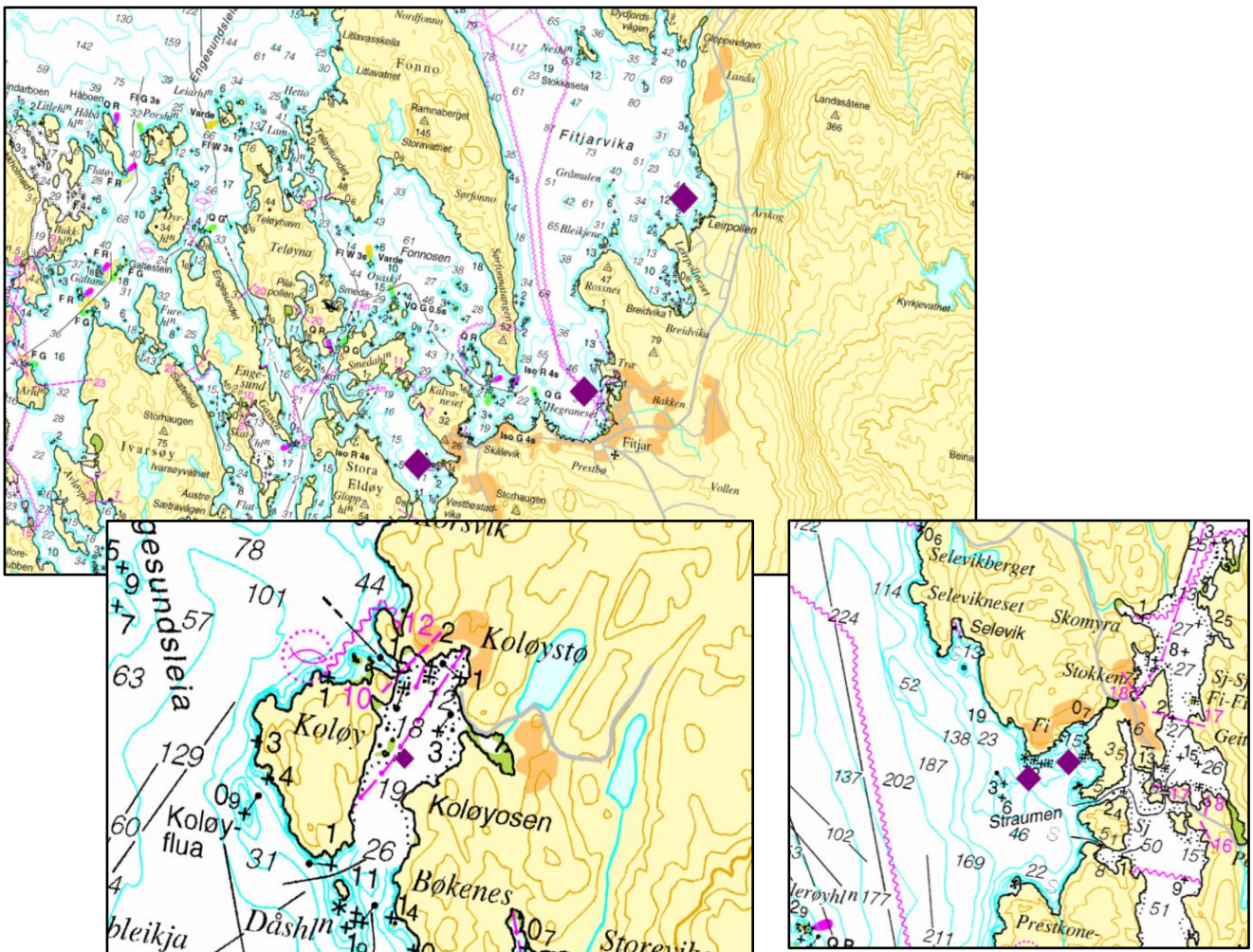
Det skal utførast resipientgranskingar på alle kommunale utsleppspunkt for å sikra at utsleppsmengda og reinsegraden er i samsvar med tolevna i resipienten. Det utføres granskingar ved utslepp i Vestbøstadvika, Fitjarvika, Koløyosen, Brandanesbukta/Fiskarneset og i Leirpollen. Det takast vassprøvar, utførast granskingar av bløtbunnsfauna, sedimentprøvar, og eventuelt strandsonkartlegging. Kartlegginga skal gjerast i henhold til rettleiar 02:2018 (Klassifisering av miljøtilstand i vann). Tiltaket kan me fordel utførast saman med andre aktørar som gjer tilsvarande granskingar i kommunen.

Samtidig med resipientgranskingane utførast det dykk for kontroll av utsleppsleidningar og utsleppsarrangement.

Utsleppsløyve for dei kommunale utsleppa må fornyast etter utførte granskingar.

Tiltak i planperioden:

RE-1-A: Resipientgranskingar

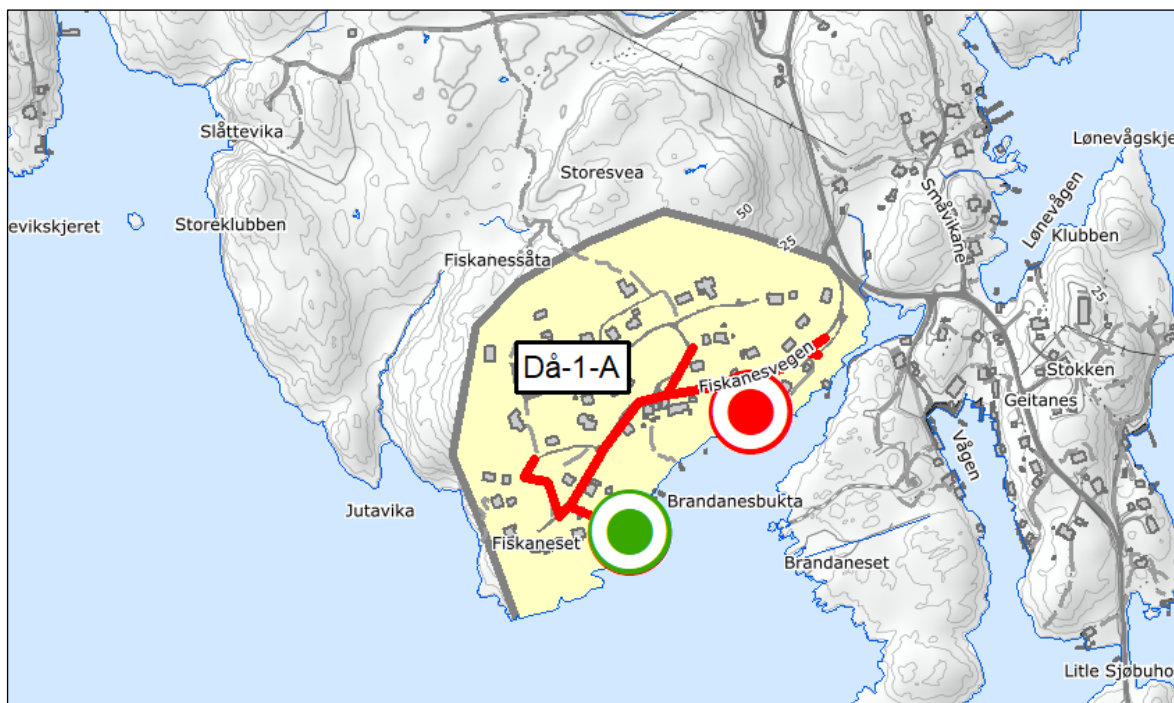

5.2 Avløpssone 1 Dåfjord

Dåfjord avløpssone handsamar avløpsvatn frå busetnad på Fiskarneset. I avløpssona er det to kommunale slamavskiljarar, Fiskarneset I og Fiskarneset II. Kapasiteten i Fiskarneset II er god, medan det i Fiskarneset I er store driftsproblem med tanken og med utsleppsleidningen. Antatt reinseffekt er dårleg. I planperioden etablerast det ny slamavskiljar med kapasitet til eksisterande og framtidig tilrenning. Det leggjast samtidig ny sjøleidning.

Tiltak i planperioden:

Då-1-A: Ny slamavskiljar (150 PE), ny sjøleidning.

Figur 9: Avløpssone Dåfjord

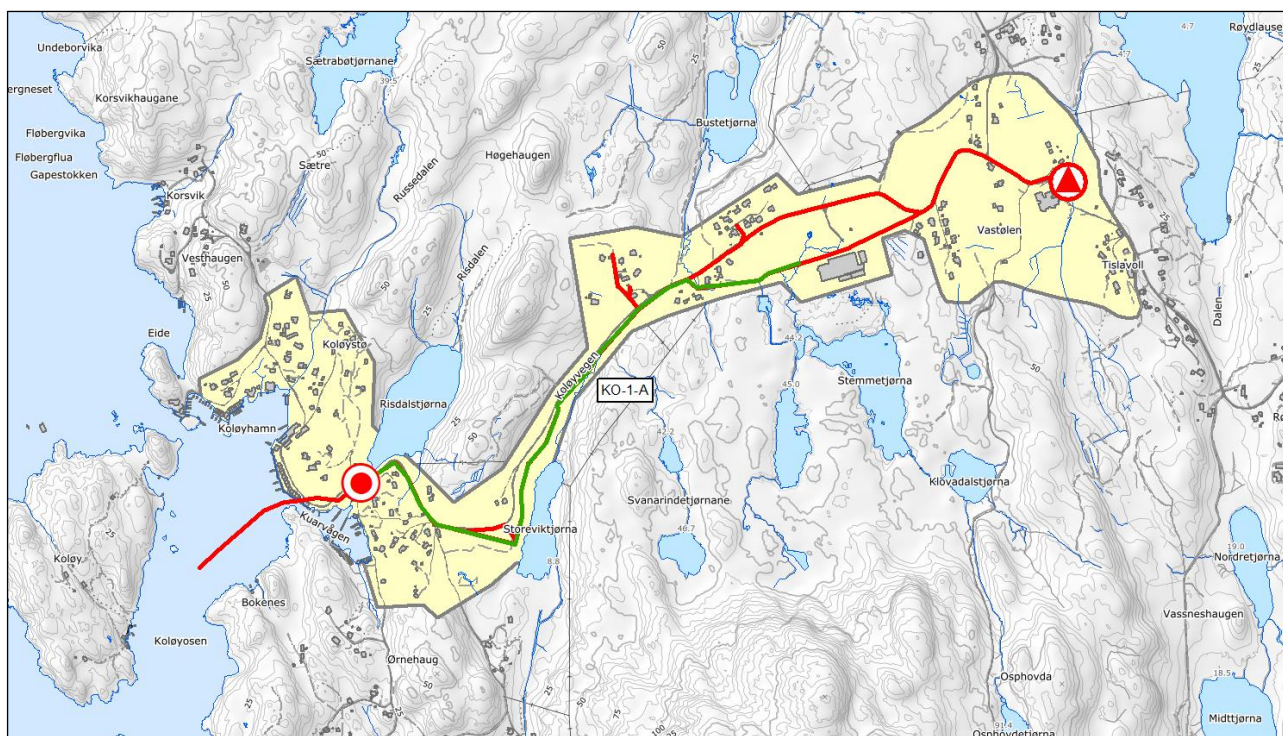
5.3 Avløpssone 2 Koløy

Avløpssona Koløyholmen handterer avløp frå delar av Tislevoll, Lia og Koløy. Busetnad innafør avløpssona i Koløyhamn og Koløystø er ikkje tilknytt det kommunale avløpsanlegget per i dag.

Det er bygd nytt reinseanlegg med slamavskiljar i Kuarvågen i 2019. Leidningsnettlet frå nytt reinseanlegg til Lia er i dårleg forfatning og skal sanerast i planperioden. I deler av traséen ligg vatn i felles grøft med spillvatn.

Tiltak i planperioden:

KO-1-A: Sanering av vassleidning, spillvassleidning, overvassleidning frå Lia- Koløy.

Figur 10: Avløpssone Koløy

5.4 Avløpssone 3 Vestbøstad

Vestbøstadvika er resipient for bustadfeltet på Vestbøstad og delar av Kalveid. Det er kommunal slamavskiljar for busetnad på Vestbøstad, medan busetnad på Kalveid har i dag separate anlegg.

Kapasitet i eksisterande reinseanlegg er sprengt og det er antatt dårleg reinseffekt, spesielt ved større nedbørshendingar. I planperioden skal det byggjast ny slamavskiljar med kapasitet til eksisterande og framtidig busetnad på Vestbøstad, samt tilknytning frå busetnad på Kalveid og på Reino. Fellesleidningar i feltet skal sanerast.

Tilhøva i resipienten (Vestbøstadvika) skal undersøkjast for toleevna for dagens og framtidig belastning. Er tilhøva tilstrekkeleg skal skissert tiltak utførast. Om resipientgranskingane visar at resipienten ikkje har tilstrekkeleg toleevne må ein vurdere andre alternativ for avløpssona (så som å overføre avløpet mot Hamn)

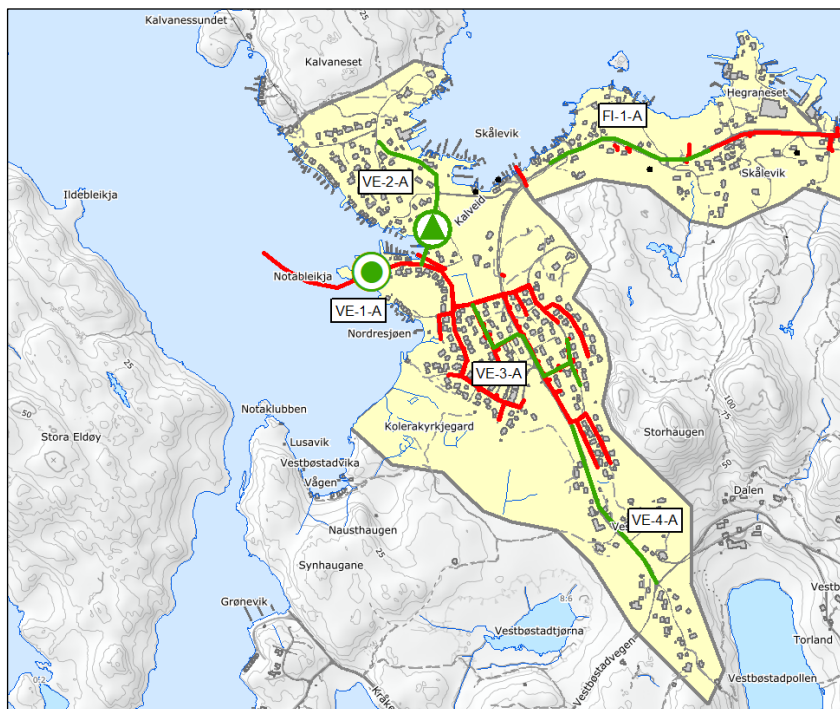
Tiltak i planperioden:

VE-1-A: Ny slamavskiljar 700 PE.

VE-2-A: Spillvassleidning mot Kalveid, pumpeledning og pumpestasjon 150 PE.

VE-3-A: Separering av fellesledning i Vestbøstadvika.

VE-4-A: Ved oppgradering av kommunal veg (Vestbøstadvegen) vert bustadeiningar ved Reino/Vestbøstadvika tilknytt kommunalt anlegg. Det leggjast ny spillvassleidning i felles grøft med overvassleidning.

Figur 11: Avløpssone Vestbøstad

5.5 Avløpssone 4 Fitjar sentrum

Fitjar sentrum er den avløpssona med størst tilknytning i kommunen. Om lag 1400 PE er tilknytt reinseanlegget i Hamn. Silanlegget vart bygd i 2001 og har god kapasitet. Grunna fellesleidningar i Hamn og Fitjar sentrum vert anlegget tidvis lasta med mykje overvatn, og reinseffekten ved anlegget vert mindre god.

Sidan førre plan for avløp og vassmiljø er det bygd ut bustadfelt på Rossneset. Avløp frå bustadfeltet pumpast til Hamn reinseanlegget, og avløpssona er utvida. Det er venta ytterlegare fortetting i bustadfeltet på Rossneset.

Tiltak i planperioden:

Det skal leggjast til rette for tilknytning til kommunalt avløpsanlegg der det i dag er spreidd avløp innafor avløpssona. Ein legg til rette for tilknytninga av private og ureinsa utslepp på Slottshaugen, i Skålevik og mot sentrum. Eksisterande sjølvfallsleidning forlengast mot høgbrekk på Slottshaugen og det leggjast kommunal pumpeleidning mot Skålevik. Bueiningane etablera private enkelt- eller fellespumpestasjonar.

I tillegg utvidast avløpssona mot Vik for tilknytning til kommunalt avløp. Resterande del av pumpeleidning mellom Vik og Rimabeid skal fullførast for tilknytning til Hamn reinseanlegg.

FI-1-A: Kommunal spillvassleidning til Skålevik.

FI-2-A: Forlengje miljøgata med VA-anlegg langs fylkesvegen. Felles tiltak med vassforsyning.

FI-3-A: Pumpeleidning Vik-Rimbareid

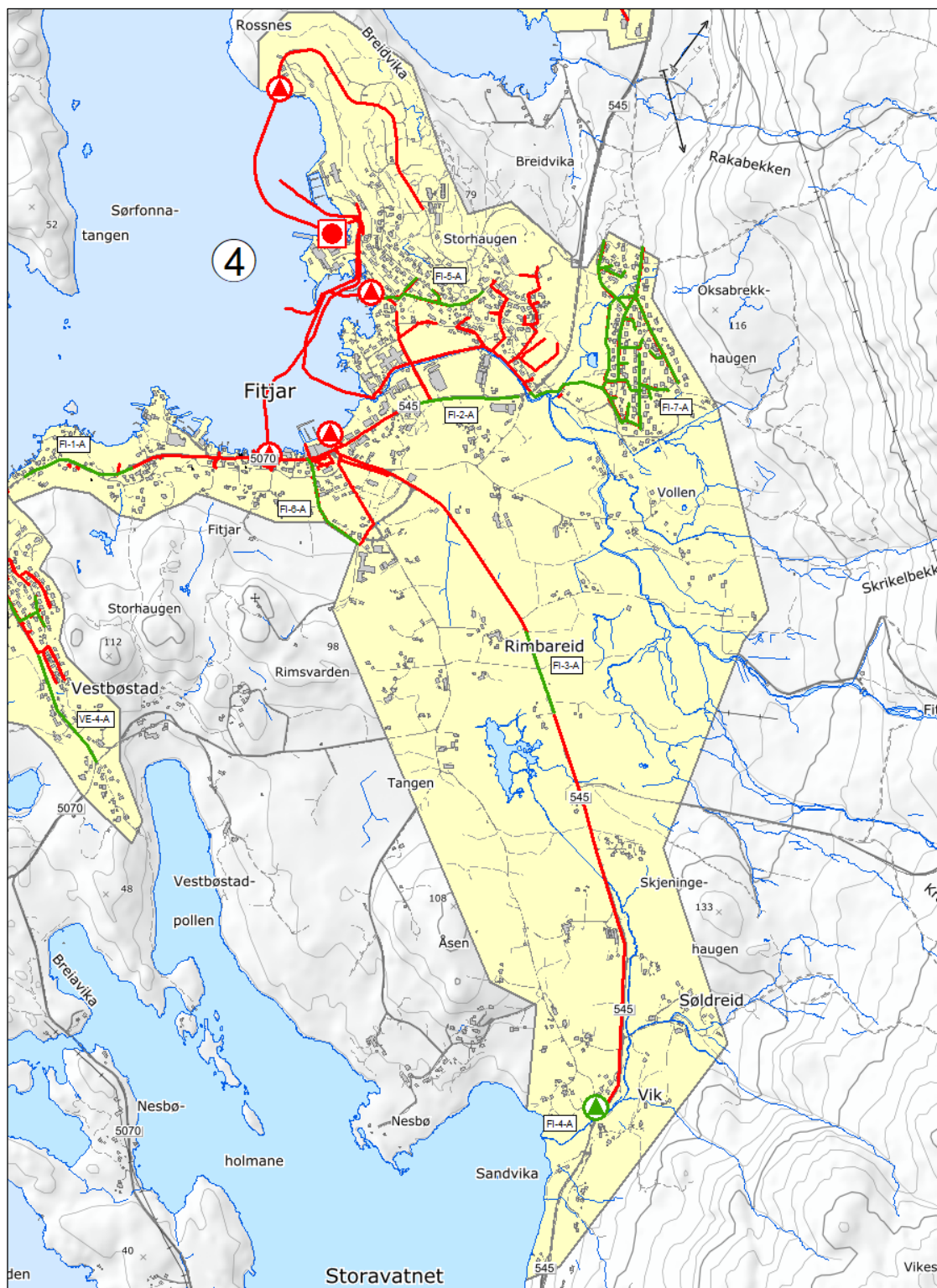
FI-4-A: Pumpestasjon Vik

FI-5-A: Separering av fellesleidningar i Hamn. Felles tiltak med vassforsyning.

FI-6-A: Separering av fellesleidning i sentrum mot Rimbareid skule.

FI-7-A: Sanering av VA-anlegg i Fitjarstølane. Felles tiltak med vassforsyning.

FI-8-A: Fornyng av bekkeinntak og bekkeførande kulvert i Søre Stølen

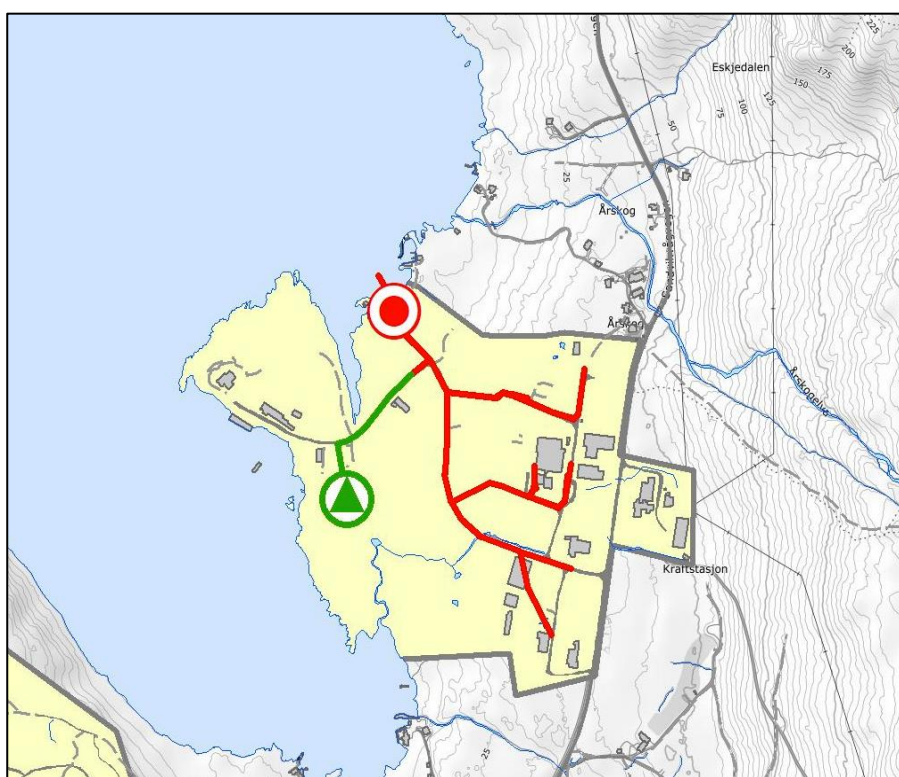
Figur 12: Avløpssone Fitjar sentrum.

5.6 Avløpssone 5 Årskog

Årskog er regulert med utviding av industriområde. Det skal byggjast kommunal pumpestasjon for å føra spillvatn frå nytt utbyggingsområde til eksisterande slamavskiljar. Ny overvassleidning og vassleidning leggjast i felles grøft med pumpeleidning.

Tiltak i planperioden:

ÅR-1-A: Pumpestasjon og nytt VA-anlegg Årskog

Figur 13: Avløpssone Årskog industriområde

5.7 Spreidd avløp

Jamfør nasjonale føringar skal kommunen kartlegge og følgje opp utslepp frå alle avløp dei er mynde for. Dette gjeld både dei kommunale og dei private utsleppa. Kommunen skal gi pålegg om tiltak for anlegg som ikkje overhald reinsekrav etter forureiningsforskrifta /lokal forskrift. Målsetjinga er at alle anlegg i kommunen oppfyller reinsekrava slik at miljømåla etter vassforskrifta kan nås innan 2027.

I Fitjar kommune er det mange private anlegg beståande av gamle infiltrasjon- og sandfilteranlegg som ikkje stetter dagens krav til reinsing. For å vurdere tilstand i dei private anlegga og behov for enkeltvedtak er det naudsynt med eit omfattande arbeid på tilsyn, og basert på dette laga ein tiltaksplan for opprydding i spreidd avløp. Tiltaksplanen vil vidare gi prioriteringar for utbygging av offentleg avløpsanlegg.

Via kartportal frå DIHVA har kommunen god oversikt over mange av anlegga, og kan arbeide utifrå dette for å vurdere tilsyns- og tiltaksbehov.

Tiltak i planperioden:

SP-1- A: Tiltaksplan spreidd avløp.

6 Handlingsplan

6.1 Overordna prioritering

Vassmiljø vil i stor grad vere styrande for prioritering av aktuelle tiltak i komande planperiode. Utbyggingstiltak skal prioriterast ut frå miljøomsyn, det er ønskeleg å sanere direkteutslepp til resipientar med låg toleevne/ dårleg økologisk status. Ein skal byggje ut for offentlig tilknytning. Vidare skal ein sikre oppfyljing av krav i gjeldande regelverk, og redusere framandvassmengdene tilført avløpsanlegga.

6.2 Tiltak i planperioden 2020-2030

Dei samla investeringane i avløpssektoren for planperioden går fram av handlingsplanen i Figur 14.

Tiltak og økonomi for kommunedelplan for avløp og vassmiljø, Fitjar kommune													
Prosjektnr.	Prosjektnamn	(M NOK)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Resipientgranskingar	0.6		0.6									
2	Årskog avløpssone	5.3			5.3								
3	Vestbøstad avløpssone	19.8				5.0	5.0			5.0	5.0		
4	Fitjar avløpssone, nyanlegg	7.2				2.4	2.4	2.4					
5	Fitjar avløpssone, saneringstiltak	4.5		1.5	1.5	1.5							
6	Fitjar avløpssone, Fitjarstølane	15.0										7.5	7.5
7	Koløy avløpssone	6.7						3.4	3.4				
8	Dåfjord avløpssone	1.2		1.2									
9	Tiltaksplan spredt avløp	1.0		0.3	0.3	0.3							
10	Fornyning, forvaltning	5.3	0.25	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
11*	Bemannning	4.0	0.0	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
	Total sum og årlege investeringar	70.5	0.25	4.5	8.0	10.1	8.2	6.6	4.3	5.9	5.9	8.4	8.4

Figur 14: Handlingsplan avløp og vassmiljø, 2020-2030. *Prosjekt 11 Bemanning er ein driftskostnad, og ikkje investering.

Ved økonomisk kalkyle på dette nivået er uvissa i overslaga store, dette er synleggjord ved at det er lagt inn ein buffer på 30 % i alle kostnadsoverslag. Faktisk kostnad for dei ulike tiltaka vil avhenge av ulike faktorar, til dømes val av teknologi og uforutsette faktorar. Erfaring viser at grøftefrie metodar for fornying og nyinstallering av VA-leidningar i mange tilfelle sparar tid og ressursar, men det er vurderingar som vil bli gjort på eit meir detaljert plannivå enn kommunedelplanen.

Posten «fornyning og forvaltning» inneber investeringar i separering og sanering av leidningsnett der dette er naudsynt. Behova for fornying kan endre seg i løpet av planperioden, derfor treng ein å ha noko rom for omprioriteringar undervegs. Saneringstiltak for vatn og avløp må skje samtidig i same år.

7 Økonomi

7.1 Årskostandar og gebyrgrunnlag

Ved investeringar i teknisk infrastruktur legg ein til grunn forventa levetid for investeringar på 20 - 100 år. Kor lang levetid ein skal dimensjonere anlegga for vil avhenge av type anlegg. I denne planen leggjast til grunn at maskinteknisk utstyr har ei levetid på 20-30 år, medan leidningsnett skal byggjast slik at det har ei levetid på 100 år og ei nedbetalingstid på 40 år. Det vises til Norsk Vann Rapport 210/2015 Veiledning for praktisering av selvkost i vann- og avløpssektoren.

Totalt er det i planperioden foreslått investeringar nær 71 mill. NOK over en periode på 11 år frå 2020 til 2030. Tiltaka skal heilt ut finansierast med gebyr og med utjamning av toppar i investeringar ved bruk av avsetningar i fond. Fornyng av leidningsnett vert finansiert med investeringsmidlar når det er snakk om meir enn vanleg vedlikehald. Figur 15 synar planlagde investeringar per år i perioden 2020-2030.

Figur 15: Investeringar per år. 2020-2030.

Framdrift og økonomi for avløpsutbyggingar må sjåast i samanheng med kommunedelplan for vassforsyning. Fitjar kommune har store investeringar både innanfor avløp og vassforsyning framføre seg, og investeringstakt for avløp må tilpassast investeringsnivået for vassforsyning.

Konsekvensar for avløpsgebyret av dei tiltaka som er foreslått i planperioden er vist i Tabell 7.

Tabell 7: Gebyrutvikling basert på planlagde investeringar i vassforsyninga 2020-2030.

Årstal	Investering i [mill.kr]	Årsgebyr abonnement [kr]
2020	0.25	4992
2021	4.5	7976
2022	8.0	7561
2023	10.1	8148
2024	8.2	8372
2025	6.6	8977
2026	4.3	9427
2027	5.9	9655
2028	5.9	10019
2029	8.4	10373
2030	8.4	10942

Gebyrnivået for vassforsyning har tradisjonelt vore lågt i Fitjar samanlikna med andre kommunar. Årsgebyret for avløp og vassmiljø i 2030 er berekna til ca kr 11 000 ekskl. mva per abonnement. Skissert gebyrauke i komande planperiode vert på nær 10 % pr. år i gjennomsnitt, medrekna auke frå dagens nivå.

8 Vedlegg

8.1 Vedlegg A: Plankart

8.2 Vedlegg B: Høyringsfråsegn

8.2.1 Innspel til kommunedelplan for avløp og vassmiljø med omsyn til innspel i planarbeidet.

8.2.2 Innspel til planprogram for vassforsyning, avløp og vassmiljø

FITJAR

Fitjar kommune
► **Kommunedelplan for vassforsyning**
2020-2030

Oppdragsnr.: 5184491 Dato: 2020-09-02

E06	2020-09-02	For 2. gongs politisk handsaming	INVAT	JHM	JHM
Versjon	Dato	Omtale	Utarbeidd	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidd av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandlar. Opphavsretten tilhøyrar Norconsult AS. Dokumentet må berre nyttast til det formål som går fram i oppdragsavtalen, og må ikkje kopierast eller gjerast tilgjengeleg på annan måte eller i større utstrekning enn formålet tilseier.

Forord

Denne planen er utarbeid som ein kommunedelplan etter Plan- og bygningslova og er ein plan for vassforsyninga i Fitjar kommune. Planen avløysar og vidarefører førre plan, Hovudplan for vassforsyning 1995-2010.

Det er nedsett ei kommunal arbeidsgruppe som har leia arbeidet med kommunedelplanen. Norconsult AS er rådgjevar for planarbeidet og har delteke i arbeidsgruppa, som består av følgjande medlemmer:

Randi Habbestad, Teknisk sjef
Olaug Haugen, Rådmann
Bård Inge Sørffonn, Utval for plan og miljø
Tore Nesbø, Brann- og driftssjef
Nils-Inge Rimbereid, Utestasjonen
Karl-Magne Engesund, Utestasjonen
Kari Bjørndal, Stord-Fitjar Landbruks- og Miljøkontor
Øystein Sørli, Plan og utvikling
Solveig Alsaker, Plan og utvikling
Johan M Hansen, Norconsult
Ingrid Vatne, Norconsult

Arbeidet med planen har i korte trekk vore:

- Utarbeiding av planprogram med offentleg ettersyn og politisk fastsetjing.
- Identifisere dagens utfordringar og behov for vassforsyninga i Fitjar kommune, og målsetjingar for framtida.
- Planlegging av utbygging og investeringar i neste planperiode, 2020-2030.
- Offentleg ettersyn, justeringar og politiske handsaming av planen.

Planen er utarbeid i ein parallell planprosess med kommunedelplan for avløp og vassmiljø. Innspel som er komen inn og korleis innspela er teken omsyn til er lagt ved i vedlegg B.

Fitjar, 02.09.2020

Politisk handsaming av planen

Vedtak om	Organ	Saks.nr.	Dato
Utlekking av planprogram til offentlig ettersyn			07.01.2019- 18.02.2019
Godkjent planprogram	Utval for plan og miljø	23/19	02.04.2019
Godkjent planprogram	Kommunestyret	14/19	24.04.2019
Høyringsutkast 1. gongs politisk handsaming	Utval for plan og miljø	15/20	21.04.2020
Utlekking av planutkast til offentlig ettersyn			04.05.2020 – 15.06-2020
2. gongs politisk handsaming av plan	Utval for plan og miljø		08.09.2020
Stadfesting av plan	Kommunestyret		

Innhold

Forord	3
Politisk handsaming av planen	4
Samandrag	7
1 Innleiing	9
1.1 Bakgrunn og hovudmål med planen	9
1.2 Organisering og ansvar	10
1.3 Lovgrunnlag for vassforsyning	11
1.4 Lokalt regelverk	12
1.5 Tilhøvet til andre planar	12
1.6 Tidlegare kommunedelplan for vassforsyning	13
2 Planføresetnader	14
2.1 Folketal	14
2.2 Vassforbruk	15
2.2.1 <i>Dagens forbruk</i>	15
2.3 Tidlegare utgreiingar	16
2.3.1 <i>ROS for Stord og Fitjar</i>	16
2.3.2 <i>ROS for vassforsyninga i Fitjar kommune</i>	16
2.3.3 <i>ROS for Fitjar brannvesen</i>	17
3 Status for drikkevassforsyninga	18
3.1 Vasskjelder	18
3.1.1 <i>Svartavatnet</i>	18
3.1.2 <i>Andre vasskjelder</i>	19
3.2 Vassbehandlingsanlegg	20
3.3 Transportsystem	20
3.4 Høgdebasseng	22
3.5 Privat vassforsyning	22
3.6 Brannvasskapasitet	22
3.7 Status for organisasjonen	22
4 Målsetjingar	23
4.1 Hovudmål for drikkevassforsyninga i Fitjar kommune	23
4.2 Mål for drikkevasskvalitet	23
4.3 Mål for forsyningsikkerheit	24
4.4 Mål for mengde og trykk	24
4.5 Mål for tilknytingsgrad	24
4.6 Mål for økonomi	25

4.7	Mål for teknologi	25
4.8	Mål for organisasjonen	25
5	Strategi og tiltak	26
5.1	Prosjekt 1 Saneringstiltak på eksisterande leidningsnett	27
5.2	Prosjekt 2 Rimbereid vassverk	29
5.2.1	<i>Kapasitet i vassverket</i>	29
5.2.2	<i>Vasskvalitet</i>	30
5.3	Prosjekt 3 Reservevasskjelde	30
5.4	Prosjekt 4 Høgdebasseng Fitjarstølane	31
5.5	Prosjekt 5 Høgdebasseng Storhaug	32
5.6	Prosjekt 6 Årskog	34
5.7	Prosjekt 7 Vassforsyning til Sandvikvåg	35
6	Handlingsplan	36
6.1	Overordna prioritering	36
6.2	Tiltak i planperioden 2020-2030	36
7	Økonomi	37
7.1	Årskostandar og gebyrgrunnlag	37
8	Vedlegg	39
8.1	Vedlegg A: Plankart	39
8.2	Vedlegg B: Høyringsfråsegn	39
8.2.1	<i>Innspeil til kommunedelplan for vassforsyning med omsyn til innspel i planarbeidet.</i>	39
8.2.2	<i>Innspeil til planprogram for vassforsyning, avløp og vassmiljø</i>	39

Samandrag

Innleiing

Oppstart av planarbeid for kommunedelplan vassforsyning, avløp og vassmiljø vart vedteke av Utval for plan og miljø i Fitjar den 01.02.2018. Planprogrammet vart etter høyringsrunde vedteke den 02.04.2019. Det er utarbeida to plandokument for dei to sektorane vassforsyning og avløp, men i ein felles planprosess.

Kommunedelplanen var på høyring frå 04.05.2020-15.06.2020. Det er komen inn fleire innspel som er teken inn i revidert handlingsplan, mellom anna utbygging av kommunal vassforsyning til Sandvikvåg.

Føremålet med planen er å sikra at alle abonnentane i Fitjar kommune til ei kvar tid skal ha tilgang til nok vatn med godkjent drikkevasskvalitet.

Kommunedelplan for vassforsyning er ein overordna plan som angir korleis Fitjar kommune skal sikre ein berekraftig infrastruktur for vassforsyning som er tilpassa den forventa utviklinga i kommunen, og som oppfyller krav i lover og forskrifter. Planen er Fitjar kommune sin styringsreiskap for tiltak som skal gjennomførast i planperioden fram til 2030.

For planarbeidet gjeld ei rekke lover, forskrifter og direktiv. Den mest sentrale er Drikkevassforskrifta. Gebyrberekningane er utført i medhald av Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter med tilhøyrande forskrift.

Status og handlingsplan

I Fitjar kommune er det eit kommunalt vassverk som forsyner om lag 80% av innbyggjarane. Vassverket nyttar Svartavatn som kjelde. Det vert gjennomført prøvetaking og analysar av vasskvaliteten som visar at råvasskvaliteten for vassverket er tilfredsstillande og at det leverast eit godt og hygienisk trygt drikkevatt til abonnentane.

Dei føreslegne tiltaka i planperioden er i stor grad retta mot å sikre tilfredsstillande forsyningsikkerheit i alle driftssituasjonar. Fitjar kommune har ingen reservevasskjelde gitt at vasskjelda eller vassverket fell ut. Det er lagt inn som tiltak å knyte seg til Stord kommune sitt leidningsnett for å auke forsyningstrykkleiken. I tillegg skal kommunen i planperioden følge opp med tiltak som sikrar at vasskvaliteten levert på leidningsnettet er god nok.

Tiltak i planperioden er i all hovudsak:

- Sanere ledningsnett som kan forringe vasskvaliteten
- Sanere ledningsnett for lekkasjereduksjon
- Auke kapasiteten i vassverket
- Bygging av høgdebasseng
- Reservevasskjelde (med tilknytning til Stord kommune sitt leidningsnett)
- Vassforsyning til Sandvikvåg

I tillegg skal bemanninga på VA aukast med ei stilling. Dette for å ha kapasitet til å gjennomføre skildra tiltak og for å sikre at kommune er oppdatert på kva gjeld krav i lovverket.

Tiltak og økonomi for kommunedelplan for vassforsyning , Fitjar kommune													
Prosjektnr.	Prosjektnamn	(M NOK)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Saneringstiltak	21.8		3.6	3.6		3.6		3.6			3.6	3.6
2	Rimbareid vassverk	0.8						0.8					
3	Høgdebasseng Fitjarstølane	8.8			4.4	4.4							
4	Reservevasskjelde	4.7						4.7					
5	Årskog	0.8			0.8								
6	Høgdebasseng Storhaug	8.0								4.0	4.0		
7	Vassforsyning til Sandvikvåg	3.4					1.7	1.7					
8	Fornyning, forvaltning	5.3	0.25	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
9*	Bemanning	4.0	0.0	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
	Total sum og årlege investeringar	57.3	0.25	5	9.7	5.3	6.2	8.0	4.5	4.9	4.9	4.5	4.5

Figur 1: Handlingsplan for vassforsyninga i Fitjar 2020-2030. *Prosjekt 9 Bemanning er ein driftskostnad, og ikkje investering.

Totalt er det i planperioden foreslått investeringar på nær 60 mill. kr for vassforsyninga. Tiltaka skal heilt ut finansierast med gebyr og med utjamning av toppar i investeringar ved bruk av avsetningar i fond. Fornyng av leidningsnett vert finansiert med investeringsmidlar når det er snakk om meir enn vanleg vedlikehald.

Årsgebyret for vassforsyning i 2030 er berekna til ca. 6300 kr ekskl. mva per abonnement. Skissert gebyrauke i komande planperiode vert på om lag 6 % pr. år i gjennomsnitt.

Tabell 1: Gebyrutvikling basert på planlagde investeringar i vassforsyninga 2020-2030.

Årstal	Investering i [mill.kr]	Årsgebyr abonnement [kr]
2020	0.25	3548
2021	4.5	4257
2022	9.7	4635
2023	5.3	5033
2024	6.2	5221
2025	8.0	5446
2026	4.5	5747
2027	4.9	5882
2028	4.9	6029
2029	4.5	6173
2030	4.5	6297

1 Innleiing

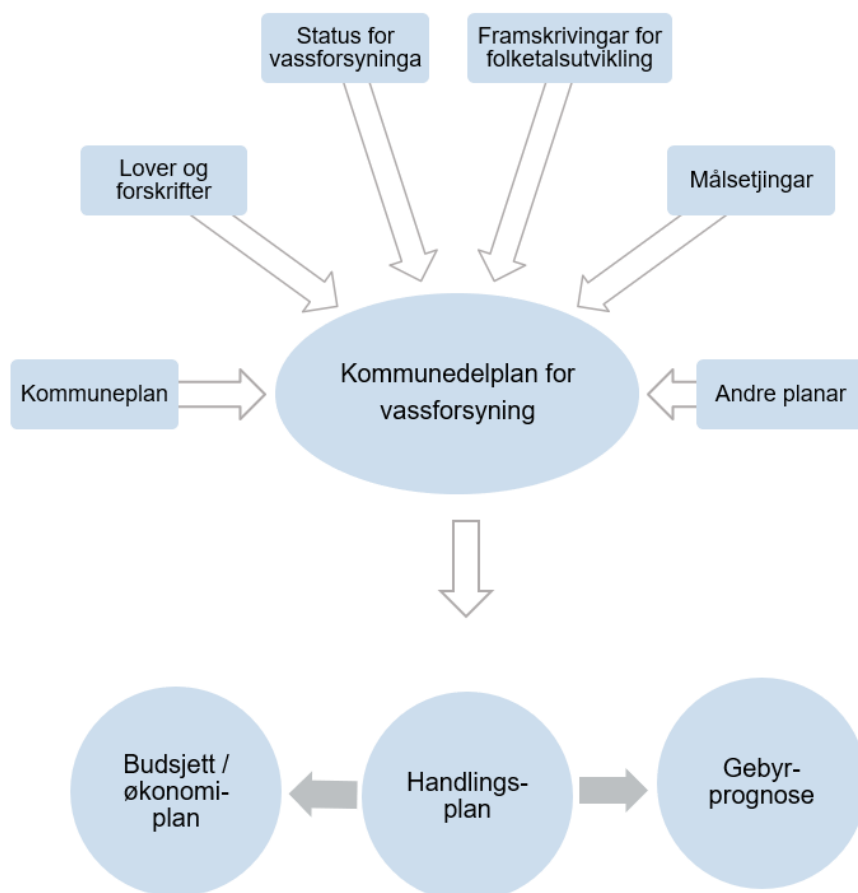
1.1 Bakgrunn og hovudmål med planen

Hovudplan for vassforsyning 1995-2010 og hovudplan for avløp 1997-2010 for Fitjar kommune skal rullerast. Planane skal fungere som eit overordna styringsverktøy for vatn, avløp og vassmiljø i kommunen, og skal legge til rette for berekraftig og langsiktig forvaltning av infrastrukturen, samt best mogleg samordning med andre samfunnsaktørar.

Planane for vassforsyning og avløpshandtering utarbeidast som kommunedelplanar. Dei skal vere i samsvar med gjeldande kommuneplan for Fitjar, samt krav i sentralt og lokalt regelverk og føringar. Nye planar utarbeidast gjennom ein felles planprosess, men som to plandokument. Planperioden vert 2020-2030.

Hovudfokus i kommunedelplan for vassforsyning er å legge til rette for gode og framtidretta løysingar for å kunne levere nok og godt vatn til ei kvar tid til alle abonnentane, samt sløkkevatn ved brann.

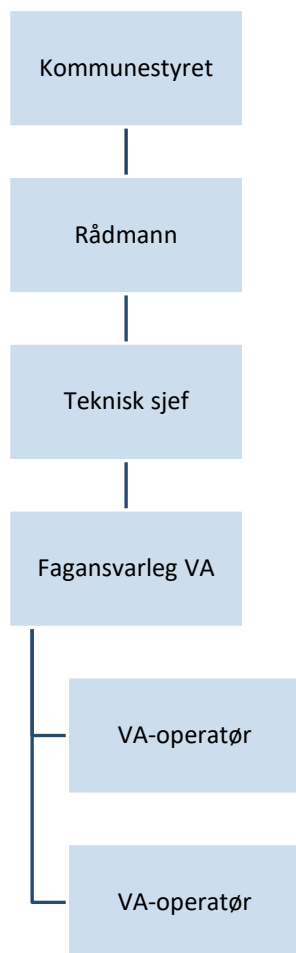
Figur 2 syner kva som ligg til grunn for utarbeiding av kommunedelplan for vassforsyning, og resultatet av planen.

Figur 2: Kommunedelplan for vassforsyning, bakgrunn og føremål

1.2 Organisering og ansvar

Prioriteringar av dei årlege investeringane for vassforsyninga i Fitjar vert handsama av kommunestyret i samband med vedtak av budsjett og rullering av økonomiplan. Ansvar for utbygging, drift, vedlikehald og tilsyn er administrativt lagt til avdeling for Tekniske tenester i Fitjar kommune. Figur 3 gjev ei oversikt over organiseringa av vassforsyninga i Fitjar kommune.

Figur 3: Organisasjonskart for vassforsyninga i Fitjar kommune.

1.3 Lovgrunnlag for vassforsyning

Kommunedelplan for vassforsyning skal vere det politiske styringsverktøyet for vassforsyninga i kommunen, etter reglar knytt til kommunalt planarbeid skildra i kapittel 11 i plan- og bygningslova (pbl).

Både sentrale og lokale rammevilkår legg føringar for korleis vassforsyninga skal styrast. Kommunane har ingen lovfesta plikt til å drive eller byggje vassforsyning for sine innbyggjarar, men alle verksemdar som produserer eller omset drikkevatt må forholde seg til gjeldande regelverket. Sentrale lover og forskrifter inkluderer (men er ikkje avgrensa til) følgjande:

Drikkevassforskrifta er den viktigaste forskrifta for drikkevassforsyninga. Ho skal sikre forsyning av drikkevatt av tilfredsstillande kvalitet og mengde. Mattilsynet fører tilsyn med at krava i drikkevassforskrifta vert etterlevde.

Matlova skal sikre helsemessig trygge næringsmiddel og går mellom anna ut på varslingsplikt ved mistanke om helseskadelege næringsmiddel.

Folkehelselova skal bidra til ei samfunnsutvikling som fremmar folkehelse. Folkehelsearbeidet skal fremma befolkningas helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold. Lova skal sikra at kommunar, fylkeskommunar og statlege helsemyndigheiter setjer i verk tiltak og samordnar si verksemd i folkehelsearbeidets på ein forsvarleg måte. Lova skal leggje til rette for eit langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

Lov om helsemessig og sosial beredskap omhandlar mellom anna plikt til å utarbeide beredskapsplan basert på ROS-analyse.

Vassressurslova har som føremål å sikre ei samfunnsmessig forsvarleg bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvatt. Vassressurslova omhandlar mellom anna eigeomsrett til vatt (oreigningslova), rett til utnytting og reglar om tiltak, og i tillegg sikring av nedslagsfelt i vassdrag.

Damsikkerhetsforskrifta set krav til klassifisering av dammar, overvaking av dammar og kompetanse hos vassdragsteknisk ansvarleg (VTA). Regelverket for damsikring er gitt i forskrifter og «Retningsliner for overvaking og instrumentering av vassdragsanlegg» og «Retningsliner for tilsyn og revurdering av vassdragsanlegg». Fitjar kommune har *eitt* damanlegg til vassforsyning.

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg slår fast at vass- og avløpsanlegg i hovudsak skal vere eigd av kommunen. Lova gir heimel for å vedta lokal forskrift for vass- og avløpsgebyr.

Plan- og bygningslova har innverknad på vassforsyningsverksemda som anleggseigar og som utbyggjar ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak. Kommunedelplanen for vassforsyning vert utarbeidd som ein temaplan etter plan- og bygningslova, jf § 11-5. Plan- og bygningslova set krav til mellom anna prosess, medverknad og utgreiingar for kommunedelplanar.

Internkontrollforskrifta har til føremål å fremje forbetningsarbeid i verksemdene innan arbeidsmiljø og sikkerheit, å førebyggje helseskader eller miljøforstyrringar frå produkt eller forbrukstenester, å verne ytre miljø mot forureining og å betre handsaming av avfall. Internkontroll inneber systematiske tiltak som skal sikre at verksemda sine aktivitetar vert planlagde, organiserte, utførte og haldne ved like i samsvar med krav fastsett i eller i medhald av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivinga.

Vassforskrifta (implementeringa av **EUs rammedirektiv for vatt** i norsk lov) skal sikre heilskapleg beskyttelse og berekraftig bruk av vassførekomstane (elver, innsjøar, kystvatt og grunnvatt).

1.4 Lokalt regelverk

VA-norma til Fitjar kommune sett krav til bygging av VA-anlegg i kommunen. Nye offentlege anlegg, og privat utbygde anlegg for kommunal overtaking skal tilfredsstillе norma.

1.5 Tilhøvet til andre planar

Andre planar kan leggje føringar for kommunedelplan for vassforsyning. Mellom anna vil kommuneplanen, kommunedelplanar og reguleringsplanar leggje føringar for kvar det vil verte bustadbygging og folketalsauke og kor det vil verta næringsutvikling.

Kommunedelplan for avløp og vassmiljø (2020-2030)

Kommunedelplan for avløp og vassmiljø vert utarbeidd parallelt med denne planen. Hovudutfordringa i KDP for avløp og vassmiljø er å sikre tilstrekkeleg reinsing og kapasitet i reinseanlegga, samt auke tilknytingsgrad på kommunalt leidningsnett og rydde opp i separate avløpsløyser. Mange av tiltaka på leidningsnett er felles for både kommunedelplan for vassforsyning og kommunedelplan for avløp og vassmiljø. Det er fordi vatn- og avløpsleidningar ligg ofte i same grøft, og ein fornyar gjerne begge leidningane når ein grav opp ei grøft.

Kommuneplan for Fitjar

Kommuneplanen til Fitjar kommune består av ein samfunnsdel og ein arealdel. Samfunnsdelen er eit verktøy for kommunen si heilskaplege planlegging av lokalsamfunnet. Samfunnsdelen skal ta stilling til langsiktige utfordringar, mål og strategiar for kommunen. Parallelt med rulleringa av denne planen pågår arbeid med rullering av samfunnsdelen.

Arealdelen til kommuneplanen skal sikre areal til næring, bustader, friluftsliv og hytter innanfor langsiktige mål i samfunnsdelen. Gjeldande arealdel vart vedteke i 2012.

Klima- og energiplan for Fitjar kommune (2009)

Klima- og energiplan for Fitjar kommune omhandlar langsiktige og kortsiktige mål og tiltak på alle nivå i kommunen med visjon om å bli ein klimagassnøytral kommune ved å driva ein medviten energi- og miljøpolitikk. Klima- og energiplanen vert implementert i samfunnsdelen i kommuneplanen. Samfunnsdelen med «Den grønne kommunen 2020-2040» vil erstatta Klima- og energiplanen frå 2009.

1.6 Tidlegare kommunedelplan for vassforsyning

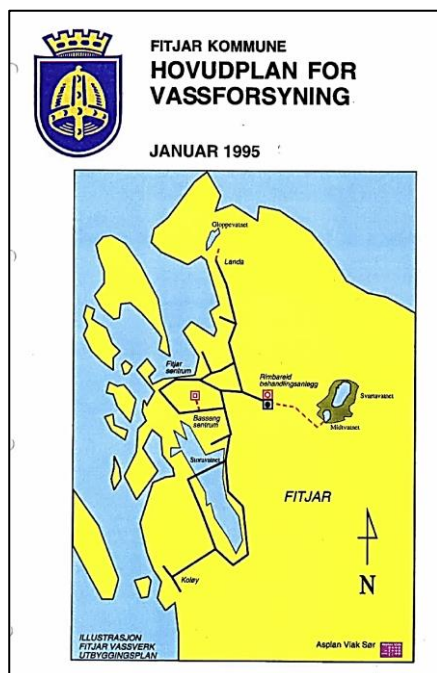
Førre plan for vassforsyning vart utarbeid i 1995. Planen la mellom anna opp til påbygging og utviding av vassbehandlingsanlegget ved Rimbareid. Tabell 2 syner planlagde tiltak for vassforsyning (1995-2008) og status for arbeidet.

Tabell 2: Tiltak i førre kommunedelplan for vassforsyning (1995-2008)

Nr	Årstal	Tiltak	Status
1	1995	Behandlingsanlegg Rimbareid	Utført
2	1995	Inntaksleidning til Midtvatnet	Utført
3	1995	Inntak Svartavatnet	Utført
4	1996	Behandlingsanlegg Dåfjord	Utført*
5	1997	Leidning til Spannsteigen	Utført
6	2000-2010	Høgdebasseng sentrum	Ikkje utført
7	1996 -2010	Rehabilitering av leidningar	Utført/Pågår

*Tiltaket vart erstatta av sjøleidning til Dåfjorden framfor behandlingsanlegg.

Hovudplanen la opp til å byggja behandlingsanlegget på Rimbareid med filtreringssteg i forkant av desinfeksjon med UV-anlegg. Nytt anlegg vart bygd i 2001. Då det vart lagt inntaksleidning heile vegen frå Svartavatnet til vasshandlingsanlegget vart det vurdert at anlegget ikkje hadde behov for filtrering i forkant av desinfeksjon. Tiltaket vart utført i samband med utbygging av Rimbareid mikrokraftverk.

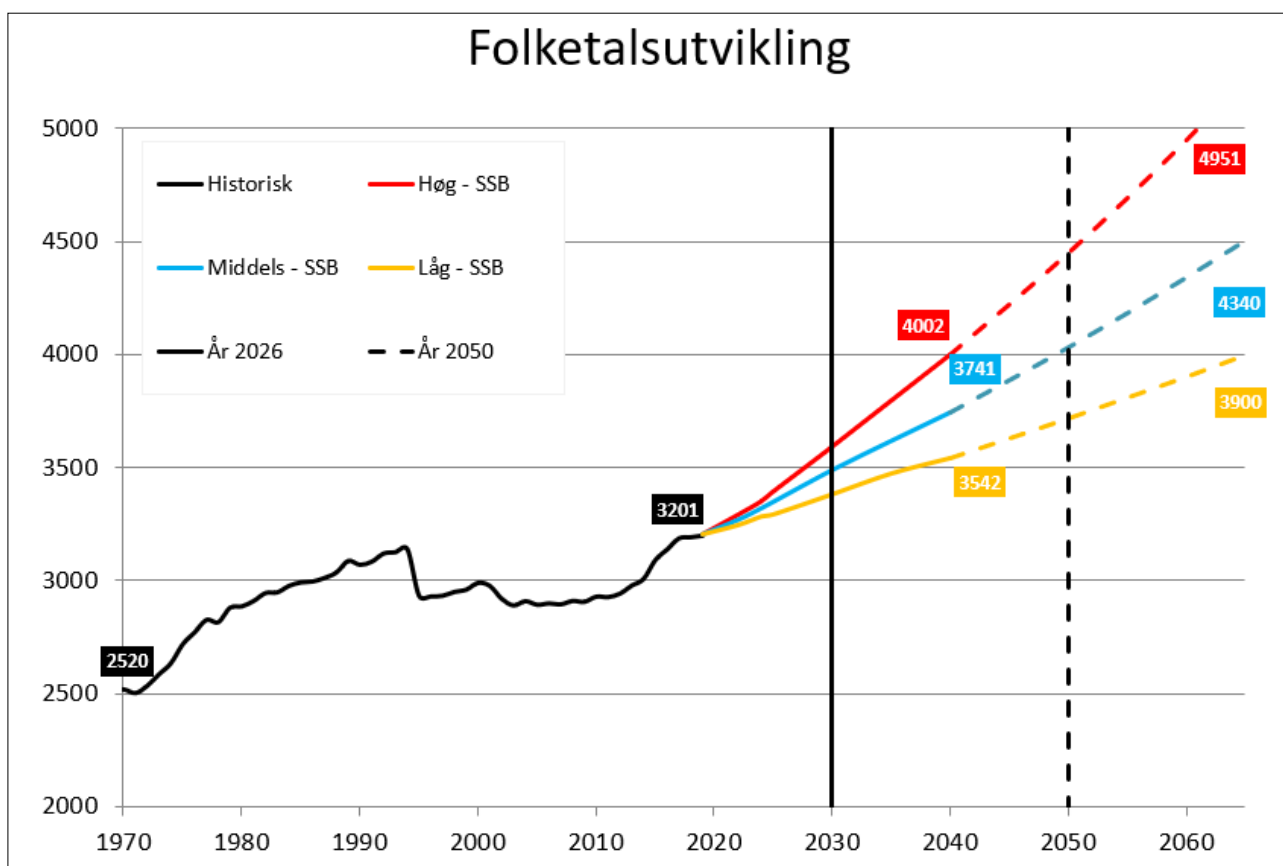
Figur 4: Førre plan for vassforsyning i Fitjar (1995-2010)

2 Planføresetnader

Forventa auke i folketal, og planlagt utbygging av bustadar og næring vil vera føresetnad for planlegging av vassforsyninga.

2.1 Folketal

I Fitjar kommune bur det pr 01.07.2020 3175 innbyggjarar. Figur 5 visar historisk folketal i Fitjar frå 1970 til 2019, og prognosen for folketal fram mot 2060. Prognose frå 2019 - 2040 er henta frå SSB (Statistisk sentralbyrå). Perioden 2040-2060 er framskriven med den same gjennomsnittlege folkeveksten per år som i perioden 2019-2040, for lågt, middels og høgt anslag.

Figur 5: Prognose for folketalsutvikling i Fitjar

Prognose for folketalsutvikling ligg mellom anna til grunn for berekning av framtidig produksjonskapasitet ved vassverket. I denne planen leggjast det til grunn middels høg folketalsutvikling.

I kommuneplanens arealdel går det fram at framtidens bustadutbygging i kommunen er fortetting i allereie etablert busetnad, så som Rossneset, Vestbøstafeltet og i sentrum. I tillegg er det mellom anna venta auke hytteutbygging på Kråko og bustadutbygging i Dåfjord. Kommunedelplanen for vassforsyning må ta omsyn til auke vassforbruk i desse områda.

2.2 Vassforbruk

2.2.1 Dagens forbruk

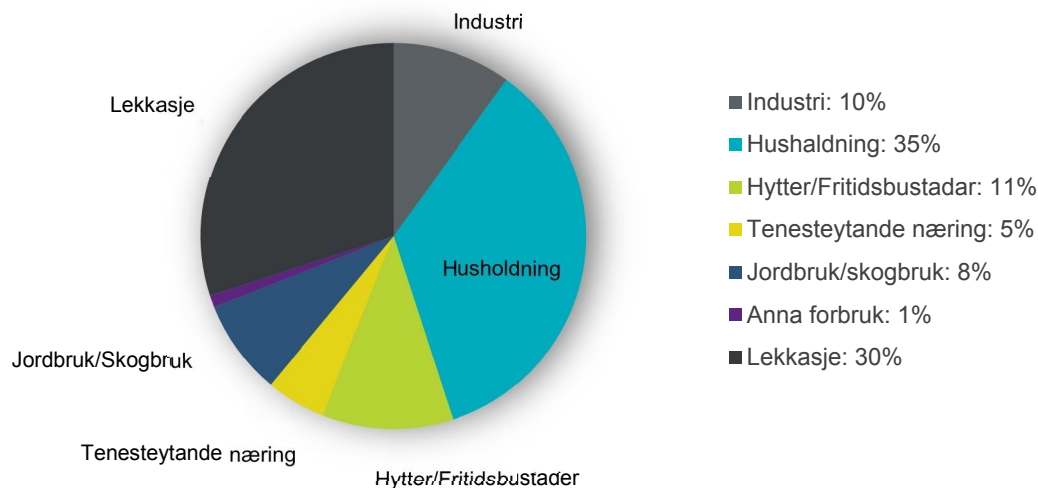
Vatn levert ut på kommunalt leidningsnett per år frå 2015 – 2018 er vist i Tabell 3. Tabellen visar også gjennomsnittleg vassmengd produsert per time gjennom året. Tala er henta frå KOSTRA.

Tabell 3: Vatn levert på kommunalt leidningsnett i Fitjar.

	2015	2016	2017	2018
Årleg produsert vassmengde [m ³]	530876	620976	632301	649221
Gj.snitt per time [m ³ /t]	61	70.8	72	74

Vassforbruket fordelar seg over hushaldsforbruk, industri, hytte/fritidsbustadar, tenesteytande næring, jordbruk/skogbruk, anna forbruk og lekkasje. Lekkasjedelen er om lag 30 %, noko som er høgt, men på linje med andre kommunar ein kan samanlikne seg med.

Figur 6 gjev ei oversikt over vassbruket fordelt på dei ulike forbrukarane. 35 % av produsert vatn går til hushalding. Fordelt på innbyggjarar i Fitjar kommune tilsvara dette om lag 160 liter per person kvart døgn.

Figur 6: Vassforbruk i Fitjar i prosent fordelt på ulike forbrukarar.

2.3 Tidlegare utgreingar

2.3.1 ROS for Stord og Fitjar

I 2014 vart den samla ROS-analyse for Stord- og Fitjar kommune revidert. Svikt i infrastruktur, storulukker, miljø og klimaendringar var tema som vart analysert. For vassforsyninga i Fitjar var følgjande risikopunkt vurdert:

- Lengre brot i straumforsyning som fører til stopp i reinseanlegg.
- Brann i vassverk.
- Terror/sabotasje i infrastruktur for vatn og avløp.
- Kontaminering av drikkevatt.
- Brot på Fitjar kraftlag sin parallelle leidning frå Olstjern til inntaket på vassverket, som kan føre til brot på overføringsleidning for vassforsyning.
- Ekstreme nedbørhendingar som fører til at ureinsa avløp går i overløp.
- Oppsamling av overvatn og flaum langs vegar, ved bygningsmassar og anna areal.
- Høg vasstand kan føre til at pumpestasjonane i Fitjar sentrum ikkje fungerer tilstrekkeleg.

Terror og sabotasje vart vurdert til middels risiko. Sannsynet for terror er låg, men konsekvens dersom det skulle skje kan vera kritisk og katastrofal både for helse, liv, miljø, økonomi og samfunn. Andre risikopunkt vart vurdert til lav risiko.

2.3.2 ROS for vassforsyninga i Fitjar kommune

Risiko- og sårbarheitsanalyse for vassforsyninga i Fitjar vart revidert i 2016. Delobjekt/tema som vart vurdert var:

- Vasskjelda (med nedslagsfelt)
- Reservevasskjelda (inntak i Fitjarelva)
- Råvatn (frå vassinntak til vassverk)
- Vassverk
- Distribusjon (rørssystem, høgdebasseng, pumpestasjonar)

Akseptkriteria som vart nytta i ROS-analysen var:

Grøn: Forenkla risikohandtering – oppretthalde førebyggjande tiltak.

Gul: Aktiv risikohandtering- gjennomføring av førebyggjande tiltak og beredskapstiltak vert vurdert, samvirke med andre aktørar vert utreda.

Raudt: Risiko må reduserast – gjennomføring av førebyggjande tiltak og beredskap er naudsynt.

Hendingar som vart vurdert som raude eller gule, der risiko enten må reduserast eller det må gjennomførast aktivt risikohandsaming, er vist i Tabell 4.

Tabell 4: Hendingar knyt til vassforsyninga som bør risikoreduserast. ROS-analyse 2016.

Delobjekt	Hending/Årsak	
Vasskjelde	Auka tilførsel av organisk materiale (humus) i råvatnet grunna nedtapping av kjelda.	
Reservevasskjelde (inntak i elv)	Bakterieforureining grunna beitedyr og dyrka mark i nedslagsfelt. Auka fargetal grunna dyrka mark.	
	Bakterieforureining grunna høg aktivitet knyt til rekreasjon langs elv og i nedslagsfelt.	

	Oljeutslepp frå bil/traktor i nedslagsfelt grunna høg aktivitet knyt til rekreasjon og jordbruk.	
Vassverk	Redusert vassbehandling som følgje av høgt fargetal.	
	Svikt i PLS i anlegget	
	Teknisk svikt i kontrollsystem. Driftkontrollsystemet fell ut.	
Distribusjon	Forureining på leidningsnett grunna tilbakestrøyming av ureining frå gardsbruk ved fylling av gyllekjellar.	
	Innsug av ureining frå grøft ved leidningsbrot, der vassleidning ligg i felles grøft med avløp. Gjeld særskild sentrum og i Koløy.	
	Innsug av ureining via brannventil i kum/ lekkasje i grøft ved uttak av brannvatn.	
	Overføringsleidning frå Rimbareid til Vik. Leidning frå 70-tallet over dyrka mark. Utsett for last frå landbruksmaskiner.	
	Forsyningleidning til Dåfjord. Brot gir stans i forsyning til området.	
	Forsyningleidning til Koløyholmen. Brot gir stans i forsyning til området. Vanskeleg tilgjengelegheit til leidning.	
Andre hendingar unike for vassverket	For få tilsette til å handtera til å handtera leidningsbrot.	
	Manglande oppdatert kartverk	
	Manglande ettersyn på sluse- og brannventilar	

Etter hendingane i Tabell 4 vart vurdert er ny drikkevassforskrift tredd i kraft. Avslutningsvis peiker derfor analysen på nokre områder kommunen bør ha auka fokus på:

- Inntaket i elva ikkje kan karakteriserast som ei reservevassforsyning grunna beitedyr og dyrka mark i nedslagsfeltet. Ny drikkevassforskrift peiker på at det er ønskeleg med ein reservevassforsyning
- Heile kapasiteten ved reinseanlegget vert tidvis nytta. Det bør alltid vera reservekapasitet tilgjengeleg, inklusive toppar i produksjonen.
- Det bør utarbeidast rutinar for oppstart av kloring i reinseanlegget.

Ei ROS for eit vassforsyningsystem er eit levande dokument og skal reviderast ved endringar i vassforsyninga, eller minst kvart fjerde år. ROS-analyse skal derfor reviderast i 2020 og skal gjerast etter rettleiaren til Mattilsynet – *økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen, 2017*.

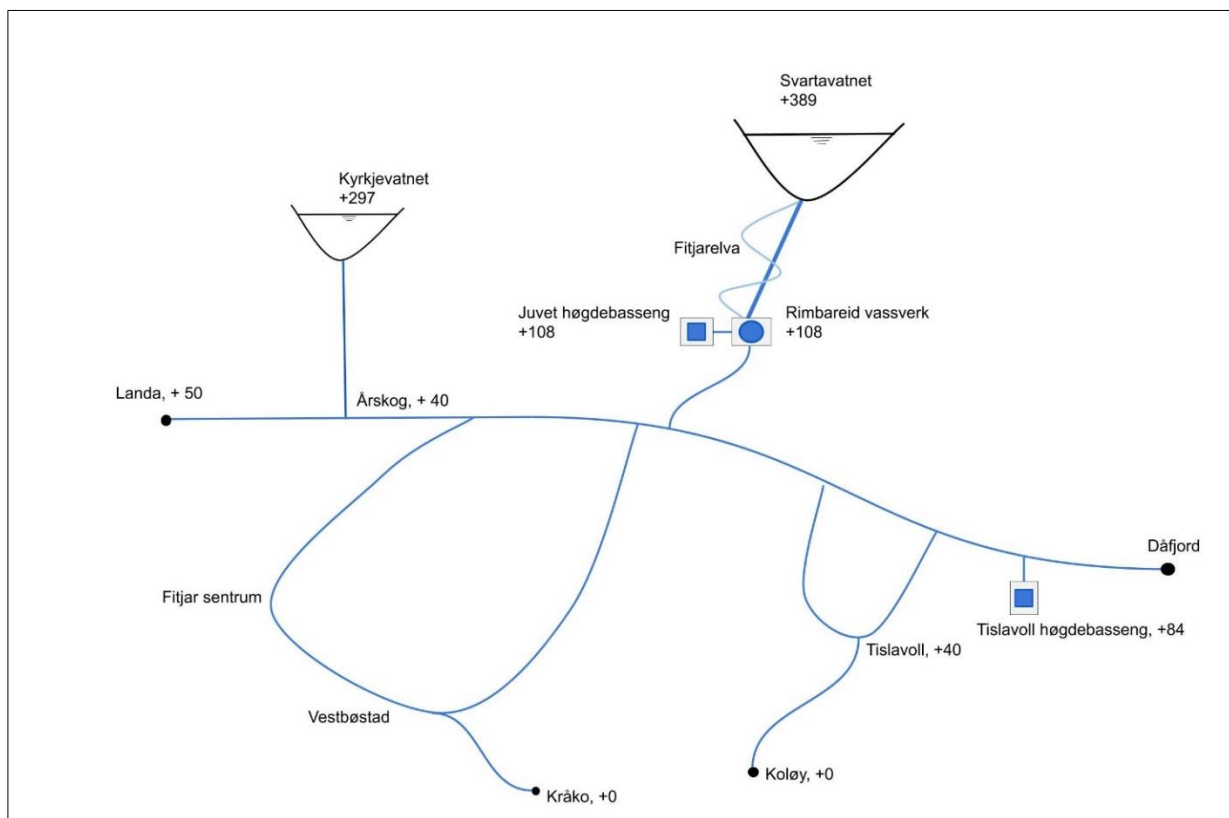
2.3.3 ROS for Fitjar brannvesen

Det vart i 2016 utarbeid ei risiko- og sårbarheitsanalysefor for brann- og ulykkesrisiko for Fitjar brannvesen. Analysen konkluderer med at områder utan kommunal vassforsyning er meir sårbare, då det gir brannvesenet utfordringar knyt til tilgjengelegheit på tilstrekkeleg mengder sløkkevatn. Anskaffing av tankbil vart derfor fremma som tiltak, i tillegg til kontroll av tilgjengeleg mengde og trykk på kommunalt nett.

Ny tankbil vart kjøpt inn i 2018, med vasstank på 10 000 liter. Bilen er også godkjent for transport av drikkevatt.

3 Status for drikkevassforsyninga

Svartavatnet er hovudvasskjelde for kommunen, og vatnet vert behandla ved Rimbareid vassverk. Vatnet leverer vatn til Dáfjorden i sør, til Landa i nord, og til Kråko og Koløyhamn i vest. Figur 7 visar ei prinsippskisse av den kommunale vassforsyninga.

Figur 7: Prinsippskisse vassforsyningssystemet i Fitjar kommune. Svartavatnet er Fitjar si hovudvasskjelde. Fitjarelva og Kyrkjevatnet kan koplatt til leidningsnett, men vatnet har ikkje drikkevasskvalitet.

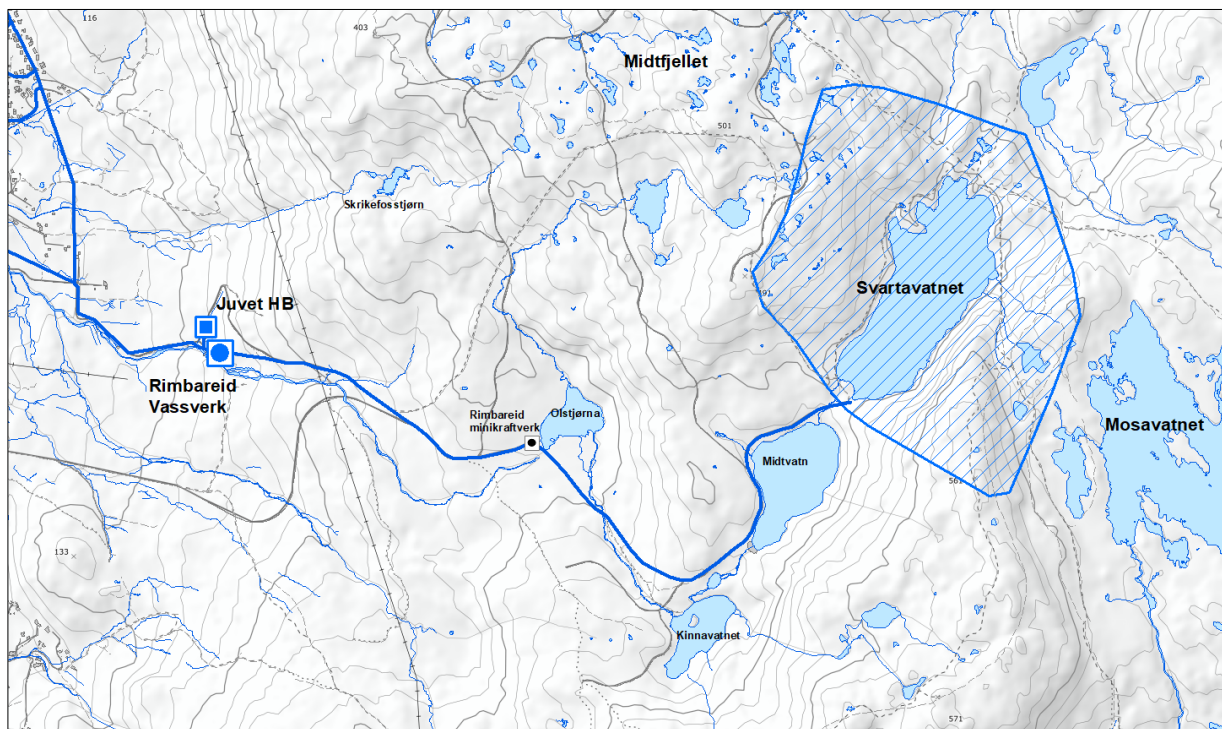
3.1 Vasskjelder

3.1.1 Svartavatnet

Svartavatnet i Fitjarfjellet ligg på kote +389. Inntak i kjelda er på 28 meters djupne. Vatnets overflateareal er ved middelasstand 0,27 km², og kjelda har eit nedslagsfelt på om lag 1,2 km². Middelvassføringa er berekna til 150 l/s. Nedslagsfeltet er klausulert, og det er mellom anna ikkje tillat med lyngbrenning eller andre inngrep. Etter utbygging av vindpark for kraftproduksjon på Fitjarfjellet er det gjort terrenginngrep i Svartavatnets nedslagsfelt slik at vatn under vindturbinane drenerer vekk frå kjelda. Dette er gjort som ei sikring ved eventuelle uønskte hendingar knytt til turbinane.

Svartavatnet er ein del av nedslagsfeltet til Rimbareid vasskraftverk. Inntaket til kraftverket er nedstrøms, i Olstjørna, men kraftverket har etter konsesjon ei reguleringsmoglegheit i Svartavatnet på 2 meter. Nedtapping av vatnet i samband med kraftproduksjon, kombinert med store mengder nedbør eller isskuring i strandsona, førar til utvasking av organisk materiale (humus) i kjelda. Humus i vatnet førar til redusert reinseeffekt ved Rimareid vassverk.

Vatnet frå Svartavatnet vert overført til Rimbareid vassverk via ein 3 km overføringsleidning. Figur 8 synar Svartavatnet med nedslagsfelt, overføringsleidning og Rimbareid vassverk. Frå Olstjørn til kraftverket ligg inntaksleidningen til kraftverket og overføringsleidningen i felles grøft.

Figur 8: Svartavatnet med nedslagsfelt, overføringsleidning, Rimbareid minikraftverk, Rimbareid vassverk og Juvet høgdebasseng. Øvst til venstre i figuren kan ein sjå busetnad i Fitjarstølen.

3.1.2 Andre vasskjelder

I tillegg til Svartavatnet har kommunen to andre vasskjelder som kan koplast til leidningsnett:

- **Fitjarelva** kan takast inn via det gamle inntak til vassverket. Dette kan gjerast ved brot på overføringsleidningen frå Svartavatnet. Då det er dyrka mark i nedslagsfeltet til elva kan ikkje Fitjarelva fungera som reservevasskjelde og ved bruk må det utsendast kokevarsel.
- **Kyrkjevatnet** kan overførast via leidning til Årskog og koplast til nettet. Kjelda har ikkje drikkvasskvalitet, og det er ikkje reinsetrinn på tilknytninga. Bruk av vasskjelda må kombinerast med utkøyr vatn (nødvatn).

3.2 Vassbehandlingsanlegg

Vatn frå Svartavatnet vert behandla ved Rimbareid vassverk. Vassverket vart bygd i 2001 og består av:

- Ventil som regulerer vasstilførsel frå inntaket
- To horisontale silar
- Desinfeksjon med UV-bestråling
- Opplegg for tilsetjing av lut.

Maksimal kapasitet ved anlegget er 36 l/s. Årleg vassproduksjon ved anlegget er om lag 650.000m³. Analyseresultat syner god kvalitet på reinsa drikkevatt.

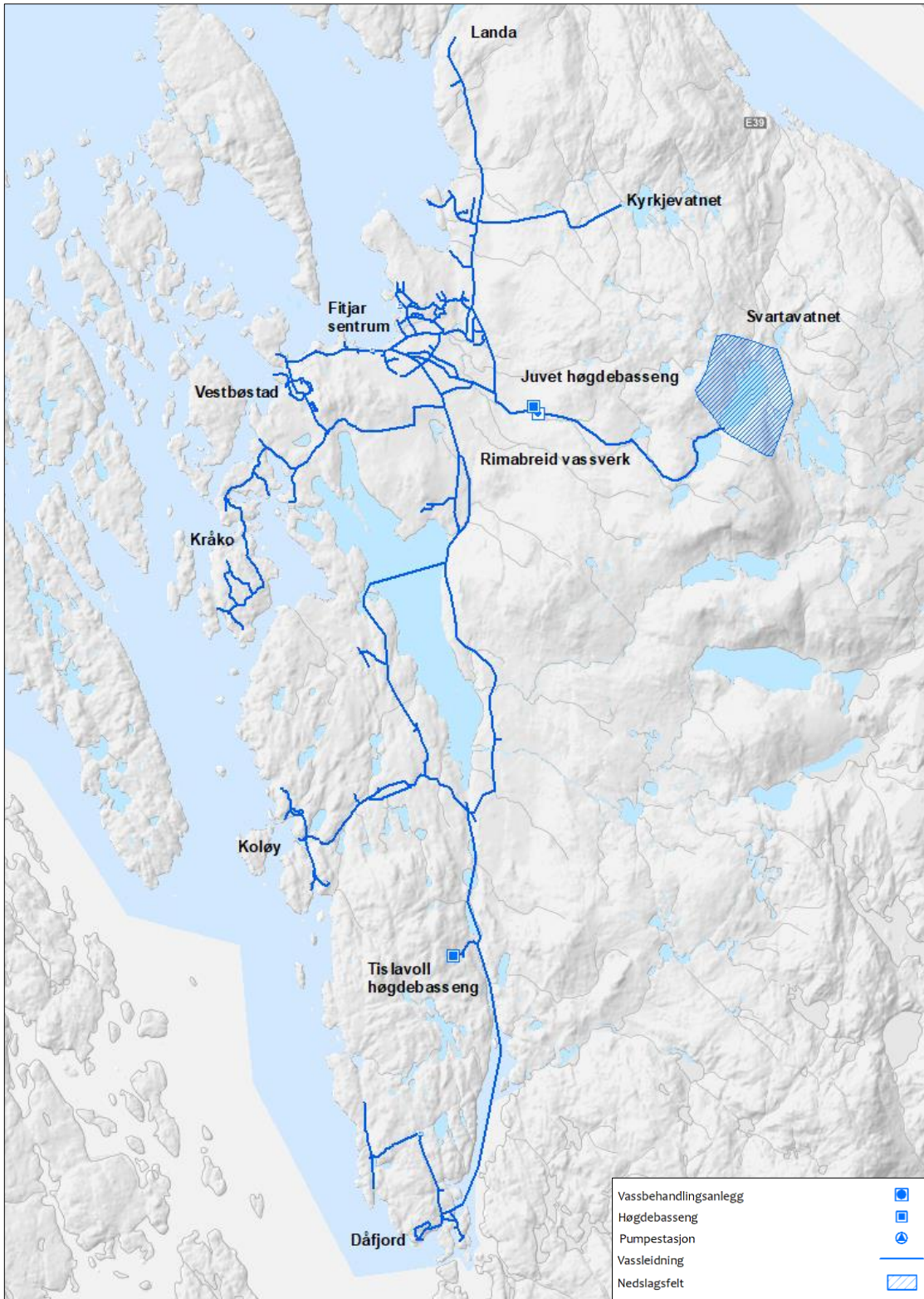

Figur 9: Rimbareid vassbehandlingsanlegg

3.3 Transportsystem

Kommunalt vassforsyningsnett i Fitjar er utbygd frå Dåfjorden i sør, til Landa i nord, og til Kråko og Koløyhamn i vest. Det er ringsystem i Fitjar sentrum. Totalt driftar kommunen om lag 60 km med leidningsnett for vassforsyning. Figur 10 visar kommunalt utbygd leidningsnett i Fitjar.

Leidningsanlegget består i all hovudsak av Ø160mm PVC-røyr og Ø160 PE-røyr. Det ligg eldre røyr av asbest og støypejern i Hamn og i Fitjar sentrum. Det er også ein strekning på om lag 200 meter på overføringsleidningen frå vassverket i asbest.

Figur 10: Kart over leidningsnett for vassforsyning.

3.4 Høgdebasseng

Det er to høgdebasseng på leidningsnett, eit ved Rimbareid vassverk og eit på Tislevoll. Høgdebassenga jamnar ut og sikrar tilstrekkeleg mengd og trykk på nettet. Bassenga skal også vera tryggleiksreserve ved delvis eller full stopp i vassbehandlingsanlegg og ved brot på overføringsleidning, samt fungere som brannvassreserve. Tabell 5 synar volum og reservekapasitet i dei to høgdebassenga i kommunen ved full stopp frå kjelde og/eller vassbehandlingsanlegg.

Tabell 5: Reservekapasitet i høgdebasseng ved full stopp frå kjelde og/eller vassbehandlingsanlegg

Høgdebasseng	Kotehøgde	Volum [m ³]	Reservekapasitet [timar]
Juвет	108	650	24
Tislevoll	84	850	30

3.5 Privat vassforsyning

Spreidd busetnad utanfor Fitjar vassverk sitt forsyningsområde har privat vassforsyning frå privat vassverk, private brønningar eller elveinntak. Dette gjeld om lag 600 personekvivalentar. I enkelte private vassforsyningar opplever innbyggjarane varierende vasskvalitet og usikker forsyningsikkerheit.

Det største private vassverket er Sandvik vassverk. Vassverket nyttar Gloppevatnet som kjelde og har reinseanlegg med forfilter, Ph-filter, humusfiltrering og UV-stråling. Vassverket leverer vatn til fleire bustadar og hytter, til kafé og serveringsstad, offentlege servicebygg med toalett og til ferjesambandet på Sandvikvåg.

Sandvik vassverk er organisert som ei foreining og arbeidet med å drifta vassverket vert utført på dugnad. I takt med strengare krav til vassverkseigarar gjennom Drikkvassforskrifta er det utfordrande for vassverket å halde fram med å levera drikkevatt i forsyningsområdet.

3.6 Brannvasskapasitet

Målingar på eksisterande leidningsnett synar at brannvasskapasiteten i deler av nettet er lav og bør aukast. Dette gjeld spesielt i forsyningsystemets endeleidningar, så som Dåfjord og ved Landa. I Dåfjord er det sjøleidningen i Dåfjorden som er avgrensande grunna leidningens lengde.

Utgangspunktet for sløkkevatn er sett i teknisk forskrift og dei preakseptable verdiane som gjeld er 20 l/s i bustadområde og 50 l/s i sentrum- og industriområde. Jamfør VA-norma til kommunen skal det ved vurdering av naudsynt kapasitet til sløkkevatn vurderast opp mot vasskvalitet. Krava i Drikkvassforskrifta skal gå framføre teknisk forskrift i Plan- og Bygningslova. Mengd sløkkevatn i vassforsyninga vil i enkelte områder kunne setjast lågare, og vil vera dekt av kapasitet i tankbil.

3.7 Status for organisasjonen

Per 01.01.2019 er det to fulltidsstillingar i driftsavdelinga for vatn og avløp + 50% av stillinga som Teknisk sjef. ROS for vassforsyninga peiker på at det er for få tilsette til å handtera større hendingar på leidningsnett. Dersom ein skal driva meir aktivt lekkasjesøk for fornying av leidningsnett bør ein tilsetja ekstra personell.

Kartverk for leidningsanlegg/VA-installasjonar er ikkje fullstendig oppdatert. Dette er ei utfordring, mellom anna i planarbeid. Oppdatering av kartverket og kvalitetsheving av eksisterande data i databasen jobbast med parallelt med planarbeidet.

Elles i kommunen er det godt samarbeid mellom Tekniske tenester og andre faginstansar: planavdelinga, landbruk/miljø m.v.

4 Målsetjingar

Målsetjingane i kommunedelplan for vassforsyning skal vere ein reiskap for administrasjon og politikarar i den vidare satsinga på vassforsyning. Kommunedelplanen er styrande for tiltak og vidareutvikling av verksemda. Målsetjingane i denne planen er basert på administrasjonen sine faglege vurderingar knytt til kva som er dei mest berekraftige løysingane på kort og lang sikt for vassforsyninga i kommunen: Både miljømessig, økonomisk og sosialt.

4.1 Hovudmål for drikkevassforsyninga i Fitjar kommune

Hovudmålet for vassforsyning i Fitjar kommune er å levere trygt vatn, godt vatn og nok vatn til abonnentane, til ei kvar tid:

Abbonentane i Fitjar kommune skal til ei kvar tid ha tilgang på nok vatn med god drikkevasskvalitet

For å nå hovudmålet er det satt opp delmål innanfor følgjande tema:

- Drikkevasskvalitet
- Forsyningstryggleik
- Mengde og trykk
- Tilknytingsgrad
- Økonomi
- Teknologi
- Organisasjon

4.2 Mål for drikkevasskvalitet

Drikkevattnet levert til forbrukar skal vere klårt og utan dominerande lukt, smak eller farge. I tillegg set drikkevassforskrifta krav til maksimums om minimumsverdiar for over 50 ulike parametarar.

- Vatn levert av Fitjar kommune skal tilfredsstilla krava i drikkevassforskrifta.
- Eldre leidningsnett av materiale som kan forringe vasskvaliteten skal utgå frå distribusjonsnettet.

4.3 Mål for forsyningssikkerheit

Å sikre ei trygg vassforsyning er ei prioritert samfunnsoppgåve. Drikkevassforskrifta slår fast at det er vassverkseigar sitt ansvar å trygge leveringa av vatn under alle driftssituasjonar, både normale og meir ekstraordinære. God forsyningssikkerheit kan takast hand om på fleire ulike måtar, men må vera tufta på resultat frå farekartlegging utført for vassforsyninga.

- Reinsekapasiteten på Rimbereid vassbehandlingsanlegg skal til ei kvar tid vera tilstrekkeleg.
- Fitjar kommune skal innan planperioden ha etablert ei reservevassforsyning.
- Alle abonnentar skal sikrast mot avbrot i vassforsyninga utover 24 timar.
- Beredskapsplanar for nødvatn skal til ei kvar tid vera oppdaterte.
- ROS for vassforsyninga skal til ei kvar tid vera oppdatert

4.4 Mål for mengde og trykk

For å sikre nok vatn med tilfredsstillande trykk må heile systemet frå kjelde, via vassverk og fordelingsnett, ha tilstrekkeleg kapasitet.

- Abonentane skal sikrast nok vatn med tilfredsstillande trykk.
- Lekkasjeandelen er estimert til om lag 30 % i 2019. Innan planperiodens slutt skal lekkasjeandelen reduserast til 20%.
- Vassforsyninga skal vera tilstrekkeleg til å dekkje brannvesenet sitt behov for vatn til brannsløkking.

4.5 Mål for tilknytingsgrad

Det bør leggjast til rette for at flest mogleg av innbyggjarane i Fitjar kommune får tilbod om offentleg vassforsyning. Med dette sikrar ein eit system som tilfredstillar krava til vasskvalitet og leveringsikkerheit. Vassverkseigar skal i størst mogleg grad leggje til rette for dei nye bustadområda som ligg inne i kommuneplanen. VA-anlegg i nye bustadfelt skal planleggjast og utbyggjast etter til Fitjar kommune sin VA-norm.

Nye utbyggingar innafor forsyningsområdet til Fitjar vassverk skal knytast til offentleg vassforsyning.

4.6 Mål for økonomi

Kostnadene knytt til kommunal vassforsyning skal finansierast av avgift (sjølvkostprinsippet). Dette er det også heimel for i "lov om kommunale vass- og kloakkavgifter".

Den kommunale vassforsyninga skal vere sjølvfinansierende.

4.7 Mål for teknologi

Ved planlegging og bygging av nyanlegg og ved drift av eksisterande anlegg skal den til ei kvar tid beste teknologien vurderast på kostnad, levetid og miljøpåverknad.

Utbygging og drift av produksjons – og distribusjonsnettene skal nytte seg av den til ei kvar tid beste og anerkjente teknologien

4.8 Mål for organisasjonen

Det er viktig å satse på kompetanseutvikling hos eigne tilsette, og rekruttering av personar med riktig kompetanse. Der det er tenleg bør Fitjar kommune delta i fellesprosjekt med andre kommunar. I naudsynt grad kjøper Fitjar kommune inn eksterne tenester.

Organisasjonen skal ha tilstrekkeleg ressursar og kompetanse tilpassa dei oppgåvene ein er sett til å løyse.

5 Strategi og tiltak

Skisserte tiltak er utarbeid med utgangspunkt i målsetjingane i kapittel 4 og risikomoment i ROS. I vassforsyninga i Fitjar er hovudutfordringane:

- Manglande reservevassforsyning.
- Usikker/avgrensa reinseeffekt ved utvasking av organisk materiale i råvasskjelda.
- Avgrensa kapasitet i vassverket.
- Eldre leidningar som kan forringe vasskvaliteten.
- Brannvasskapasiteten i fleire områder er låg.
- For få tilsette til å utføra lekkasjesøk og handtere leidningsbrot.

Tiltaka i planen er nummeret frå FI-1-V til FI-14-V, og det vert vist til vedlegg A – kart for vassforsyninga for referanse til tiltaksnummera. Alle tiltaka er plassert under eit av fyljande prosjekt:

Prosjekt 1: Saneringstiltak

Prosjekt 2: Rimbareid vassverk

Prosjekt 3: Høgdebasseng Fitjarstølane

Prosjekt 4: Reservevasskjelde

Prosjekt 5: Vassforsyning til Sandvikvåg

Prosjekt 6: Årskog

Prosjekt 7: Høgdebasseng Storhaug

Prosjekt 8: Fornyning, forvaltning

Prosjekt 9: Bemanning

Tiltaka er kostnadsrekna innafor kvart prosjektet, og kostnader er gitt i kapittel 6. Figur 11 visar teiknforklaring til utklipp nytta i kapittel 5.

	EKSISTERANDE	PLANLAGT
Vassbehandlingsanlegg		
Høgdebasseng		
Pumpestasjon		
Vassleidning		
Nedslagsfelt		

Figur 11: Teiknforklaring for utklipp vist i kapittel 5.

5.1 Prosjekt 1 Saneringstiltak på eksisterande leidningsnett

For å nå målsetjingane for tilfredsstillande kvalitet, mengde og trykk, samt forsyningstryggleik er aktiv forbetring av eksisterande leidningsnett ein føresetnad. I løpet av planperioden skal alle leidningar av materiale som kan forringe vasskvaliteten sanerast. I tillegg til tiltaka skissert under skal det drivast aktivt lekkasjesøk i heile planperioden for å redusera mengda tapt vatn.

Tiltak i planperioden:

FI-1-V: Sanering av overføringsleidning Rimbareid

FI-2-V: Forlengje miljøgata med VA-anlegg langs fylkesvegen, sanering av eksisterande vassleidning (Felles tiltak med avløp).

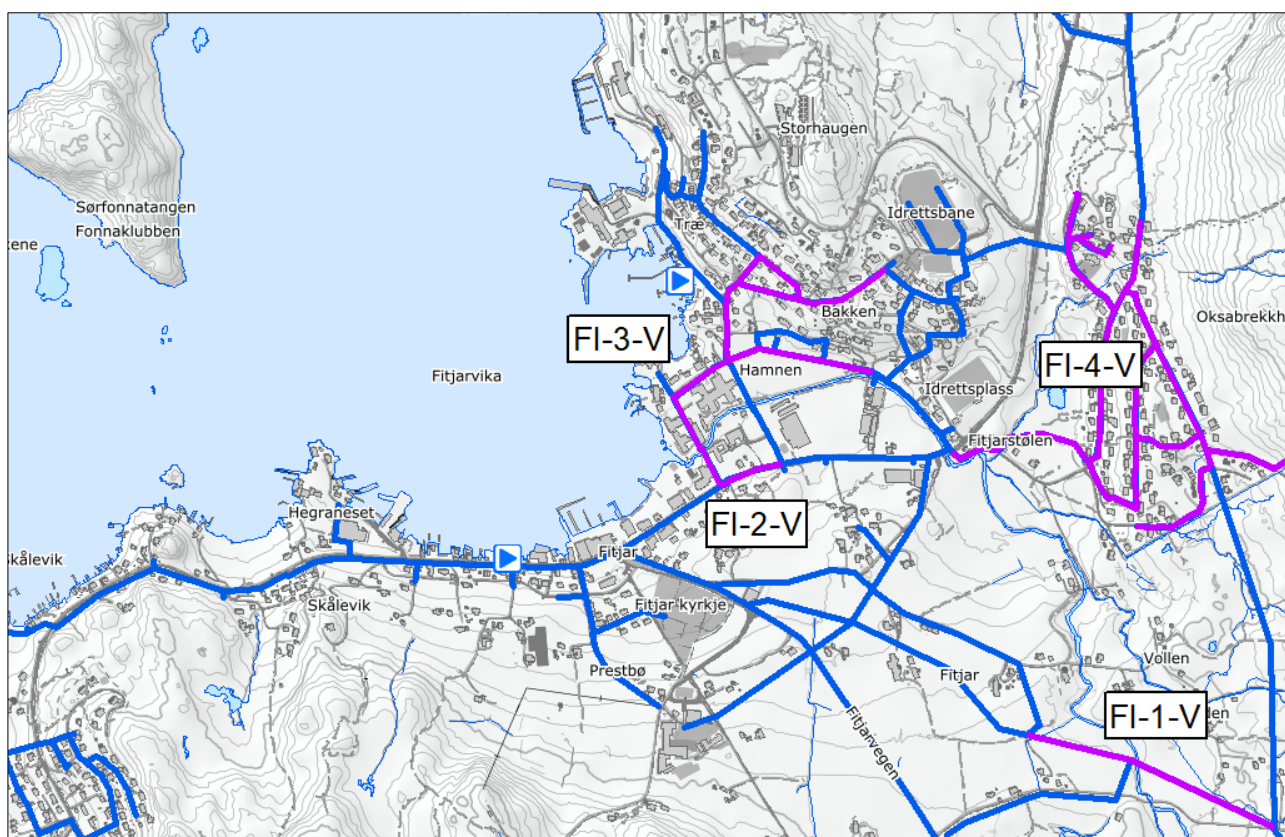
FI-3-V: Sanering av forsyningsleidningar i Hamn og i Fitjar sentrum (Felles tiltak med avløp).

FI-4-V: Sanering VA Fitjarstølane (Felles tiltak med avløp).

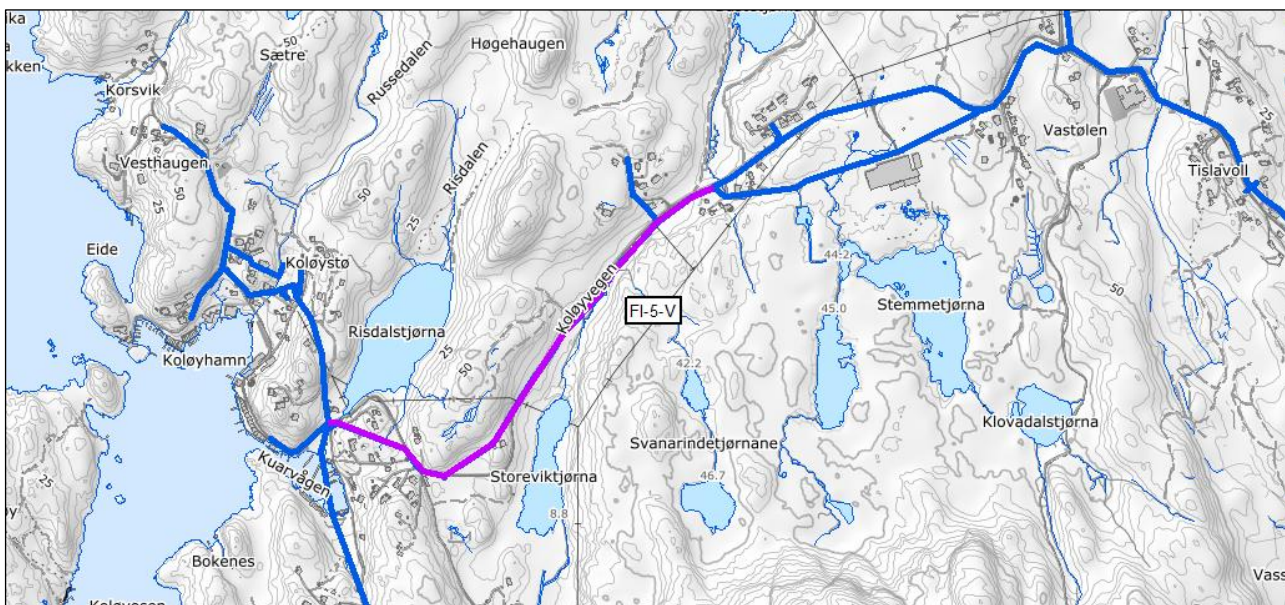
FI-5-V: Sanering av forsyningsleidning Lia-Koløy (Felles tiltak med avløp).

FI-6-V: Sanering av overføringsleidning Vik-Tveita.

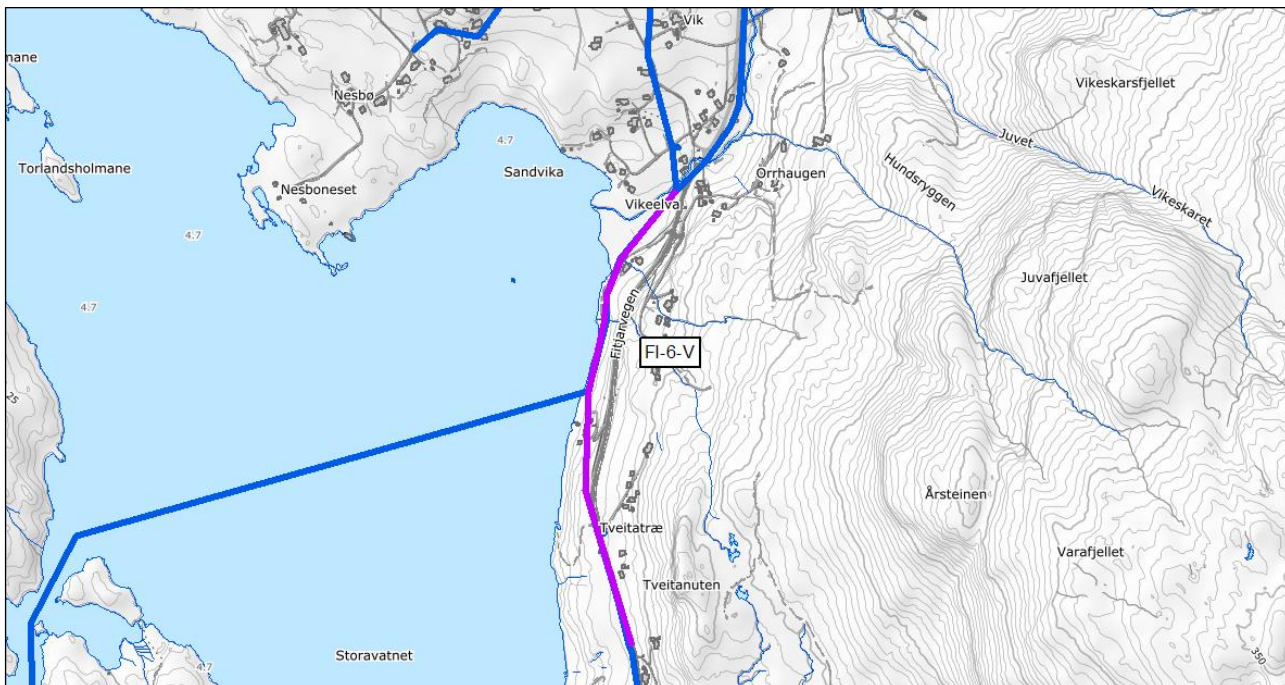
FI-7-V: Sanering av forsyningsleidning mellom Revurda og Selevik skule. Tiltaket avheng av at planlagt bustadfelt i området vert utbygd.

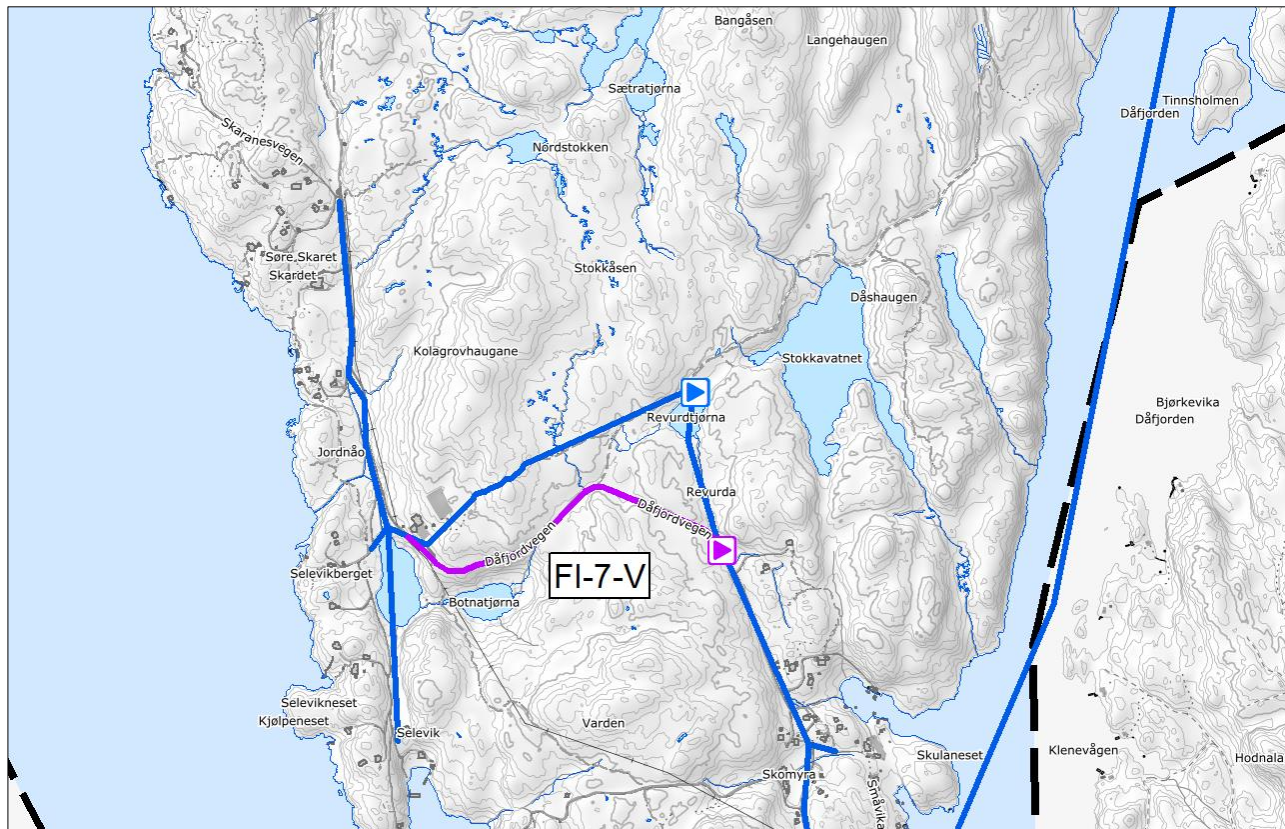
Figur 12: Kartutsnittet synar saneringstiltak i Fitjar sentrum, FI-1-V, FI-2-V, FI-3-V og FI-4-V.

Figur 13: Saneringstiltak på vassleiding mellom Lia og Koløy, tiltak FI-5-V.

Figur 14: Saneringstiltak på vassleiding mellom Vik og Tveita. Tiltaket vert utført i samband med vegutviding og etablering av gang- og sykkelveg.

Figur 15: Tiltak FI-7-V, sanering av eksisterande leidning mellom Revurda og Selevik skule.

5.2 Prosjekt 2 Rimbereid vassverk

5.2.1 Kapasitet i vassverket

ROS for vassforsyninga peiker på at heile kapasiteten i anlegget tidvis vert nytta, og at vassverksproduksjonen er sårbar om delar av anlegget fell ut. Vassverket skal ha restkapasitet til ei kvar tid, inklusive toppar i produksjonen.

I løpet av planperioden skal kapasiteten aukast. Ved å ta høgde for estimert folkeauke og målsetjing om lekkasjereduksjon til 10-20% vert vassforbruket i det maksimale døgnnet i den maksimale timen om lag 55 l/s i år 2060. Kapasiteten i vassverket skal aukast ved å leggje inn eit ekstra UV-filter i vasshandsamingsanlegget.

Naudsynt kapasitet i vassverket må sjåast i kombinasjon med eksisterande og planlagde høgdebasseng i kommunen, samt oppnådd lekkasjereduksjon. Før investering i kapasitetsauke i vassverket skal det etablerast ein leidningsnettmodell for vassforsyninga. Modellen vil vera eit verktøy for å optimalisera naudsynt kapasitet i reinseanlegget, volum i høgdebasseng, samt vurdere tilgjengeleg brannvasskapasitet i nettet.

Ved auka uttak av vatn til vassverket, utover løyvet som er gitt, må det søkast til NVE etter vassressurslova.

Tiltak i planperioden:

FI-8-V: Utviding av reinsekapasitet i vassverket.

Merkand: Før utviding av kapasitet i reinseanlegget, samt bygging av nytt (nye) høgdebasseng skal det etablerast ein leidningsnettmodell for vassforsyningsystemet i Fitjar.

5.2.2 Vasskvalitet

Drikkevassforskrifta §13 slår fast at «*Vannbehandling og kildebeskyttelse etter §12 til sammen skal gi tilstrekkelig hygieniske barrierer*». Vassverkseigar er ansvarleg for at vatnet til ei kvar tid vert behandla tilstrekkeleg.

Målingar i Svartavatnet syner god kvalitet. Likevel, ved nedtapping av vatnet i kombinasjon med store nedbørshendingar eller isskuring får ein utvasking av organisk materiale (humus) i kjelda og med det auka fargetal i råvatnet. Høgt fargetal førar til redusert reinseffekt i UV-anlegget i vassverket.

I framtidas klima vil ein oppleve meir intense og store nedbørshendingar, lengre periodar med tørke og nedtappa kjelde, og truleg eit aukande problem med utvasking av organisk materiale i kjelda. I tillegg kan reduksjon i sur nedbør føre til at meir organisk materiale vert frigjort til kjelda.

Risiko- og sårbarheitsanalyse frå 2106 konkluderer at det skal utarbeidast rutinar for når ein skal starte med kloring som eige reinsetrinn i anlegget. Basert på ei risikovurdering skal ein ha rutinar for når på året, og ved kva for hendingar ein skal starte med kloring. Skriftleg prosedyre for kloring skal vera testa og utprøvd før eventuell bruk.

Tiltak i planperioden:

Ei risiko- og sårbarheitsanalyse er eit levande dokument og skal reviderast ved endringar i vassforsyninga, eller minst kvart fjerde år. ROS for vassforsyninga i Fitjar skal reviderast i 2020 og skal gjerast etter rettleiaren til Mattilsynet – *økt sikkerhet og beredskap i vannforsyninga, 2017*.

Ved revidering av ROS skal ein ha ei driftsgjennomgang av vassverket, og vurdere på ny om kloring vil gi tilstrekkeleg redusert risiko ved auka fargetal.

FI-9-V: Revidering av ROS inkludert driftsgjennomgang av vassverket. ROS skal til ei kvar tid vera oppdatert og er ikkje eit enkelt tiltak i planperioden, men eit kontinuerleg arbeid.

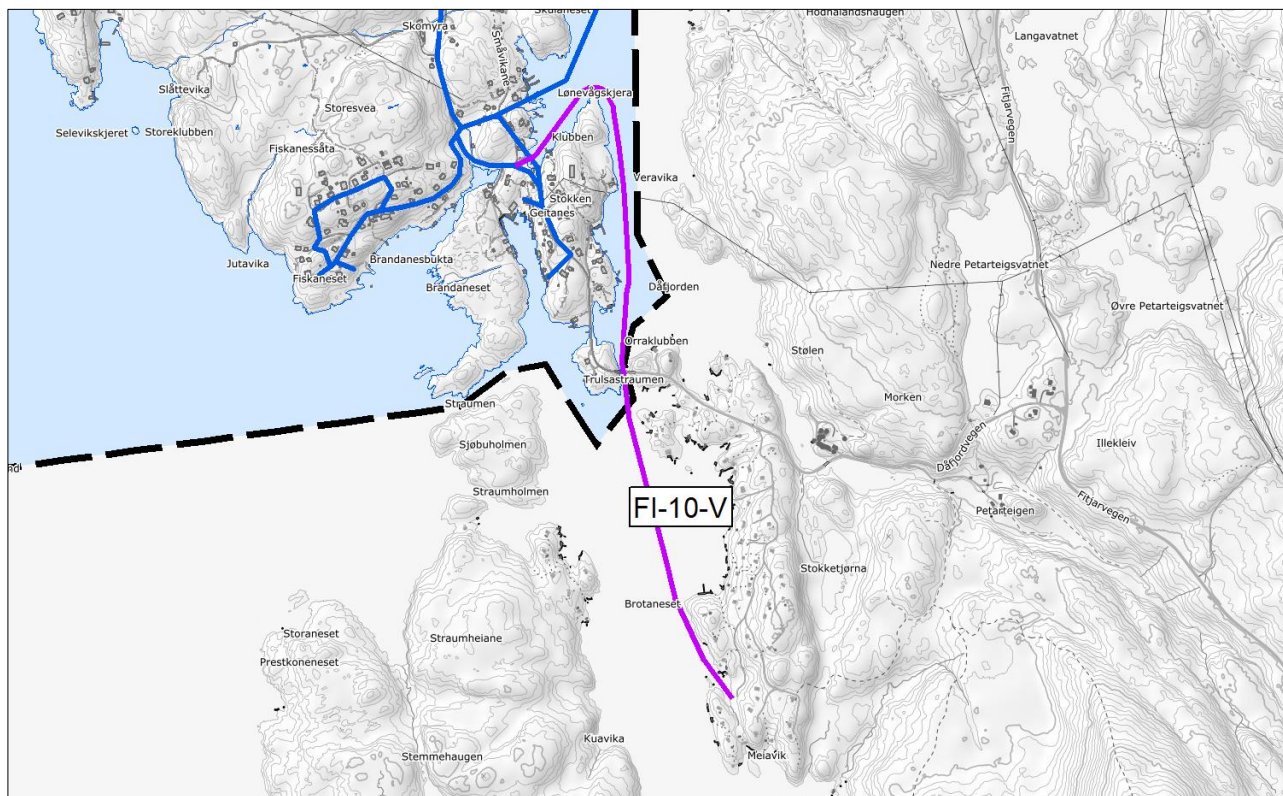
5.3 Prosjekt 3 Reservevasskjelde

Vassverkseigar skal sikre at vassforsyningsystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplanar og beredskapsplanar for å kunna levera tilstrekkeleg mengder drikkevatt til ei kvar tid. I drikkevassforskrifta stilles det ikkje direkte krav til reservevasskjelde men det stillast krav til forsyningstryggleik. Korleis vassverkseigar ivaretar forsyningstryggleiken kan løysast på fleire måtar. Per i dag er det naudvatn (utkøyr vatn utanom distribusjonsnettet) som er beredskapen i Fitjar for hygienisk trygt drikkevatt gitt at vasskjelda og/eller vassverket fell ut. Drikkevassforskrifta seier ikkje mykje om skal eller bør, men er tufta på at farar er identifisert og vurdert. Vassforsyninga i Fitjar er sårbar ved eit lengre brot i vassforsyninga frå Svartavatn og/eller vassverket.

Stord kommune arbeider med revisjon av sin kommunedelplan for vassforsyning. Eit av tiltaka som vert vurdert er vassforsyning til hyttefelt på Brotaneset. Stord kommune stiller seg positiv til eit samarbeid om utveksling av vatn, og då at Stord kommune sitt vassforsyningsystem vil fungera som reservevasskjelde for Fitjar. Tiltaket må vurderast vidare i samråd med Stord kommunalteknikk (SKT). Tiltaket må også fungere som ei forsyning ved brann og med det auke brannvasskapasiteten i leidningsnettet.

Tiltak i planperioden:

FI-10-V: Tilknytning til Stord kommune sitt leidningsnett via sjøleidning i Søre Dåfjorden, frå Lønevågen til Brotaneset. Tiltaksår og gjennomføring må samkøyrast mot SKT

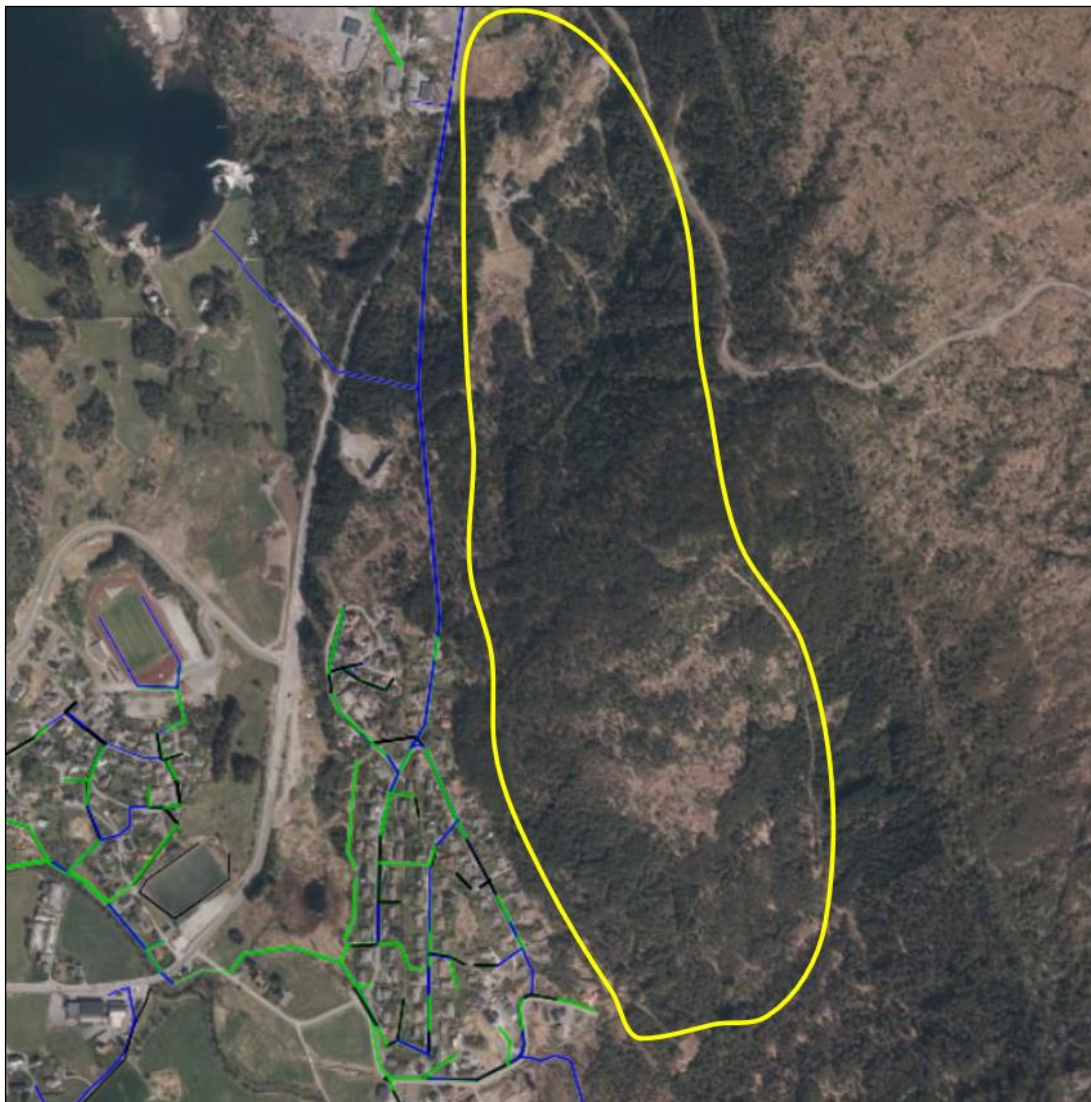
Figur 16: Tilknytning til Stord kommune sitt leidningsnett på Brotaneset. Kartutsnittet visar eksisterande leidningsnett i Dåfjord (blått) og planlagd sjøleidning i Søre Dåfjord (lilla). Svart stipla linje er kommunegrensa mellom Fitjar- og Stord kommune.

5.4 Prosjekt 4 Høgdebasseng Fitjarstølane

Eit høgdebasseng jamnar ut og sikrar vassforsyninga ved toppar i forbruket. Høgdebassenga syt også for nok vatn ved styrttapping på leidningsnettet, til dømes ved brann. Målingar på eksisterande leidningsnett synar at brannvasskapasiteten i deler av nettet er lav og bør aukast.

Det skal byggjast høgdebasseng i Fitjarstølane. Volum på høgdebassenget er estimert til 900 m³. Optimalisering av størrelse og plassering avklarast ved bruk av leidningsnettmodell. Figur 17 synar eit område aust for Fitjarstølane som kan vera aktuelt for plassering av høgdebassenget. Høgdebassenget må plasserast med omsyn til industriområde på Årskog og forsyning mot leidningsnettet nord i kommunen.

FI-11-V: Høgdebasseng Fitjarstølane

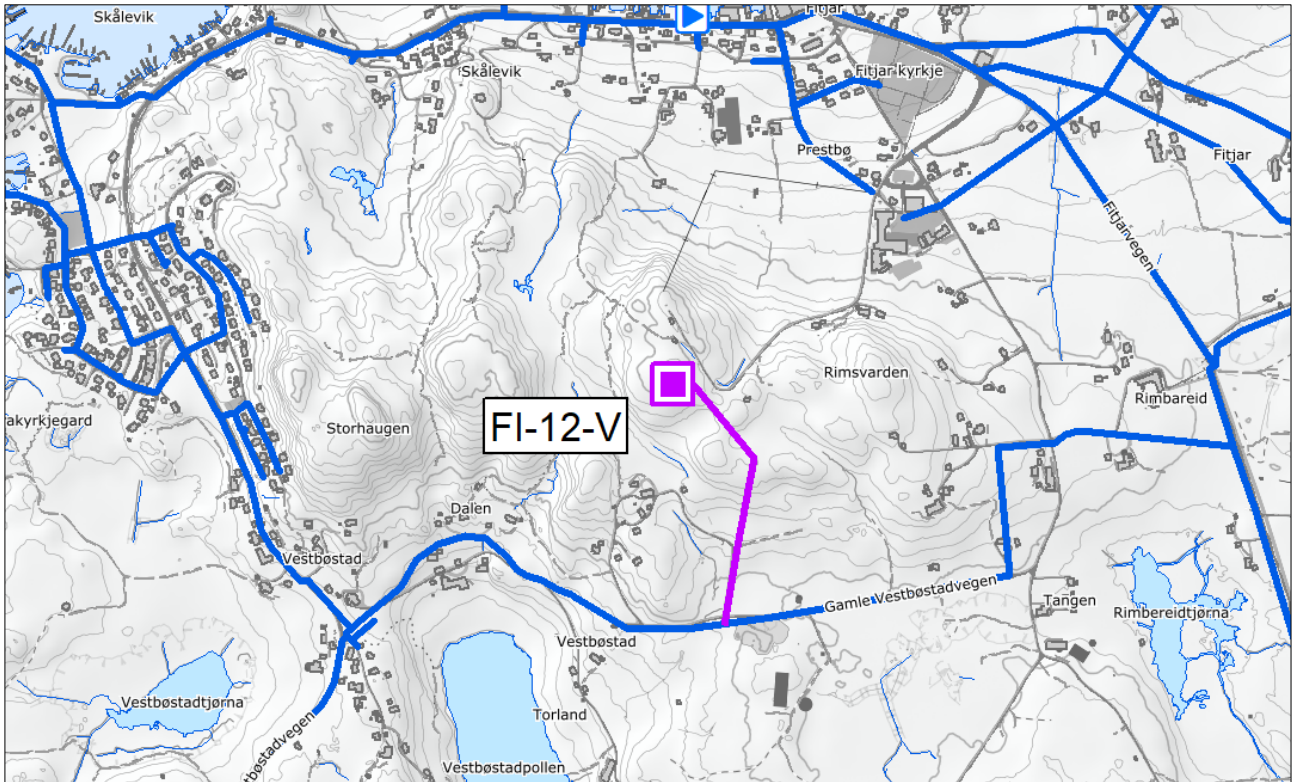
Figur 17: Område aust for Fitjarstølane som kan vera aktuelt for plassering av høgdebasseng

5.5 Prosjekt 5 Høgdebasseng Storhaug

Høgdebassenget på Storhaug er ikkje-utført tiltak frå førre hovudplan (Tabell 2) og tiltaket vidareførast i kommande planperiode. Volum er sett til 700 m³. Endeleg volum og behovet for bassenget avklarast ved bruk av leiingsnettmodell.

Tiltak i planperioden:

FI-12-V: Høgdebasseng Storhaug

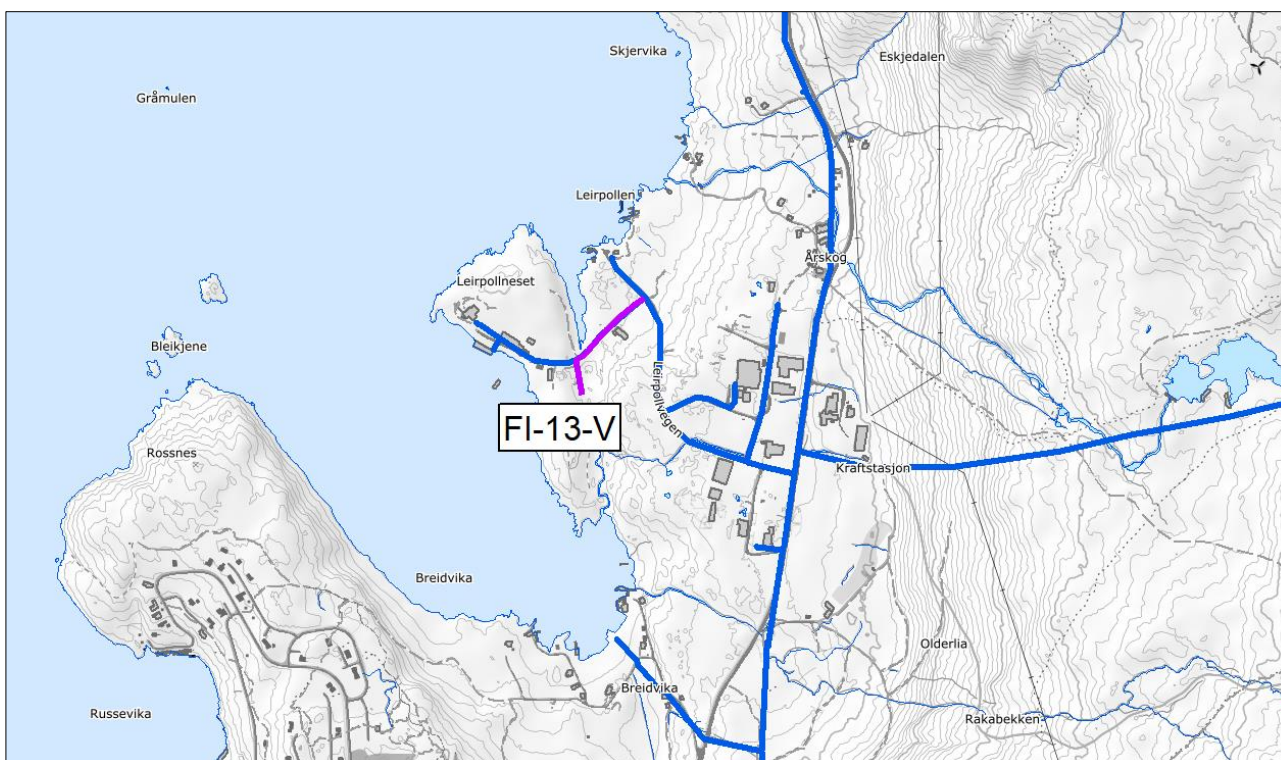
Figur 18: Høgdebasseng på Storhaug.

5.6 Prosjekt 6 Årskog

Årskog er regulert for industri og det er venta ytterlegare utbygging i området. Det skal etablerast nytt VA-anlegg for vassforsyning, avløp og overvatn.

Tiltak i planperioden:

FI-13-V: Ny forsyningsledning til industriområde på Årskog. Felles tiltak med avløp.

Figur 19: Nyanlegg Årskog industriområde.

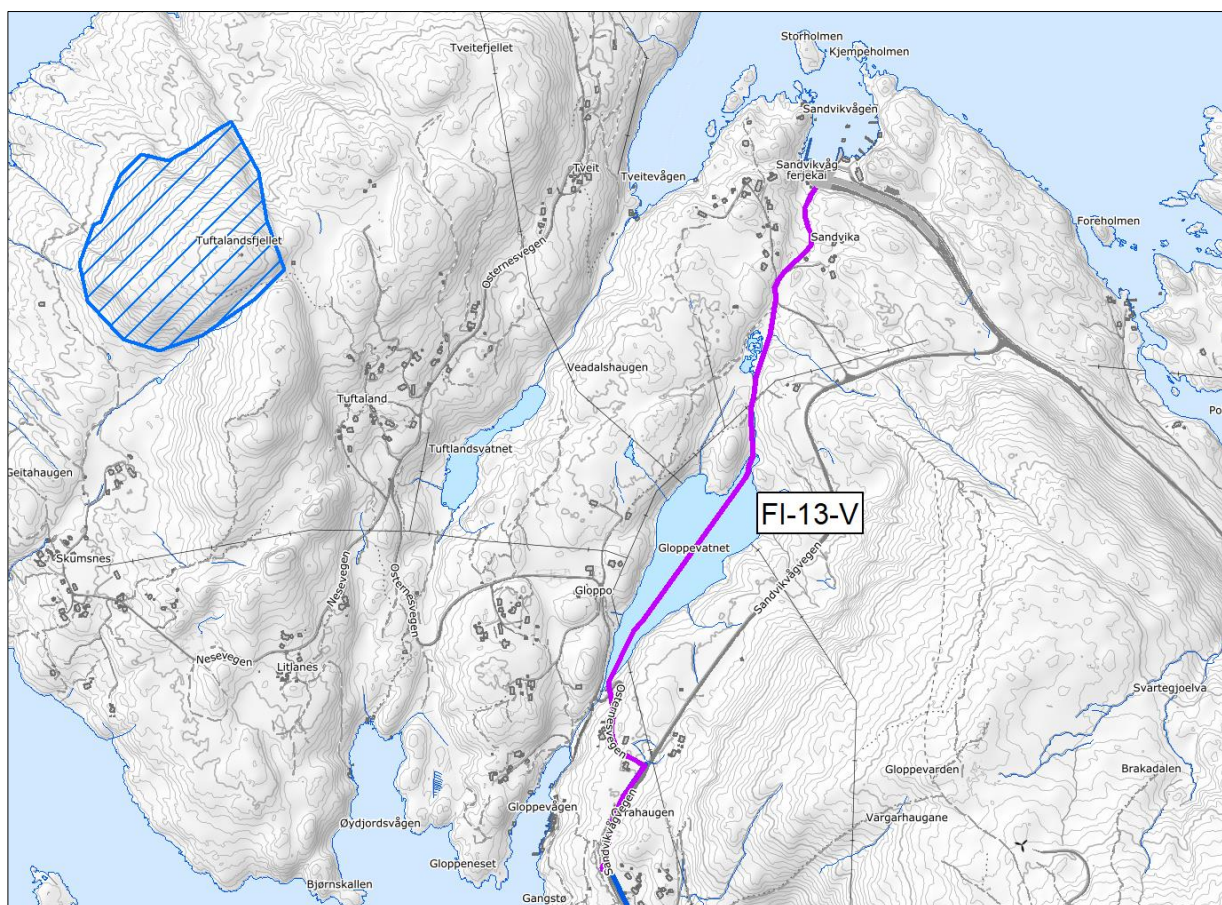
5.7 Prosjekt 7 Vassforsyning til Sandvikvåg

I planperioden skal kommunen sitt vassforsyningssystem byggjast ut til Sandvikvåg, og til å dekke det som i dag er Sandvik vassverk sitt forsyningsområde. Det vert lagt ny leidning frå dagens leidning i Sandvikvågvegen til Glippevatn, deler av dette strekket må etablerast med borehol. Vidare vert det lagt sjøleidning i Glippevatn og leidning i terreng og veg mot Sandvikvåg.

Som ein del av planarbeidet har ein vurdert om forsyningsystemet kan byggjast ut til å inkludere Tufteland, Skumnes og Stokken. Kostnaden ved å leggje leidningen i veg er berekna til 7,2 millionar. Tiltaket er vanskeleg å gjennomføra slik vegen er i dag. Det vert vurdert som ikkje realistisk i planperioden 2020-2030.

Tiltak i planperioden:

FI-14-V: Vassforsyning til Sandvikvåg

Figur 20: Vassforsyning til Osterneset. Det er vurdert tiltak med vassleidning i veg, markert med blå linje. Raude merker synar bustader langs traséane.

6 Handlingsplan

6.1 Overordna prioritering

Forsyningstryggleik vil i stor grad vere styrande for prioritering av aktuelle tiltak i komande planperiode. Det skal byggast ut med sikte på å levera hygienisk trygt drikkevatt i alle driftssituasjonar.

6.2 Tiltak i planperioden 2020-2030

Dei samla investeringane i vassforsyninga i planperioden går fram av handlingsplanen i Figur 21

Tiltak og økonomi for kommunedelplan for vassforsyning , Fitjar kommune													
Projektnr.	Prosjektnamn	(MNOK)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Saneringstiltak	21.8		3.6	3.6		3.6		3.6			3.6	3.6
2	Rimbareid vassverk	0.8						0.8					
3	Høgdebasseng Fitjarstølane	8.8			4.4	4.4							
4	Reservevasskjelde	4.7						4.7					
5	Årskog	0.8			0.8								
6	Høgdebasseng Storhaug	8.0								4.0	4.0		
7	Vassforsyning til Sandvikvåg	3.4					1.7	1.7					
8	Fornyng, forvaltng	5.3	0.25	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
9*	Bemanning	4.0	0.0	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
	Total sum og årlege investeringar	57.3	0.25	5	9.7	5.3	6.2	8.0	4.5	4.9	4.9	4.5	4.5

Figur 21: Handlingsplan vassforsyning, 2020-2030. *Prosjekt 9 Bemanning er ein driftskostnad, og ikkje investering.

Ved økonomisk kalkyle på dette nivået er uvissa i overslaga store, dette er synleggjord ved at det er lagt inn ein buffer på 30 % i alle kostnadsoverslag. Faktisk kostnad for dei ulike tiltaka vil avhenge av ulike faktorar, til dømes val av teknologi og uforutsette faktorar. Erfaring viser at grøtfevrie metodar for fornyng og nyinstallering av VA-leidningar i mange tilfelle sparar tid og ressursar, men det er vurderingar som vil bli gjort på eit meir detaljert plannivå enn kommunedelplanen.

Posten «fornyng og forvaltng» inneber investeringar i sanering av leidningsnett der dette er naudsynt. Behova for fornyng kan endre seg i løpet av planperioden, derfor treng ein å ha noko rom for omprioriteringar undervegs.

7 Økonomi

7.1 Årskostandar og gebyrgrunnlag

Ved investeringar i teknisk infrastruktur legg ein til grunn forventa levetid for investeringar på 20 - 100 år. Kor lang levetid ein skal dimensjonere anlegga for vil avhenge av type anlegg. I denne planen leggjast det til grunn at maskinteknisk utstyr har ei levetid på 20-30 år, medan leidningsnett skal byggjast slik at det har ei levetid på 100 år og ei nedbetalingstid på 40 år. Det vises til Norsk Vann Rapport 210/2015 Veiledning for praktisering av selvkost i vann- og avløpssektoren.

Totalt er det i planperioden foreslått investeringar på nær 60 mill. kr for vassforsyninga. Tiltaka skal heilt ut finansierast med gebyr og med utjamning av toppar i investeringar ved bruk av avsetningar i fond. Fornyng av leidningsnett vert finansiert med investeringsmidlar når det er snakk om meir enn vanleg vedlikehald. Figur 22 synar planlagde investeringar per år i perioden 2020-2030.

Figur 22: Investeringar per år, 2020-2030.

Framdrift og økonomi for vassforsyningsutbyggingar må sjåast i samanheng med kommunedelplan for avløp og vassmiljø. Fitjar kommune har store investeringar innanfor avløp og vassforsyning framføre seg, og investeringstakt i vassforsyninga må tilpassast investeringsnivået for avløp.

Konsekvensar for vassgebyra av dei tiltaka som er foreslått i planperioden er vist i Tabell 6.

Tabell 6: Gebyrutvikling basert på planlagde investeringar i vassforsyninga 2020-2030.

Årstal	Investering i [mill.kr]	Årsgebyr abonnement [kr]
2020	0.25	3548
2021	4.5	4257
2022	9.7	4635
2023	5.3	5033
2024	6.2	5221
2025	8.0	5446
2026	4.5	5747
2027	4.9	5882
2028	4.9	6029
2029	4.5	6173
2030	4.5	6297

Gebyrnivået for vassforsyning har tradisjonelt vore lågt i Fitjar samanlikna med andre kommunar. Årsgebyret for vassforsyning i 2030 er berekna til ca. 6300 kr ekskl. mva per abonnement. Skissert gebyrauke i komande planperiode vert på om lag 6 % pr. år i gjennomsnitt.

8 Vedlegg

8.1 Vedlegg A: Plankart

8.2 Vedlegg B: Høyringsfråsegn

8.2.1 Innspel til kommunedelplan for vassforsyning med omsyn til innspel i planarbeidet.

8.2.2 Innspel til planprogram for vassforsyning, avløp og vassmiljø

Hovudmålet med kommunedelplan for avløp og vassmiljø er at avløpsvatn skal handterast på ein slik måte at vassmiljøet i resipientane ikkje vert forringa.

Kommunedelplanane er overordna planar som angir korleis Fitjar kommune skal sikre ein berekraftig infrastruktur for vassforsyning og avløp som er tilpassa den forventa utviklinga i kommunen, og som oppfyller krav i lover og forskrifter. Planen er Fitjar kommune sin styringsreiskap for tiltak som skal gjennomførast i planperioden fram til 2030.

Det er komen inn seks innspel til kommunedelplanen for avløp og vassmiljø, etter at den har vore på offentleg ettersyn. Desse er gjengjeven i KDP Avløp og vassmiljø Vedlegg B, saman med kommentar til korleis innspela er teken omsyn til i planarbeidet.

Framlegg til vedtak:

Utval for plan og miljø rår Fitjar kommunestyre til å gjera slikt vedtak:

Fitjar kommunestyre vedtek i samsvar med §§ 11-14 i plan- og bygningslova at og *Kommunedelplan for avløp og vassmiljø 2020-2030* blir godkjent slik den ligg føre.

Behandling i Utval for plan og miljø - 08.09.2020:

Rådmannen orienterte om saka i møtet.

Tilråding til kommunestyret: (Samrøystes)

Fitjar kommunestyre vedtek i samsvar med §§ 11-14 i plan- og bygningslova at *Kommunedelplan for avløp og vassmiljø 2020-2030* blir godkjent slik den ligg føre.

Behandling i Kommunestyret - 30.09.2020:

Kommunestyret drøfta saka.

Representanten Jo Kjetil Strand (H) la føre følgjande forslag om utsetjing: Ber om at det vert jobba fram løysingar som ikkje bidrar til så dramatiske aukingar i gebyret. Forslaget fekk 3 røyster (H), og fall.

Vedtak: (14 røyster mot 3 røyster (H))

Fitjar kommunestyre vedtek i samsvar med §§ 11-14 i plan- og bygningslova at *Kommunedelplan for avløp og vassmiljø 2020-2030* blir godkjent slik den ligg føre.

Olaug Haugen
Rådmann

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg 1

Tilstand på kommunale vegar

Tilstand på kommunale vegar

Hovlandsjøen Privatiseres, 2 husstander

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1962	303m/3m	Asfalt	Nei	God	Tilkomstveg for to husstandar, opprinneleg bygd som tilkomstveg for landhandel, post, dampskipskai. Vegen er ombygd i samband med E39. Vegen har ikkje kommunal funksjon i dag.

Færøysundvegen Privatiseres, kun fritidsbustader

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1939-55	1050m/3m	Asfalt 1973	Nei	Vegbanen er sporkjørt, og krakkelert	Tilkomstveg for sommarpensjonat, opprinneleg bygd som tilkomstveg for landhandel, post, dampskipskai. I dag er det fritidsbustader der.

Gamlevegen Sandvikvåg

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1956-58	696m/3,5m	Asfalt	Nei	Vegbanen sporkjørt, og krakkelert, telehiv	Tilkomstveg for bustadhus, småbruk.

Tveit-Stokken

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1940	620m/2,5m	Asfalt 2011	Nei	God	Tilkomstveg for eit gardsbruk, og hytte turistar, stokken området er og nytta som turområde, opprinneleg bygd som tilkomstveg for festningsanlegg.

Gloppevågen Privatiseres, 3 bustadhus og nokre naust

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1946-53	265m/2,5m	Asfalt 2014	ja	God	Tilkomstveg for tre bustadhus, opprinnelig bygd som tilkomstveg for landhandel, post, dampskipskai.

Vardavegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1982	1160m/5m	Asfalt 1982	veglys	Vegbanen er krakkelert	Tilkomstveg for industriområde. Defekte veglys

Leirpollvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1982	859m/5m	Asfalt 1982	veglys	Vegbanen er krakkelert	Tilkomstveg for industriområde, djupvasskai

Veg til Fitjar idrettspark

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1989	200m/3m	Asfalt 1989	Nei	god	Tilkomstveg for Idrettsanlegg og barnehage, vegen omlagt i samband med bustadfelt utbygging i 2012

Veg til Rossnes

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
2013	4987m/5m	Asfalt	ja	god	Tilkomstveg for bustadfelt

Steinabrekko

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1972	701m/5,5m	Asfalt 1988, fram til kryss sørestølen 2008	ja	God fram til kryss sørestølen, eldre del dårleg/ krakkelert	Tilkomstveg til Fitjarstølane bustadfelt

Søre stølen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
	666m/5m	Asfalt	ja	god	Tilkomstveg til Fitjarstølane bustadfelt/søre stølen

Stølen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1974	358m/4m	Asfalt 2007	veglys	god	Tilkomstveg til Fitjarstølane bustadfelt

Liarhaugvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk

1974	424m/3,5m	Asfalt 2006	veglys	god	Tilkomstveg til Fitjarstølane bustadfelt
------	-----------	----------------	--------	-----	---

Tednekleivo

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1982	276m/5m	Asfalt 1987-97	Delvis	God /middels	Tilkomstveg til Fitjarstølane bustadfelt

Havnavegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1984/2003	347m/5,5m	Asfalt	ja	god/dårleg	Tilkomstveg til Fitjar mek. Alders/sjukeheim, Havnahuset, Bakken og Havn bustadfelt, båthavn, Wartsila

Gamlehavnavegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1873 (utbetra og omlagt 1964)	351m/3,5m	Asfalt	ja	god	Tilkomstveg til bustader, alders/sjukeheim

Veg til Fitjar mek.verkstad, del av Havnavegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1956-63	224m/5,5m	Asfalt 1987- 2003	ja	god	Tilkomstveg til FMV, båtlag, boligblokk

Vestre bakkaveg

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1965-68	440m/5,5m	Asfalt 1987	ja	Middels, delvis krakkelet	Tilkomstveg til Havnahagen, bakken bustadfelt.

Austre bakkaveg

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1930	277m/3,5m	Asfalt 1997	veglys	god	Tilkomstveg til bustader, kunstgrasbane, gangveg mot havn/bakkenfeltet

Havnahagen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1965-68	263m/3,5m	Asfalt 2003	veglys	god	Tilkomstveg til bustader, behov for rekkverk langs murkant

Elvavegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
	409m/3,5m	Asfalt 1997	veglys	god	Tilkomstveg til bustader, kunstgrasbane, gangveg mot havn/bakkenfeltet

Varhaugvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1987	194m/3,3m	Asfalt	veglys	middels	Tilkomstveg til bakken bustadfelt

Bakken

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1987	189+58m /3,5m	Asfalt 1987	veglys	middels	Tilkomstveg til Bakken bustadfelt

Gamlevegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
	378m/2m	Asfalt 1973		Vegbanen er sporkjørt, og krakkelert	Tilkomstveg til bustadhus, småbruk, gangveg til skule

Austre Prestbøvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1965/1995	338m/5m	Asfalt 1997	veglys	god	Tilkomstveg til bustadhus, småbruk.

Vestre Prestbøvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1995	183m/5m	Asfalt	veglys	god	Tilkomstveg til bustader

Sjøsbrekko

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1887	300m /4,5m?	Asfalt 1998	Delvis	Middels, deler av vegbane er byrja å krakkelere	Tilkomstveg til bustadhus, gangveg til skule.

Rimbareidvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
	1200m /4,5m	Asfalt 1991	nei	nederste del god, resten dårleg	Tilkomstveg til bustadhus, gardsbruk og skulen

Nesbøvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk

1965	1210m/3m	Asfalt 1987	nei	Vegbanen er sporkjørt, og krakkelert	Tilkomstveg til bustadhus, gardsbruk
------	----------	----------------	-----	--	---

Gamle Vestbøstadvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1922	1330m /3m	Asfalt	Delvis veglys	God	Tilkomstveg til Bustadhus, gardsbruk, (opprinneleg bygd som tilkomst veg til Vestbøstad mølle)

Kjærelvvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1922	570m/3m	Asfalt	nei	God	Tilkomstveg til bustadhus, hyttefelt, Lerøy Sjøtroll

Vikeleitet

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1887	1573m/ 3,5m	Asfalt 1998	nei	Dårleg, krakkelering og sporkjørt	Tilkomstveg til bustadhus, gardsbruk.

Fitjargardsvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1947-63	1040m/ 3,5m	Asfalt 2002	Delvis veglys	middels/dårleg	Tilkomstveg til bustadhus, gardsbruk.

Kvednavegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1955- 1984	1488m/2.5m	Asfalt 2003 Grus øvredel	nei	god	Tilkomstveg til bustadhus, Fitjar vassverk

Hegranesvegen

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1947, omlagt og utbetra 97	200m/3,5m	Asfalt 1997	nei	god	Tilkomstveg til bustadhus, rørleggerforretning, Engevik & Tislevoll

Kalveid

Byggeår	Lengde/ bredde	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1965, utbetra 1997	193m/3,5m	Asfalt 1997	veglys	god	Tilkomstveg til bustadhus, mekanisk verkstad

Tilkomstveg Vestbøstadvfeltet, div. vegar

Byggeår	Lengde/	Dekke	Gangveg/	Tilstand	Merknad/Bruk
---------	---------	-------	----------	----------	--------------

	bredder		veglys		
Ca 1970	75+79+50m/3,5m	Asfalt 2003	veglys	middels	Tilkomstveg til bustadfelt.

Valbergvegen

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
Ca 1970	285m/3m	Asfalt 2003	veglys	middels	Tilkomstveg til bustadfelt

Grutle

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1970- 1982	289m/3m	Asfalt	veglys	Middels/ dårleg	Tilkomstveg til bustadfelt

Buskabrekko

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1983	188m/4m	Asfalt	veglys	middels	Tilkomstveg til bustadfelt, behov for 130m autovern i øvre del

Nordresjøvegen

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1997	670m/5,5m	Asfalt 2003	ja	God/ middels	Tilkomstveg til bustadfelt

Rundmyr

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
1974	524m/3,5m	Asfalt 1997	veglys	god	Tilkomstveg til bustadfelt

Hellandsfjorden Privatiseres, hytte og naust

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
	301m/3m	Asfalt	nei	Vegbanen er sporkjørt, og krakelert	Tilkomstveg til brygge, hytter. Liten kommunal brygge

Helland

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
	221m/3m	Grus	nei	middels	Tilkomstveg til bustadhus, gardsbruk, utleiehytter

Koløyvegen

Byggeår	Lengde/ bredder	Dekke	Gangveg/ veglys	Tilstand	Merknad/Bruk

1932, utbetra 1997	2392m/4m	Asfalt	veglys	Middels, deler av veg krakelert og sporkjørt, telehiv	Tilkomstveg til bustadhus, hytter, industriverksemd.
--------------------	----------	--------	--------	---	--

Sæterbøvegen, privatiseres

Byggeår	Lengde/bredde	Dekke	Gangveg/veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
Ca 1950	1340m /2,5m	Asfalt sporlagt 2002	nei	Sporkjørd, krakelert, kraftige sprekker, grus øvre del	Tilkomstveg til bustadhus, gardsbruk, turområde. (privat veg med komm. Vedlikehald)

Midtfjellvegen

Byggeår	Lengde/bredde	Dekke	Gangveg/veglys	Tilstand	Merknad/Bruk
2012	1340m /5,0 m	Asfaltert 2018	nei	God tilstand	Tilkomstveg til Midtfjellet Vindpark, drikkevatt og turområde. (privat veg med kommunalt vedlikehald)

SAKSFRAMLEGG

Vedlikehald av kommunale vegar og vegprivatisering

Utval sak	Utval	Møtedato
	Formannskapet	16.03.2022
	Kommunestyret	23.03.2022

Vedlegg:

- 1 Tilstand på kommunale vegar
- 2 Oversikt over innspel frå berørte partar etter høyring
- 3 Innspel frå berørte partar

Bakgrunn:

I økonomiplanen for 2022-2025 er det sett av til saman kr. 4 mill, til «veg generelt». Ein har behov for eit styringsdokument for kva vegprosjekt som skal prioriterast i perioden, og ser behov for ei kost/nytte vurdering av dei ulike vegstrekningane.

Kommunestyret fatta slikt vedtak som verbal føring i Økonomiplanen 2021-2024, 09.12.20:

«Sak om kommunale vegar der m.a. desse forholda vert teken opp:

- Oversyn over alle vegar som kommunen har ansvar for
- Tilstand på dei ulike vegane
- Vurdering av kva vegar kommunen bør ha ansvar for framover
- Vedlikehaldsbehov med kostnadsoverslag og framlegg til prioritering
- Prosedyre ved overføring av kommunale vegar til private aktørar. Saka vert å leggja fram for formannskapet «

Kommunestyret fatta slikt vedtak i kommunestyret 29.09.21, sak 49/21:

Kommunestyret utset saka til alle berørte partar har fått muligheten til å uttala seg.

Det blei sendt ut brev til grunneigarar og andre berørte hausten 2021, der dei fekk mogelegheit til å koma med innspel til saken. Innspela for berørte partar er lagt ved saken og har blitt behandla administrativt.

Forankring i planar/mål:

Økonomiplan 2022-2025

Vurdering:

I Fitjar har vi vegar med ulike vegeigarar: Staten for E 39, Vestland fylkeskommune for fylkesvegane FV 545, FV 5070, FV5072, kommunale vegar Jfr oversikt i saka, og private vegar. Denne saka handlar om vegar der kommunen er vegeigar, og ansvarleg for vegvedlikehaldet. Vedlagt denne saka følgjer tilstandsanalyse for alle kommunale vegar.

Store deler av det kommunale vegnettet ligg på grunn som ikkje er løyst inn. Som hovudregel er det kun vegar i kommunale bustadfelt, og tilkomstveg til desse som kommunen er grunneigar av. Total veglengde på kommunale vegar i Fitjar er pr. i dag 35 km. Trygge og framkommelege kommunale vegar er ei føremon for aktivitet og gode levekår for alle i heile kommunen.

Dei eldste vegane ein har i kommunen, er ikkje bygd for den trafikken dei vert utsett for. Med dagens trafikk på desse vegane med tungtrafikk som mjølkebil, renovasjonsbilar, og annan nyttetransport vert vegane fort nedkøyrde, og ein får spor, ned senking, og oppsprekking i vegdekke. Døme på dette er mellom anna Sæterbøvegen, Fitjargardsvegen, Nesbøvegen, vegen over Vikeleite, med fleire. Fornyng og reasfaltering av vegdekke har vore eit lågt prioritert område i kommunen dei siste åra på grunn av ein stram kommuneøkonomi, der vegvedlikehald i prinsippet skal handterast som driftskostnadar. Dette vedlikehaldsetterslepet fører til sterk irritasjon for brukarane, brøyting/vintervedlikehaldet vert ikkje fullgodt, og i verste fall kan vegane vere direkte trafikkfarlege på grunn av manglande vedlikehald.

Sist ein utførte større reasfalteringstiltak i kommunen var i perioden 2000-2004. Som ein tommelfinger regel kan ein rekne ei levetid for asfaltdekke på ca 25 år, og i levetidsvurdering vil underbygging og trafikkettleik sjølvstekt spele inn. Dårleg utført grunnarbeid på veg vil føre til langt kortare levetid.

Årleg er det sett av noko midlar i driftsbudsjettet til vegvedlikehald, det er kr 2.056.444,-. Det vedlikehaldet ein får gjort med midlane går i hovudsak til «akutthjelp», med til dømes å lappa slaghol i eit vegdekke som i mange tilfelle er utslitt. Midlane som er avsett bør og kunna nyttast til tiltak som autovern, rekkverk mv. Der dette er behov for som eit trafikkiksikringstiltak.

Faglege vurderingar:

Det er positivt at det for dei næraste åra er sett av midlar til utbetring av vegane i kommunen. Når ein no har sett av midlar, står det att å gjera ei rett prioritering av bruken av desse midlane og vi foreslår at denne prioriteringa bør skje ut frå kriteria:

- bruk/nytte
- antall brukarar
- tilstand på vegdekke
- omsyn til trafikktryggleik

Privatisering av kommunale vegar

I Fitjar er det ein del kommunale vegar som ikkje lenger betener eit allment eller offentleg føremål. Dette er tidlegare bygdevegar, som i si tid vart bygde som tilkomstveg til dampskipskai, post og landhandel, der alle desse allmenne/offentlege funksjonane no er vekke. Administrasjonen foreslår å privatisere desse.

Det er også ein del kommunale vegar som betener kun få eigedomar og gardsbruk. Administrasjonen har ikkje vurdert å setja ei generell nedre grense for kor mange hus/ eigedomar som ein kommunal veg skal betene. Vi vil foreslå at det vert gjort konkrete vurderingar på den enkelte vegstrekningen. Dersom kommunen ser føre seg ei meir omfattande sak om privatisering av kommunale vegar, vil dette vera ei aktuell problemstilling.

Det er også nokre kommunale vegar som er tilkomstvegar til rekreasjonsområde/ turområde. Administrasjonen si vurdering er at det av folkehelseomsyn er ein fordel at det ein del stadar er kommunal tilkomstveg til turområde. Vi foreslår ikkje privatisering i konkrete område berørt av denne problemstillinga i denne saka, unntatt Sæterbøvegen der turområdet har anna tilkomst som er offentleg.

Grunneigarar og andre berørte partar har hatt mogelegheit til å koma med innspel. Det har vore gjennomført eit kort dialogmøte med dei to ulike interessegruppene knytt til Sæterbøvegen. Den næringsdrivande er oppmoda til å undersøkje moglegheita for å søkje dispensasjon for akseltrykk til Statens vegvesen for den delen av drifta som er tidssensitiv, og begge partar er oppmoda til å drøfta danning av eit veglag. Ein har lauseleg diskutert moglegheita for at veglaget kan få disponera dei avsatte vedlikehaldsmidlane til oppgardering sjølv; dette for å kunne raskt og effektivt kombinera dugnad med ynskja prioritering.

Innspela har blitt behandla administrativt. Alle innspela med unntak av eit innspel ønskjer at dei kommunale vegane fortsatt skal vera i kommunen sitt ansvar. Kommunedirektøren vil likevel foreslå at vegane blir privatisert, då dei ikkje har eit

offentleg formål, slik som før. Kommunedirektøren meiner dette er eit nødvendig tiltak for å redusere kommunens kostnader og for å kunne prioritere framtidige investeringar.

Forslag til privatisering av vegar

Veglova seier følgjande:

- § 7 tredje ledd: «Kommunen kan gjere vedtak om at kommunal veg skal leggjast ned.»
- § 8 andre ledd: «Nedlagd offentlig veg som ikkje blir nytta til anna føremål etter første ledd, kan vedkommande styremakt legge ut til bruk som privat veg etter denne lova».

Kommunen sin lovheimel for å vedta at kommunal veg skal nedleggjast, er veglova § 7 tredje ledd. Her gis kommunen myndighet til å legge ned kommunale veger. Det er ingen bindande føringer eller materielle krav til kommunens vedtak etter denne bestemmelsen. Det er heller ingen tekniske krav som må være oppfylt for vegen før privatiseringsvedtaket. Brukarene kan dermed risikere kostnader ved overtakelse av vedlikeholdsansvaret.

Ved overføring av kommunale vegar til private aktørar, må det gjerast eit politisk vedtak. Vegane vert med slikt vedtak privat eigd, og det kommunale ansvaret vil bli avslutta. Etter vedtaket blir grunneigarar av vegen kontakta. Grunneigarane er eigarar av grunnen der vegen ligg.

Eit vedtak om nedklassifisering av offentlig veg er ikkje å betrakte som ei forvaltningsavgjerdsle, og er etter veglovens § 7 eit politisk vedtak. Et politisk vedtak om nedklassifisering av kommunale vegar kan difor ikkje påklagast med grunnlag i Forvaltningslovens kap. VI om klage og omgjøring. Vegloven har heller ikkje etablert noko spesielt klageinstitutt for omklassifiseringssaker. Administrasjonen i Fitjar har hatt ein grundig gjennomgang av alle kommunale vegar i kommunen Jfr tilstandsanalysen og gjort vurderingar av desse Jfr kriteria ovanfor.

Ifølge vegloven er det ingen tekniske krav som må være oppfylt for vegen før kommunale vegar kan privatiserast, likevel foreslår kommunedirektøren at kommunen rustar opp desse vegane med ny asfalt og grøfterensk, unnateke dei vegane som er asfalterte nyleg. Kostnadane for oppgradering er oppgitt under og må innarbeidast i prioriteringsdokumentet, innanfor den ramma som kommunestyret har avsett til «veg generell».

Kommunedirektøren foreslår at følgjande kommunale vegar vert privatisert, då dei ikkje har eit offentlig formål, slik dei tidlegare hadde. Summane for utbetring er estimat. Summane er estimert pr meter veg, det er estimert ut frå tonn, pris på asfalt og lengde og breidde på veg. Det er antatt eit beløp for grøfterensk.

Hovlandssjøen		Nyleg asfaltert i 2015
Færøysundvegen	Kr 500 000.-	Reasfaltering, grøfterensk
Gloppevågen		Nyleg asfaltert i 2014
Hellandsfjorden	Kr 140 000.-	Reasfaltering, grøfterensk
Sæterbøvegen	Kr 517 000,-	Reasfaltering, grøfterensk

Alle desse vegane har privat grunn, men dei er kommunale vegar. Når det gjeld Sæterbøvegen er det omdiskutert om denne er privat eller offentlig; men den har over lengre tid vore under kommunal drift.

Private veglag kan dannes og dette er ikke ukjent for folk. Ein må likevel rekna med at privatiseringsvedtaket kan koma overraskande for mange.

Folkehelse:

Det er viktig for folkehelsa at det blir vedlikehald på vegane, for å få god kvalitet på vegane og opprettholde låg ulykkesfrekvens. Trygge og godt vedlikehald på vegane er viktig for gode levekår for alle i heile kommunen og andre som brukar vegane.

Klima/miljø:

Det er viktig med kontinuerleg vedlikehald av vegane for å tilby god og trafikksikker mobilitet til innbyggerne både via kommunale vegar og sammenhengende gang- og sykkelvegar.

Økonomi og forankring i økonomiplanen:

Det er vedteke 4 millionar til veg generelt i økonomiplanen for 2022-2025, 1 million for kvart år. Det blir overført 467.000 frå i fjor, pengar som i fjor ikkje blei brukt. Sum for 2022 er dermed 1.467.000,- kr.

Privatisering av kommunal veg vil gje ei viss innsparing på kommunen sitt driftsbudsjett, sjølv om det ved overføringa aukar kommunen sine kostnader ved oppgradering i investeringsbudsjettet.

Framlegg til vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret til å gjera følgjande vedtak:

1. Kommunestyret i Fitjar vedtek med heimel Veglovens § 7 tredje ledd å omklassifisere følgjande kommunale vegstrekningar til private vegar. Omklassifiseringa skjer frå 01.01 året etter oppgradering Jfr prioriteringsliste.

Veg	Antal meter
Hovlandssjøen	303 m
Færøysundvegen	1050 m
Gloppevågen	265 m
Hellandsfjorden	301 m
Sæterbøvegen	1340 m

2. Kommunestyret vedtek følgjande prioriteringsliste for oppgradering av kommunalt vegnett for perioden 2022-2025

Utbetring av vegar, prioriteringsliste for 2022-2026

Det er vedteke 4 millionar til veg generelt i økonomiplanen for 2022-2025, 1 million for kvart år. Det blir overført 467.000 frå i fjor i revidert budsjett, pengar som i fjor ikkje blei brukt. Sum for 2022 er dermed 1.467.000,- kr. Det er også tatt med ei prioritering for 2026, sjølv om det er utanom denne økonomiplanområdet, så er det likevel laga plan for vedlikehald dette året.

Vedlagt denne saka følgjer tilstandsanalyse for alle kommunale vegar. Basert på denne analysen foreslår administrasjonen utbetring av følgjande kommunale vegar i prioritert rekkefølge. Summane er estimert pr meter veg, det er estimert ut frå tonn, pris på asfalt og lengde og bredde på veg.

2022	VEGSTREKING	KOSTNAD	MERKNADER
1	Sæterbøvegen	517.000	Reasfaltering, grøfterensk
5	Vikeleite	950.000	Reasfaltering, grøfterensk
SUM		1.467.000	

2023	VEGSTREKING	KOSTNAD	MERKNADER
1	Havnahagen	300.000	Rekkverk, sikring av veg ovanfor bustader
2	Færøysundsvegen	500.000	Reasfaltering og grøfterensk
3	Rimbareid skule	200.000	Reasfaltering

SUM		1.000.000	
------------	--	------------------	--

2024	VEGSTREKING	KOSTNAD	MERKNADER
1	Vestre Bakkaveg	239.000	Reasfaltering
2	Austre Bakkaveg	200.000	Reasfaltering/div utbetringar
3	Hellandsfjorden	140.000	Reasfaltering, grøfterensk
4	Gamlevegen Sandvikvåg	390.000	Reasfaltering, grøfterensk, og avretting
SUM		969.000	

2025	VEGSTREKING	KOSTNAD	MERKNADER
1	Grutle og Buskabrekko	181.000	Reasfaltering
2	Rimbareidvegen	500.000	Reasfaltering og grøfterensk
3	Fitjargardsvegen	288.000	Reasfaltering og grøfterensk
SUM		969.000	

2026	VEGSTREKING	KOSTNAD	MERKNADER
1	Tednekleivo	110.000	Asfaltere den delen som ikkje er asfaltert
2	Rimbareidvegen	800.000	Reasfaltering
SUM		910.000	

Gjermund Hagesæter
kommunedirektør

Saksframlegget er godkent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/214-5
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	3/23	22.02.2023

Forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene - statusrapportering

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering

Samandrag

Kontrollutvalet bestilte prosjektet i møte 29.11.2021. Prosjektoppstart vart utsett til hausten 2022 etter ønske frå administrasjonen. Dette er andre statusrapportering gjeldande dette prosjektet. Rapporten skal vere ferdig innan 01.04.2023.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet bestilte i møte 29.11.2021 (PS 26/21) ny forvaltningsrevisjon:

«Vedtak

1. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon innan institusjons- og heimeteneste.
2. Utvalet ber Deloitte levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt.
3. Utvalet ber Deloitte levere forslag til prosjektplan til sekretariatet seinast 09.02.2022.
4. Kontrollutvalet behandlar prosjektplanen i møte 02.03.2022»

Av prosjektplanen kjem det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

Føremålet med prosjektet vil vere å undersøkje og vurdere om Fitjar kommune har system som sikrar tilfredsstillande kompetanse og kapasitet til å ivareta lovpålagte tenester innanfor institusjons- og heimetenestene.

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. I kva grad er det samsvar mellom tilbod og behov for institusjons- og heimetenester i Fitjar kommune?
 - a) Er tilbodet på ulike omsorgsnivå dimensjonert i samsvar med pleiebehovet?
 - b) Er det ventelister/overkapasitet for ulike tilbod?
 - c) Har kommunen tatt i bruk tilstrekkeleg velferdsteknologi?
 - d) Er det etablert ei samhandling mellom tenestekontoret og utførande einingar som sikrar rett nivå på tenestene?
2. I kva grad har kommunen sikra tilstrekkeleg med ressursar med rett kompetanse i tenestene?
 - a) Har kommunen ei bemanning som er tilstrekkeleg med omsyn til å levere naudsynte tenester?
 - i) Er det etablert bemanningsplanar i tenestene?
 - ii) Er det samsvar mellom planlagt og faktisk bemanning i tenestene?
 - b) Klarer kommunen å sikre tilfredsstillande kompetanse blant medarbeidarane?
 - i) Ved rekruttering
 - ii) Gjennom kompetansehevande tiltak
 - c) Klarer tenestene å ivareta tilfredsstillande nærvær blant medarbeidarane?
 - i) Blir det arbeidd systematisk med å redusere sjukefråværet blant medarbeidarane?

Metode

Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Alle prosjekt blir kvalitetssikra i samsvar med krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

Deloitte vil nytta dokumentanalyse, intervju, analyse av statistikk og verifisering/høyring som metode.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse for å gjennomføre forvaltningsrevisjonen. Når revisjonsrapport er levert og behandla i kontrollutvalet, skal utvalet innstille til kommunestyret, som gjer vedtak, jf. kommunelova § 23-3.

Vurderingar og verknader

Dette er andre statusrapportering etter at oppstart av prosjektet vart utsett til hausten 2022 etter ønske frå administrasjonen. Etter bestillinga frå kontrollutvalet skal rapporten vere ferdig innan 01.04.2023. Kontrollutvalet og kommunestyret vil få rapporten til handsaming før sommaren 2023.

I møte i kontrollutvalet 07.12.2022 i «PS 20/22 Forvaltningsrevisjon av institusjons- og heimetenestene – statusrapportering», fekk kontrollutvalet slik informasjon;

«Forvaltningsrevisor orienterte om status gjeldande arbeid med forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene, og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Revisjonen har henta inn dokumentasjon og gjennomført intervju, og er i gang med noko av rapportskrivinga. Deloitte har frist til å levera rapporten 01.04.2023.»

Konklusjon

Om prosjektet er i rute og det ikkje kjem fram anna informasjon i møtet, vert det tilrådd å ta informasjonen til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2023/350-1
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	4/23	22.02.2023

Bestilling av kurs frå Deloitte AS

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber Deloitte gjennomføre kurs innan.....og ønskjer at kurset vert gjennomført i første halvår 2023.
2. Kontrollutvalet ber Deloitte gjennomføre kurs innan.....og ønskjer at kurset vert gjennomført i første møte for nytt utval, 06.12.23.
3. Sekretariatet vert bedt om å ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen

Samandrag

I siste møte i kontrollutvalet i 2022, vart det vedteke at kontrollutvalet ønskjer å bestilla kurs frå Delotte AS. Fitjar kommune har i avtalen med Deloitte AS at revisor skal halde kurs for kontrollutvalets medlemmar eller for medarbeidarar i administrasjonen, med eit omfang til 1 kursdag per år.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Kurstilbod 2023 frå Deloitte AS

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fitjar kommune har avtale med Deloitte AS som revisor med verknad frå 01.07.2021. I kontrakten som er inngått går dette fram av vedlegg A kravspesifikasjon punkt 3.3 opplæring:

«REVISOR skal leggje fram for kontrollutvalet tilbod om og gjennomføring kurs, for utvalet sine medlemmar, politisk nivå og/eller for medarbeidarar i administrasjonen. Tema skal avtalast med kontrollutvalet ved det einskilde høve. Omfang skal reknast til 1 kursdag pr. år, t.d. 2 kurs og 2 timar»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å vedta gjennomføring av naudsynte kurs innan vedteke budsjetttramme, jf. kommunelova § 23-2 og forskrift om kontrollutval og revisjon § 2.

Vurderingar og verknader

Deloitte AS vart vald som ny revisor for Fitjar kommune, og avtalen som revisor gjeld frå 01.07.2021. Det vart ikkje gjennomført kurs i 2021 og 2022, grunna pandemi.

Kursoversikt 2023 frå Deloitte AS er vedlagt saka.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet diskuterer kva kurs dei vil at Deloitte skal gjennomføra.

2023 er valår, og nytt kontrollutval vil mest sannsynleg kome på plass i løpet av oktober.

Det kan være naturleg at kontrollutvalet ber om eit kurs i første halvår og eit kurs i andre halvår. Kurset i andre halvår kan vera føremålstenleg at kontrollutvalet for neste valperiode får til disposisjon. Dette i det første møtet, som dei etter forslag til møteplan skal ha 06.12.2023. Det vil truleg vera nyttig for det nye utvalet å få f.eks. kurs nr. 8 «Roller, rolleforståing og ansvar i kontrollarbeidet».

Vidare bør utvalet be sekretariatet ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kursa, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen

Kurstilbud frå Deloitte

	Tema	Stikkord
1	Innføring i rekneskap	<ul style="list-style-type: none"> – Grunnleggande innføring
2	Offentlege anskaffingar	<ul style="list-style-type: none"> – Kva er hovudprinsippa i regelverket?
3	Meirverdiavgift og meirverdiavgiftskompensasjon	<ul style="list-style-type: none"> – Innføring i kompensasjonsordninga – Praktiske eksempel
4	Justeringsplikt og -rett	<ul style="list-style-type: none"> – MVA. ved (fylkes-)kommunens overtaking av bygg og anlegg
5	Habilitet	<ul style="list-style-type: none"> – Kurset gjev ei innføring i regelverk knytt til habilitet, korleis habilitetsvurderingar kan gjerast og korleis det kan etablerast gode rutinar for å sikre at tilsette og folkevalde ikkje handsamar saker der dei er inhabile
6	Arkivering, journalføring og offentlegheit	<ul style="list-style-type: none"> – Innføring i ulike lovkrav (arkiv- og journalplikt, innsynsrett) – Typiske utfordringar
7	Utvalgte tema knytt til forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll	<ul style="list-style-type: none"> – Kva er forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll? – Korleis gjere ei god bestilling? – Korleis følge opp gjennomført revisjon?
8	Roller, rolleforståing og ansvar i kontrollarbeidet	<ul style="list-style-type: none"> – Kva er kontrollutvalets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? – Kva er kommunestyrets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? – Kva er administrasjonens rolle og ansvar i kontrollarbeidet?
9	Roller og rolleforståing i eigarskapsforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> – Innføring i ulike selskapsformer – Roller og rolleforståing – Kva roller har eigarrepresentantar, valde styremedlemmer, osv.

	Tema	Stikkord
10	Avstemming av rekneskapen	<ul style="list-style-type: none"> - Kva bør ei avstemming innehalde? - Kor ofte bør avstemmingar utarbeidast? - Kva avstemmingar skal utarbeidast? - Kva regelverk gjeld på området?
11	Økonomisk internkontroll	<ul style="list-style-type: none"> - Fullmakter - Kontroller
12	Organisatorisk internkontroll	<ul style="list-style-type: none"> - Kva er internkontroll? - Korleis oppnå tilfredsstillande internkontroll?
13	Innberetning av løn	<ul style="list-style-type: none"> - Kva ytingar er avgiftspliktige og kva er oppgåvepliktige?
14	Investeringsrekneskap	<ul style="list-style-type: none"> - Krav til investeringsrekneskap - Skille mellom driftsrekneskap og investeringsrekneskap - Kva skal bokførast i driftsrekneskapen? - Kva kriterium skal vere oppfylt for bokføring i investeringsrekneskapet?
15	Andre rekneskapsmessige problemstillingar	<ul style="list-style-type: none"> - Tilpassast etterspurnad og behov
16	Leverandørrevisjonar - kva er kontrollutvalet si oppgåve og korleis skil desse seg frå andre revisjonar?	<ul style="list-style-type: none"> - Sjå i samband med nye innsynsmoglegheiter i kommunelova
17	Kommunelova (utvalde deler) og tilhøyrande forskrifter	<ul style="list-style-type: none"> - Kva er dei viktigaste endringane frå tidlegare lov? - Her kan vi sjå nærare på utvalde delar
18	Prosjektstyring og prosjektoppfølgjing	<ul style="list-style-type: none"> - Suksuessfaktorar - Fallgruver
19	Medlem i kontrollutvalet	<ul style="list-style-type: none"> - Kva for rolle og ansvar har ein som medlem i kontrollutvalet?

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/118-4

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	5/23	22.02.2023

Årsmelding for kontrollutvalet sitt arbeid i 2022

Forslag til innstilling

Kommunestyret godkjenner årsmelding 2022 for kontrollutvalet.

Samandrag

Sekretariatet har laga forslag til utvalet si årsmelding for 2022. Årsmeldinga frå kontrollutvalet må reknast som ein del av den lovpålagte rapporteringa frå utvalet til kommunestyret.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 Årsmelding 2022 KUV Fitjar kommune

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Sekretariatet har utarbeida forslag til årsmelding for kontrollutvalet 2022. Årsmeldinga er ein lekk i rapporteringa frå utvalet til kommunestyret. Sjå kommunelova § 23-5 som seier:

«Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.»

Vedtakskompetanse

Det er kommunestyret som har vedtakskompetanse i saker som vert rapportert frå kontrollutvalet, jf. kommunelova § 23-5 der det står dette:

«Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget.»

Vurderingar og verknader

Ettersom årsmeldinga også fungerer som ei rapportering til kommunestyret, vert det lagt opp til endeleg handsaming av årsmeldinga der.

Konklusjon

Kontrollutvalet tilrår at kommunestyret godkjenner årsmeldinga

FITJAR

ÅRSMELDING 2022

FOR

KONTROLLUTVALET

1 Føremål og oppgaver for kontrollutvalet

Føremålet med kontrollutvalet sitt arbeid er å medverke til at det vert allmenn tillit til at kommunen sine oppgaver vert løyst på best mogleg måte, og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter.

I kommunelova § 23-1 står det m.a.:

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i*
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp. at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.*

2 Samansetting av kontrollutvalet

Kontrollutvalet for valperioden 2019 – 2023 er slik samansett:

Medlemmer

Björg Tislevoll, H, leiar

Kjell Aleksander Skogsrud, Ap, nestleiar

Jostein Sandvik, Krf

Gro Rydland, Sp

Frank Solli, Frp

Personlege varamedlemmer

1. Holger Peitisch, H
2. Herbjørn Skumsnes, H

1. Kjell Magnar Helland, Ap

1. Trond Stokken, Krf
2. Torunn K. Aarskog, Krf

1. Geir Ingolf Strand, Sp
2. Lars Ove Rimmereid, Sp

1. Jostein Skram, Frp
2. Anne Merete R. Opshaug, Frp

I følgje lova skal minst ein av medlemmane i kontrollutvalet og vera medlem av kommunestyret. Frank Solli er kommunestyremedlem.

3 Om verksemda til kontrollutvalet i 2022

- Kontrollutvalet hadde 4 møter og handsama 24 saker i 2022.
- Ordførar har møterett i kontrollutvalet.
- Kommunedirektør og andre tilsette i kommunen har møtt for å informera til kontrollutvalet, når dei har vorte innkalla.
- Revisjonen har og møtt på møta i kontrollutvalet.
- Kontrollutvalet har fått tilgang til den informasjonen det har vorte bede om.

4 Sekretariatsordninga

I kommunelova § 23-7 Sekretariatet står det dette:

Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget får sekretariatsbistand som tilfredsstillende utvalgets behov.

Sekretariatet skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller dem som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen.

Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til

a) ansatte i kommunen eller fylkeskommunen som har andre arbeidsoppgaver enn å være sekretær for kontrollutvalget

b) den som utfører revisjon for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen

c) medlemmer av kontrollutvalget, kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.

Den som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv sekretariat for kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget.

Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune utfører sekretariatstenesta for kontrollutvalet i Fitjar kommune. Helge Inge Johansen har utført sekretæroppgaver på kontrollutvaldsmøta i 2022.

Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune er også sekretariat for kontrollutvalet i fylkeskommunen, samt kontrollutvala i desse kommunane: Askøy, Austevoll, Bjørnafjorden, Bømlo, Eidfjord, Kvam, Kvinnherad, Samnanger, Stord, Tysnes, Ullensvang, Ulvik, Vaksdal og Øygarden. I tillegg til dette har sekretariatet også vore settesekretariat for Møre og Romsdal fylkeskommune sitt kontrollutval i deler av 2022. Vestland fylkeskommune/Hordaland fylkeskommune har utført sekretariatstenester for Fitjar kommune sidan 2008. Det er gjennomført konkurranse gjeldande sekretariats-tenester for kommunane i Sunnhordland andre halvår 2022. Vestland fylkeskommune held fram som sekretariat for Fitjar kommune. Ny avtale gjeld frå 01.01.2023 til 01.01.2025, med opsjon 1 + 1 år.

5 Revisjonstenesta

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med den kommunale forvaltninga. Utvalet må halda seg orientert om kva saker revisjonen arbeider med og føra tilsyn med at revisjonsarbeidet er à jour og føregår i samsvar med forskrift og vedtak.

På grunnlag av revisjonen sine rapportar, rekneskapsplan og annan informasjon, har utvalet ført tilsyn med at forvaltninga er i samsvar med gjeldande lover, forskrifter og vedtak. Utvalet skal vidare i samarbeid med revisjonen gjennomføra ei systematisk vurdering av bruk og forvaltning av dei kommunale midlar, med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat (forvaltningsrevisjon).

Deloitte AS er revisor for Fitjar kommune. Det vart gjennomført konkurranse og innhenta tilbod på revisjonstenester vinteren 2020/2021. Etter gjennomført konkurranse og handsaming av saka i kontrollutvalet fatta kommunestyret slikt vedtak i møte 28.04.2021 under sak PS 16/2021;

«Kommunestyret i Fitjar kommune vel Deloitte AS som revisor frå 01.07.2021 til 30.06.2025.»

Til dagleg er det den valde revisor som utfører tilsynet og kontrollen mot kommunen, men kontrollutvalet har eit eige ansvar med å sjå til at arbeidet vert tilfredstillande utført. Kommunelova stiller krav om at utvalet sjølv må visa ei aktiv haldning. For å få utført det arbeid utvalet er pålagt, er ein avhengig av god kommunikasjon med kommunestyret, administrasjonen i kommunen og revisor. Samarbeidet har vore godt med dei aktuelle aktørar i 2022. Ansvarleg revisor har vore partner i Deloitte Else Holst-Larsen, som i tråd med regleverket, har lagt eigenvurdering for at Deloitte er uavhengig i høve til Fitjar kommune fram for kontrollutvalet.

6 **Arbeid med forvaltningsrevisjon.**

Kommunelova § 23-2. Kontrollutvalgets ansvar og myndighet punkt c lyd slik:

«Kontrollutvalget skal påse at:

c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i.»

Vidare går det fram av kommunelova § 23-3. Forvaltningsrevisjon dette:

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.»

Kontrollutvalet vurderer m.a. kvaliteten i sakshandsaminga og om vedtak og premisser er tilstrekkeleg klårt utforma til at vedtaka kan effektuerast. I den nye kommunelova gjeld dette også internt i selskap som kommunen har eigarinteresser i.

I 2022 vart det arbeidd ein del med oppstart ifm. forvaltningsrevisjon av institusjon- og heimeteneste. Vidare var det oppfølgingsarbeid av ein revisjon som både var forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Det galdt Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS. Sjå pkt. 7.2 nedanfor.

6.1 **Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024**

Kommunelova § 23-3 Forvaltningsrevisjon lyd m.a. slik:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Kontrollutvalet har i 2020, med god bistand frå Deloitte, gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering av kommunen si verksemd og av verksemda i kommunen sine selskap. På bakgrunn av dette er det vidare utarbeidd ein plan for forvaltningsrevisjon som vart handsama i kommunestyret 14.11.2020 der det vart gjort slikt vedtak etter innstilling frå kontrollutvalet:

«Vedtak:

1. *Forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 for Fitjar kommune vert vedteken slik den ligg føre.*
2. *Planen erstattar plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020.*
3. *Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.*
4. *Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å føreta endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planen*
5. *Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne evalueringa.*
6. *Kontrollutvalet skal rapportere resultatet av forvaltningsrevisjonar til kommunestyret etter kvart.»*

I den vedteke planen er desse prosjekta sett opp i prioritert rekkefølge:

1. Kvalitet i grunnskulen
2. Bemanning, personal og sjukefråvær
3. Institusjons- og heimeteneste
4. Interkommunale samarbeid
5. Arkiv og offentlegheit
6. Plan- og byggesak
7. Tilpassa opplæring og spesialundervisning
8. Internkontroll og kvalitetssystem
9. Drift og vedlikehald av kommunale bygg

Rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024

Jmf. pkt. 5 i vedtaket over, hadde kontrollutvalet sak om det i møte 14.09.22. (PS 13/22). Kontrollutvalet vedtok der at gjeldande plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 vert vidareført slik den ligg føre.

6.2 Nye forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Forvaltningsrevisjon av Institusjon- og heimeteneste

Kontrollutvalet bestilte forvaltningsrevisjon av Institusjon- og heimeteneste i møte 02.03.2022, dette vart vedteke.

«Vedtak

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte AS gjennomføra forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene.*
2. *Kontrollutvalet godkjenner samla timetal inkl. opsjon, i forslag til prosjektplan.*
3. *Kontrollutvalet ønsker at revisjonsrapporten vert ferdig innan 01.04.2023, inkludert kommunedirektør sin uttale.»*

Kontrollutvalet hadde statusmelding gjeldande denne forvaltningsrevisjonen i møtet 07.12.2022.

6.3 Gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt og oppfølging av disse.

Sjå årsmeldinga 7.2 gjeldande oppfølging av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS.

7 Arbeid med eigarskapskontroll

I gamal kommunelov var dette omtala som selskapskontroll som innebar både forvaltningsrevisjon i kommunen sine selskap og kommunen si eigaroppfølging av selskapa.

Etter ny kommunelov er det no slik at forvaltningsrevisjon i kommunen sine selskap skal inngå i plan for forvaltningsrevisjon som er omtala i punkt 10 framanfor.

Kommunelova § 23-2. Kontrollutvalgets ansvar og myndighet punkt d lyd slik:

«Kontrollutvalget skal påse at:

d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).»

Vidare går det fram av kommunelova § 23-4. Eierskapskontroll dette:

«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.»

7.1 Plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024

Kommunelova § 23-4 Eigarskapskontroll lyd slik:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Kontrollutvalet har i 2020, med god bistand frå Deloitte, gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering av kommunen sin eigarskap i selskap.

På bakgrunn av dette er det vidare utarbeidd ein plan for eigarskapskontroll som vart handsama i kommunestyret 14.11.2020 der det vart gjort slikt vedtak etter innstilling frå kontrollutvalet:

«Vedtak:

1. Forslag til plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024 for Fitjar kommune vert vedteken med følgjande endring. Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS vert flytta frå prioritering nr. 3 til prioritering nr. 1. Kommunestyret ber om at det vert gjort eigarskapskontroll av FKIB AS i 2021 som er ferdig innan utgangen av august.
2. Planen erstattar plan for selskapskontroll for perioden 2016 – 2020.

3. *Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.*
4. *Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å foreta endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innanfor dei utvalde områda i planen.*
5. *Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet å gjera denne evalueringa.*
6. *Kontrollutvalet skal rapportera resultatet av eigarskapskontrollar til kommunestyret.»*

Rullering av plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024

Jmf. pkt. 5 i vedtaket over, hadde kontrollutvalet sak om det i møte 14.09.22. (PS 14/22). Kontrollutvalet vedtok der at gjeldande plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024 vert vidareført slik den ligg føre.

7.2 Gjennomførte eigarskapskontrollprosjekt og oppfølging av desse

Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS

Ettersom kommunestyret hadde ei bestilling til kontrollutvalet når plansakene vart handsama av kommunestyret 04.11.2020, har denne bestillinga prioritet framfor noko anna. Kommunestyret vedtok i møte 04.11.2020 at ein vil at det skal gjennomførast ein forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS. I møte 27.11.2020 bestilte kontrollutvalet forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS.

Kontrollutvalet handsama forvaltningsrevisjonsrapporten i møte 01.09.2021, innstillinga frå kontrollutvalet til kommunestyret vart samrøystes vedteke, men med forlenga frist i punkt 3 i innstillinga.

«Innstilling

1. *Fitjar kommune ber om at rådmannen følgjer opp forholda slik det kjem fram av revisjonsrapporten på s. 31 og 32.*
2. *Fitjar kommune ber om at selskapet følgjer opp forholda slik det kjem fram på s.32 i rapporten*
3. *Kommunestyret ber om at det vert gjeve tilbakemelding (handlingsplan) til kontrollutvalet frå rådmannen og leiinga i selskapet innan 1. april 2022, om korleis vedtaket vert fulgt opp»*

Kontrollutvalet har handsama handlingsplan og oppfølging av handlingsplan i tre møter i 2022, sist i møte 07.12.22, der det vart gjort slik vedtak:

1. *Kontrollutvalet registrerer at det framleis står att ein del arbeid gjeldande forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS*
2. *Kontrollutvalet ber om ny skriftleg tilbakemelding på handlingsplan til andre møte i kontrollutvalet i 2023. Tilbakemelding på handlingsplanen vert å senda sekretariatet innan 01.04.23.*

8 Arbeid med rekneskapsrevisjon

Kontrollutvalet handsama sak om årsrekneskap og årsmelding i maimøtet, der kontrollutvalet som ein del av saka gjev ein uttale til årsrekneskapen.

«Dette vart mellom anna omtalt i uttalen:

«Av rekneskapen for 2021 har sekretariatet merka seg eit netto positivt driftsresultat med

kr 1.699.000 som utgjør eit netto resultatgrad på 0,52 % (Sett opp mot sum driftsinntekter). Gjennomsnitt for alle kommunane i Norge ligg ifølgje opplysningar fra SSB på netto resultatgrad på 4,3 % i 2021. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 1,75 % for å ha ei forsvarleg økonomisk drift.

For Fitjar kommune har netto resultatgrad vore slik dei siste 5 åra: 2017 (+ 0,96 %), 2018 (+ 5,43 %), 2019 (+1,90%), 2020 (+ 2,22%) og 2021(0,52%) sjå graf nedanfor. Som vi ser av desse tala har kommunen eit resultat som i 2021 er positivt. Det er svakare enn tilrådingane frå TBU og mykje svakare enn snittet i kommunane. Netto driftsresultat viser kva ein har igjen etter at alle drifts-utgifter, inklusive renter og avdrag er dekkja. Driftsresultatet påverkar i stor grad kommunen sin handlefridom og evne til å tåle svingningar i økonomien.

Riksrevisjonen la 16.02.2015 fram Dokument 3:5 (2014 – 2015) «Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning». Her er det undersøkt sammenhengen mellom høg lånegjeld i kommunane, sum driftsinntekter og disposisjonsfond. Riksrevisjonen tilrår at kommunane ikkje bør ha meir enn 75 % av driftsinntektene i lånegjeld. Ved å nytte Riksrevisjonen si tilnærming kjem ein fram til at Fitjar kommune har ei lånegjeld i 2021 tilsvarende 67,9% av sum driftsinntekter, altså noko betre enn tilrådinga frå Riksrevisjonen. Tilsvarende tal var 71,6 % i 2019 og 69,7% i 2020. Tilsvarende er disposisjonsfondet på 11,9 % av driftsinntektene. Riksrevisjonen tilrår her minst 5%.

Kommunen si gjeldsbelastning finn ein ved å sjå på netto rente og avdragsutgifter i prosent av driftsinntektene. I 2020 finn vi at denne gjeldsbelastninga er på 4,9 %.

Rådmann har lagt fram ei god årsmelding, som gjev ei god skildring av drifta av kommunen i 2021.

Oppsummering/tilråding frå kontrollutvalet

- Netto driftsresultat er på 0,52 % av driftsinntektene, tilrådinga frå TBU er minst 1,75%
- Gjeldsgrad er berekna til 67,90 % av driftsinntektene, Riksrevisjonen tilrår maks 75%
- Gjeldsbelastning er berekna til 4,90 % av driftsinntektene. Statsforvaltaren i Nordland tilrår at gjeldsgraden ikkje overstig 5 %
- Disposisjonsfond er berekna til 11,87 % av driftsinntektene, Riksrevisjonen si tilråding er på minst 5%»

9 Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

FKT er ein landsomfattande organisasjon som har som oppgåve å vera møte- og kompetanseplass for kontrollutvala og deira sekretariat. Kontrollutvalet i Fitjar kommune er medlem i FKT. FKT arrangerer fagkonferansar, samt utarbeidar ulike vegleiarar, bl.a. om «Kva kan ein forvente av oppgåveutføring og kompetanse frå sekretariatet». Nyheitsbrev frå FKT med aktuelle tema for kontrollutvalet sitt arbeid er og lagt fram som meldingar til kontrollutvalet.

10 Opplæring

Bjørg Tislevoll og Gro Rydland deltok på Vestland fylkeskommune si folkevaldopplæring for kontrollutvala i tidlegare Hordaland-kommunar, i februar 2022.

11 Kontrollutvalet på Fitjar kommune si heimeside.

Informasjon om kontrollutvalet på heimesida vart gjennomgått / revidert i 2021 og er no lagt til rette på ein god måte.

Kommunestyret, alle hovudutval, og også kontrollutvalet brukar lesebrett på møta, og får innkalling til møter elektronisk. For å nytta denne arbeidsmåten i politiske utval er det ein føresetnad at heimesida er godt tilrettelagt og at innkallingar og protokollar vert lagt ut.

12 Tilsyn frå Statsforvaltaren.

Når til dømes Statsforvaltaren gjennomfører tilsyn i kommunane, vert det utarbeida rapport etter tilsynet, som vert sendt til kommunen. I rapportar etter slik gjennomgang av tenesteområde, gjev Statsforvaltaren tilråding, melding eller pålegg til kommunen om kva som bør følgjast opp innanfor saksfeltet. Når påpeikingane er følgd opp og utført på ein tilfredsstillande måte, sender Statsforvaltaren melding om at tilsynssaka er avslutta.

Kontrollutvalet har hatt referatsak om eksterne tilsyn i eit av møta i 2022.

13 Andre saker handsama av kontrollutvalet

Døme på andre saker kontrollutvalet har handsama i 2022, lista er ikkje uttømmande:

- Årsmelding 2021 for kontrollutvalet
- Budsjett 2023 for kontrollutvalet
- Henvendingar til kontrollutvalet
- Kommunaløkonomisk berekraft
- Utvalet har og som fast punkt på saklista – gjennomgang av møteprotokollar frå kommunestyret, formannskapet og hovudutvala.

Fitjar, 22. februar 2023.

Bjørg Tislevoll
leiar i kontrollutvalet

Fitjar kommune

Kontrollutvalet
c/o Sekretariat for kontrollutvalet
Vestland fylkeskommune
Postboks 7900, 5020 Bergen

telefon: 05557

e-post: hogne.haktorson@vlfk.no

e-post: roald.breistein@vlfk.no

e-post: kjartan.haugsnos@vlfk.no

e-post: helge.inge.johansen@vlfk.no

e-post: einar.kare.ulla@vlfk.no

e-post: kontrollutvalet@vlfk.no

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/115-3
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	6/23	22.02.2023

Møteplan 2023 for kontrollutvalet

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet vedtek slik møteplan for 2023:

Dato:
22.02.2023
19.04.2023
30.05.2023
13.09.2023
06.12.2023

Samandrag

I dette møte skal kontrollutvalet vedta møteplan for 2023. Møta må tilpassast ut i frå om sakene skal vidare til formannskapet og kommunestyret.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Det er praktisk at møtetider i kontrollutvalet er tilpassa saker som eventuelt skal vidare til formannskap og kommunestyre. Kontrollutvalet vel sjølv ut i frå aktivitet kor mange møter ein må ha. I utgangspunktet er det planlagt med 5 møter i eit normalår for Fitjar kommune, i 2021 var det 6 møter grunna sak gjeldande konkurranse av revisjonstenester for Fitjar kommune og i 2022 var det 4 møte. Det er planlagt med 5 møter i 2023. Dette kan sjølvstapt verta endra dersom det kjem opp andre saker.

Kommunestyret har redusert budsjettet til kontrollutvalet for 2023. Sjå referatsak til dette møtet. Budsjettforslaget frå kontrollutvalet til kommunestyret var kr. 893 610. Kommunestyret vedtok eit budsjett på kr. 663 610. Dette er ei reduksjon på kr. 230 000. Ut i frå redusert budsjett må kontrollutvalet redusere aktiviteten.

Kommunestyret har vedteke møteplanen for første halvår i 2023. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet vedtek møteplan også for andre halvår.

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har vedtakskompetanse til å vedta eigen møteplan, jf. Kommuneleova § 23-2.

Vurderingar og verknader

Deler av møteplanen for Fitjar kommune for 2023 er lagt inn i tabellen.

Utkast til møteplan for KUV	Aktuelle saker å ta opp:	Aktuelle møter, dersom saker skal vidare til:	
		Formannskapet	Kommunestyret
22.02.2023	Årsmelding 2022 for kontrollutvalet Kommunaløkonomisk berekraft		15.03.2023
19.04.2023	Forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimetenestene - revisjonsrapport		03.05.2023
30.05.2023	Uttale til kommunerekneskapen	14.06.2023	21.06.2023
13.09.2023	Budsjett 2023 – for kontrollutvalet		
06.12.2023	Første møte i nytt kontrollutval		

Konklusjon

Kontrollutvalet vedtek møteplanen for 2023 slik den ligg føre.

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/121-5

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	7/23	22.02.2023

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

Samandrag

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval er nyttig for å halde seg orientert om kva som skjer i kommunen og andre politiske utval. Det vert tilrådd at kontrollutvalet tar ein gjennomgang av disse.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Gjennomgang av møteprotokollar frå politiske organ vert sett på saklista til kontrollutvalet til kvart møte. Møteprotokollane kan lastast ned frå Fitjar kommune si heimeside. Protokollane gjev primært informasjon om dei sakene som har vore til politisk handsaming. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse.

Kontrollutvalet har gjort vedtak om at ansvar for gjennomgang av møteprotokollar skal fordelast slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Kjell Aleksander Skogsrud
Formannskapet	Björg Tislevoll
Utval for plan og miljø	Gro Rydland
Utval for oppvekst og omsorg	Jostein Sandvik
Viltnemnda	Frank Solli

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

Utvalsmedlemene vert bedne om å sjå gjennom innkallingar og møteprotokollar som det er aktuelt å referere saker frå til dette møtet.

Politisk organ:	Møtedatoar:
Kommunestyret	14.12.2022,
Formannskapet	30.11.2022, 01.02.2023 og 03.02.2023
Utval for plan og miljø	13.12.2022 og 13.01.2023
Utval for oppvekst og omsorg	- Ingen -
Viltnemnda	16.02.2023

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i gjennomgang av protokollane, blir det tilrådd at kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga over til orientering.

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/117-5
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	8/23	22.02.2023

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Samandrag

Det vert lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet si mogelegheit til sjølv å ta opp saker eller for å gje utvalet mogelegheit til å gjere vedtak i saker som ikkje er på saklista.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vedtak i kontrollutvalet 27.02.2020 i PS 7/20 der utvalet vedtok å ha eventuelt som sak i kvart møte.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om eventuelt, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

Vurderingar og verknader

Dersom det blir tatt opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Føremålet med saka er å gje opning for å få nærare undersøkingar av saker som kontrollutvalet ynskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt til eit seinare møte i utvalet. Saka kan utover dette nyttast til å be om orienteringar frå rådmannen eller andre i eit seinare møte.

Fra: Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]
Sendt: 02.02.2023 09:19:42
Til: Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]
Tittel: VS: Sekretariat for kontrollutvalet frå 01.01.2023.

Fra: Hogne Haktorson <Hogne.Haktorson@vlfk.no>
Sendt: onsdag 25. januar 2023 09:01
Til: Fredrik Ugland Litleskare <fredrik.litleskare@sklbb.no>; Litleskare, Fredrik <fredrik.litleskare@akersolutions.com>; knut@kf-consulting.no; lorentz.lunde@haugnett.no; r-ravna@online.no; bjorg.tislevoll@no.abb.com
Kopi: Stord kommune <post@stord.kommune.no>; Kvinnherad kommune <post@kvinnherad.kommune.no>; Tysnes Kommune <post@tysnes.kommune.no>; 'Bømlo kommune' <postmottak@bomlo.kommune.no>; Fitjar kommune <fitjar@fitjar.kommune.no>; Helge Inge Johansen <Helge.Inge.Johansen@vlfk.no>; Kjartan Haugsnes <Kjartan.Haugnes@vlfk.no>; Roald Breistein <Roald.Breistein@vlfk.no>; Einar Kåre Ulla <Einar.Kare.Ulla@vlfk.no>
Emne: Sekretariat for kontrollutvalet frå 01.01.2023.

Kontrollutvalsleiar i kommunane
Stord, Kvinnherad, Bømlo, Fitjar og Tysnes.

Takk for tilliten gjennom at Vestland fylkeskommune v/ Sekretariat for kontrollutvalet har fått oppdraget med å vera sekretariat for 5 kontrollutval i Sunnhordland for ein ny avtaleperiode, gjeldande frå 01.01.2023.

Me ser fram til å fortsetta det gode samarbeidet som me opplever å ha, i det nye året.

Det er dei same medarbeidarane våre som kommunen forheldt seg til i 2022 som er kontaktperson vidare inn i 2023.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

sekretariat for kontrollutvalet

tlf: 91 10 59 82
www.vestlandfylke.no

Ver merksam på at all dialog på e-post kan bli journalført.

Fra: fitjar@fitjar.kommune.no[fitjar@fitjar.kommune.no]
Sendt: 30.12.2022 10:44:39
Til: Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]
Tittel: Brev fra Fitjar kommune

Vår ref 2022/2313

Vennlig hilsen

Trond Salmo | økonomisjef
e-post: trsa@fitjar.kommune.no

Kontrollutvalet
Postboks 7900

5020 BERGEN

Att. Helge Inge Johansen

Dykkar ref:

Vår ref:
2022/2313-60383/2022

Sakshandsamar:
Trond Salmo

Arkivkode:
150

Dato:
30.12.2022

Melding om vedtak - Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 Fitjar kommune

Vedlagt føl møtebok med vedtak for sak PS 64/22 – Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 – handsama i Fitjar kommunestyre 14.12.2022.

Me opplyser om at vedteke budsjettramme for kontrollutvalet 2023 er på kr. 663.610,-.

Heile budsjettvedtaket er å finna på Fitjar kommune si nettside, under 'Politikk' og 'Budsjett og økonomiplanar'.

Med helsing
Fitjar kommune

Trond Salmo
økonomisjef

Bente Fitjar
møtesekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendt utan signatur

Vedlegg

1 Saksprotokoll Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

MØTEBOK

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Utval sak	Utval	Møtedato
107/22	Formannskapet	30.11.2022
64/22	Kommunestyret	14.12.2022

Vedlegg:

- 1 Innspel til budsjett 2023 Fitjar kommune
- 2 Saksprotokoll Informasjon til dei eldre i kommunen
- 3 Spørsmål frå representanten Helland, KRF
- 4 Spørsmål frå representanten Helland, til etatsjef helse og omsorg

Nye vedlegg som er komme til etter utsending av formannskapsrapport:

- 5 Innspel budsjett frå elevrådet på Selevik skule 2022
- 6 Søknad om etableringstilskot til Litteraturbåten Epos
- 7 Uttale til budsjett forslaget frå Fagforbundet
- 8 Innspel til budsjett 2023 frå Tilsette ved Havnauset og heimebaserte tenester
- 9 Budsjettframlegg 2023 – Eldrerådet
- 10 Uttale på budsjett og økonomiplan – Samarbeidsutvalet ved Øvrebygda skule
- 11 Formannskapet sak PS 105/2022: Rekruttering jordmor –Auka stillinga frå 50–100 %
- 12 Formannskapet sak PS 106/2022: Rekruttering av fastlege – berekraftig legeteneste
- 13 Uttale frå Råd for funksjonshemma i Fitjar til budsjettforslag 2023 og økonomiplan 2023-2026
- 14 Kommunedirektøren sine kommentarar til framlegg til budsjett, presentert i formannskapet

Bakgrunn:

Kommunedirektøren presenterte sitt framlegg til budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026, i kommunestyret 26. oktober.

Formannskapet handsama sak den 14. november, og sende saka til utval og råd for uttale.

Utval for Plan og miljø handsama budsjettet i møte 22. november og gjorde slikt vedtak:
«Utvalet tek saka til vitande»

Utval for Oppvekst og omsorg handsama budsjettet i møte 23. november og gjorde slikt vedtak:

«Utval for oppvekst og omsorg tek budsjett for 2023 og økonomiplan for 2023-2026 til vitande.

Utvalet vil jobbe med endringsforslag fram mot endeleg behandling i formannskap og kommunestyret.»

Dokument til saka 14. november er ikkje lagt ved denne saka. Dokument som er komme til etter møtet 14. november, ligg som vedlegg her.

Vurdering:

Det er ikkje komme nye opplysingar om utbetaling frå havbruksfondet eller nysaldering av statsbudsjettet for 2022.

Framlegg til vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret å gjera slikt vedtak:

Kommunestyret vedtek kommunedirektøren sitt framlegg til budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026, med følgjande endringar:

Budsjettet bygger på følgjande premiss:

Gebyr og avgifter:

- a. Ved utrekning av forskotsskatt og forskotstrekk for 2022 og likninga for 2021 nyttar ein følgjande satsar: Inntektsskatt for personlege skatteytarar følgjer høgaste sats, justert i høve Stortinget sine vedtak.
- b. Endringar i kommunale avgifter for vass, kloakk, brannsyn og feiing og tilsyn med fyringsanlegg går fram av eiga sak.
- c. Festeavgiftene på Fitjar kyrkjegard vert vedteke i samsvar med vedtak i Fitjar Kyrkjelege Fellesråd:
 - a. Festeavgift per år 250,-
 - b. Reservering av grav 4 000,-
 - c. Seremoni i kyrkja for utanbygds og ikkje-medlem 4 000,-
 - d. Gravlegging utanbygds, kistegrav 8 000,-
 - e. Gravlegging utanbygds, urnegrav 4 000,-
- d. Administrasjonsavgiftene for festeavgifter i Fitjarstølane bustadfelt vert uendra i høve til 2021.
- e. Betaling for kommunal barnehage følgjer maksimalpris sett av staten.
- f. Betalingssats for SFO vert uendra i 2023
- g. Betalingssats for kulturskulen vert uendra i 2023
- h. Kjøp av mat frå sjukeheimen vert uendra i 2023
- i. Eigenbetaling for praktisk bistand og opplæring vert uendra i 2023. Justering under 2G aukar i samsvar med statleg sats.
- j. Dagspris for dagsenter for demente vert uendra i 2023.
- k. Vederlag for opphald i institusjon vert fastsett på grunnlag av vedtekter fastsette av staten. Maksimal betalingssats i Fitjar bu- og behandlingssenter vert fastsett til 113 843,- per måned / 3 795,- per døgn.
- l. Sosialsatsane føl Statens sine satsar i 2023.
- m. Satsar for tilskot til ikkje-kommunale barnehagar vert:
 - a. Små born (10 %) 237 090,-
 - b. Store born (10 %) 115 266,-
 - c. Små born (11 %) 239 449,-
 - d. Store born (11 %) 116 576,-
 - e. Kapitaltilskot 9 400,-
 - f. Kapitaltilskot (14-16) 17 100,-

Eigedomsskatt:

I samsvar med eigedomsskattelova §§ 3 og 4 vert følgjande nytta for skatteåret 2023:

- a. Kommunestyret skriv ut eigedomsskatt på faste eigedommar i heile kommunen.
- b. Eigedomsskattesatsen vert sett til på 6,0 promille for næringseigedommar, og 2,0 promille for andre eigedommar.
- c. For bustaddel av eigedommar, inkludert fritidseigedommar, som ikkje nyttast til næringsverksemd gjeld eit botnfrådrag på kr 350 000,- av takstverdi.
- d. I samsvar med eigedomsskattelova §7a skal følgjande eigedommar har fritak:
 - I. Prestegarden (huset), FKIB AS, Havnahuset, Fitjartun, Hamn burettslag, Fitjar vidaregåande skule, bedehus, gamle skulehus (grendehus), Fjellheim Friluftsbarnehage, Fitjar Soknerådsbarnehage, Årskog barnehage og Friluftsrådet Vest.
- e. I samsvar med eigedomsskattelova §7b om fritak for historiske bygningar vert det gjeve fritak etter søknad etter følgjande kriteriar:
 - I. Fritak for bygningar bygd i 1920, eller tidlegare som er registrert med kategori **A** i Kulturminneplanen.
 - II. Fritak for bygningar i kategori **S**. Objekt som kan søkjast inn i kategori **S** er:
 - Bygg med kategori **B** i KMP, som er bygd før 1920

- Bygg med Kategori **A** i KMP, men bygd etter 1920

III. Følgjande bygningar er fritেকে etter søknad i 2022, og vert fritেকে vidare for 2023:

- Gnr/bnr 39/2: bygg nr. 174186073 og 174186103
- Gnr/bnr 64/64: bygg nr. 174197520
- Gnr/bnr 79/4: bygg nr. 174205531 og 174205582
- Gnr/bnr 84/4: bygg nr. 174210616

- f. Bustadhus (ikkje hytter) som er inntil 5 år gamle, skal ha halv eigedomsskatt.
 g. Eigedomsskatten skal for 2023 betalast i fire terminar. (Eigedomar med årleg eigedomsskatt under kr 1 000,- vil få ein årleg faktura)
 h. Ved taksering og utskriving av eigedomsskatt nyttar kommunen tidlegare vedtekne skattevedtekter i «Rammer og retningslinjer for eigedomsskatt», vedteke 22.04.2021. Rammer for 2023 vert justert etter dette vedtaket.

Låneopptak:

- a. Det vert teke opp nye lån på inntil kr 38 360 000,- til investeringsføremål i 2023.
 b. Det vert teke opp lån til vidareformidling på inntil kr 2 000 000,-.

Fond:

- a. Det vert vedteke å nytta følgjande fond til finansiering av driftsbudsjettet i 2022:
 I. 100 000,- frå velferdsfond sjukeheimen
 II. 427 500,- frå vaksenopplæringsfondet
 b. Det vert vedteke å setja av til følgjande fond i 2022:
 I. 21 304,- til museumsfondet
 II. 2 347,- til nytt fond for eigarseksjonering
 III. 104,- til viltfondet
 IV. 181,- til feiefondet
 c. Inntekter og kostnadar med renovasjon og slam vert ført mot renovasjons- og slamfondet i samsvar med oppgåver frå SIM.

Driftstilskot

Fitjar Kommune gjev driftstilskot til følgjande organisasjonar:

- a. Fitjar Kyrkjelege Fellesråd kr 2 477 850,-
 b. Fitjar Frivilligsentral kr 468 120,-
 c. Håkonarspelet kr 50 000,-
 d. Reiselivskoordinator kr 50 000,-
 e. TV-aksjonen kr 7 000,-
 f. Fitjar idrettslag får inntil 400 000,- i tilskot for vedlikehald av idrettsanlegg.
 g. Fitjar Kultur- og idrettsbygg AS får kr 250 000,- i driftstilskot

Oppvekst og kultur disponerer kr 50 000,- til kulturmidlar i 2023.

Saksprotokoll i Formannskapet - 30.11.2022

Behandling:

Økonomisjef Trond Salmo orienterte om Havbruksfondet.

Ordførar Harald Rydland (KRF) la på vegne av KRF, SP og FRP føre slikt framlegg til endring av driftsbudsjettet for 2023 og økonomiplan 2023-2026, med utgangspunkt i kommunedirektøren sitt framlegg:

Framlegg til vedtak på vegne av KRF, SP og FRP til sak PS 107/22 i formannskapsmøtet 30/11-2022 Formannskapsmøte 30.11.2022					
Formannskapet rår kommunestyret til å godkjenne budsjett og økonomiplan med følgende endringer:					
	2023	2024	2025	2026	I perioden
Netto driftsresultat (mer- eller mindreforbruk)	-24 000	-3 199 000	-1 666 000	-4 624 000	-9 513 000
1 Kontrollutvalg 2022 nivå pluss deflator 3,7%	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000	-920 000
2 Tilleggsutbytte H kraft januar	-150 000				-150 000
3 Justert skatteinngang	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-1 200 000
4 Ikkje flytta 7 klasse Øvrabygda	353 324	847 973	494 653	353 324	2 049 274
5 Ikkje flytta 7 klasse Selevik	318 295	733 588	733 588	733 588	2 519 059
6 Spart transport ved å ikkje flytta 7 klassar	-47 500	-91 800	-60 800	-60 800	-260 900
7 3-delt skule Øvrabygda frå 2024		-318 295	-733 588	-733 588	-1 785 471
Budsjettet overtid øvrabygda skule til 0,- som					
8 dei andre skulane	-254 196	-254 196	-254 196	-254 196	-1 016 784
9 Straumkostnader lågare estimat enn adm.	-1 000 000	-500 000			-1 500 000
10 Passivt tiltak Fysioterapeut 10%	51 051	51 051	51 051	51 051	204 204
11 Passivt tiltak Ergoterapeut 20%	117 339	117 339	117 339	117 339	469 356
12 Sjukevikar andel Rimbareid lik dei andre skulane	-290 000	-290 000	-290 000	-290 000	-1 160 000
13 Jordmor auka til 100 % stilling	312 000	468 000	468 000	468 000	1 716 000
14 Tilbaksreduksjon legevakttenesta	-180 000				-180 000
15 Streaming oppsett til kommunestyresalen	50 000				50 000
16 Infotavle i sentrum	10 000				10 000
17 Ekstra løyving til kyrkja	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
18 Styrke drifta med ein tilleggsressurs 85% Pleie og omsorg	464 843				464 843
19 Ekstra løyving til læremateriell skulen	300 000	400 000			700 000
20 Redusere lønsjustering ordførarløn	-25 000				-25 000
21 Gåver til nyinflytta	25 000				25 000
					0
Endring driftsresultat	-274 844	833 660	196 047	54 718	809 581
Netto driftsresultat etter endringer	-298 844	-2 365 340	-1 469 953	-4 569 282	-8 703 419
Avsetning disp fond	298 844	2 365 340	1 469 953	4 569 282	8 703 419

Noter til budsjettendringer	
1	Auka med deflator utfrå budsjett 2022.
2	Tilleggsutbytte ved teke haust 2022 utbetalt januar 2023.
3	Fortsatt høg aktivitet i næringslivet i regionen gjer at me vurderer denne noko høgare i år og.
4	Ikkje flytta 7 klasse frå Øvrabygda til Rimbareid.
5	Ikkje flytta 7 klasse frå Selevik til Rimbareid.
6	Sparar transportkostnader når ein ikkje flyttar 7 klassar.
7	Hausten 2024 er det 38 elevar ved skulen og den kan 3-deles etter same oppsett som Selevik.
8	Feil i overtidbudsjettet for Øvrabygda korrigert jmf. svar frå Etatsjef for oppvekst og kultur til rep r. Helland.
9	Samla straukostenadar estimert til vel 6,2 mill. , om lag dobbelt av normalår og noko meir enn revidert budsjett 2022, 5
10	Legg inn passivt tiltak for Fysioterapeut 10% for å styrka tenesta.
11	Legg inn passivt tiltak for Ergoterapeut 15 % for å styrka tenesta.
12	Budsjettet sjukevikar på Rimbareid ligg godt over dei andre skulane sett utifrå lønskostnad, justert denne.
13	Jordmorstilling vert auka til 100 % stilling jmf vedtak i Utval for Oppvekst og Omsorg.
14	Justering i innbetaling til legevakt etter avtale med dei andre kommunane.
15	Sette opp og kunne vise bilde og lyd frå kommunestyresalen.
16	Sette opp infotavle i sentrum for kommunal informasjon.
17	Justere tilskotet til kyrkja nærare det som Fitjar Sokn har bedt om.
18	Styrke drifta med 85% jmf tiltak 2024 med verknad frå 1.4.2023
19	Ekstraløyving til kjøp av læremateriell.
20	Redusere tiltenkt lønsjustering på ordførarløna.
21	Setje av sum til gåver til nyinflytta.

Han gjekk punktvis gjennom framlegget, og gjorde greie for endringane. I tillegg hadde han følgjande kommentarar:

Kommentar til post 13:

I samband med at helsestasjonen får jordmorstilling i 100%, ynskjer kommunestyret at deler av kapasitetsauken skal nyttast å styrka skulehelsetenesta og arbeidet med psykisk helse for barn og unge.

Kommentar til post 18:

Kommunestyret støttar kommunedirektøren sine planar for betre samordning og bruk av ressursane innan tenestene for pleie- og omsorg. Kommunestyret er oppteken av at tenestene framleis skal halda høg kvalitet, og at dei tilsette har gode arbeidsvilkår. Administrasjonsutvalet arbeider for tida med eit prosjekt der det vert sett på heiltidskultur, evt. vikarpool og sjukefråvær. Kommunestyret bed om at arbeidet får høg prioritet og god framdrift i tida som kjem.

Kommentar angående legesenteret:

Kommunedirektøren må syta for at prosess med rekruttering av ny fastlege fortset. Dersom det er naudsynt å hyra inn hjelp med rekruttering frå byrå, får ein gjere det. Dersom ein må nytta vikarbyrå for å halda forsvarleg drift på legesenteret i deler av året, vert evt. styrking av budsjettet å koma tilbake til i eiga sak til formannskapet.

Representanten Kjell Nesbø (AP) la på vegne av AP føre slikt framlegg til endring av driftsbudsjettet for 2023 og økonomiplan 2023-2026, med utgangspunkt i kommunedirektøren sitt framlegg:

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Fitjar AP legg fram slikt forslag til endring av budsjettet for 2023 og økonomiplan 2023-2026:

- **Auka driftsutgifter:**
- SFO Øvrebygda og Sælevik held fram og 7. klassane på grendaskulane (ikkje flytting til Rimbareid skule). Ekstra kostnader innan oppvekst og omsorg sitt ansvarsområde vert dekkja innanfor eige budsjett. Det vert lagt inn 100 % jordmorstilling frå 1.1.2023.
- 2540 Heimebaserte tenester (Pleie og omsorg i heimen) vert styrka med 3,0 mill. kr.
- Ingen nedtak av årsverk ved Fitjar bu- og behandlingssenter, Havnauset/ heimebaserte tenester. Skjerma bruk av vikarar og ekstrahjelp i institusjonane.
- 2340 Habiliteringstenestene må styrkast
- 2532 Institusjonskjøkkenet. Ingen reduksjon, auke kr 10.000,-
- 2530 Matfellesskapet skal framleis vera på Seniorsenteret. Auke med kr. 20.000,-
- 2341 Dagsenter for demente. Ingen reduksjon i dagtilbodet for demente, same opningstider som no med 5 dagar. Auke med 480.000 i 2023.
- **Auka meirinntekter:**
- *Sjukefråværet må ned på 5 % - jf. ny stilling som skal arbeida med mellom anna sjukefråværet. Innsparing ?*
- Auka inntekt frå havbruksfondet med kr 0,2 mill. kr
- Auke inntekter vindkraft med ?
- Auke inntekter naturressursskatt ?
- Auka i skatteinngongen med 2,5 mill. kr
- Mindreutgift straum med kr 0,5 mill. Enøktiltak investering
- Auke korona kompensasjon. Totalt 7,3 milliard i 2022. Ukjent beløp for kommunen?
- Eigedomskatt verk og bruk på 2022-nivå
- Eigedomskatt hus/hytter på 2022-nivå

Verbal del:

- Ingen samlokalisering av dagtilbod for demente og funksjonshemma
- Ingen oppseiing av faste stillingar innanfor pleie og omsorg
- Prioritera heile faste stillingar
- Arbeidsmiljøtiltak skal prioriterast.
- Fitjar AP vil prioritera gode velferdstenester i åra framover
- Auka driftsutgifter og driftsinntekter vert ført vidare i økonomiplanperioden
- Ingen ufrivillig flytting av bebuarar frå Havnauset til sjukeheimen
- Investeringsbudsjett Fitjar utvikling med 3,0 mill. kr vert utsett til 2024
- Ramma for evt ombygging av teknisk bygg i Årskog kalkulert til 12,0 mill. kr. Det vert gjennomført ei forstudie i 2023 og sett av kr 0,2 mill. i 2023 til forstudien
- Vurdere vikarpool ordning
- Ikkje bruk av vikarbyrå

Når det gjeld øvrige investering går Fitjar AP inn for rådmannen sitt framlegg, med unnatak av investering i Fitjar Utvikling med 3,0 mill. som vert flytta til 2024.

Formannskapet drøfta saka. Administrasjonen svara på spørsmål frå formannskapet.

Det vart først røysta over framlegget frå AP. Dette fekk 1 røyst (AP), mot 4 røyster (KRF, SP, FRP og uavh), og fall.

Deretter vart det røysta over endringsframlegget frå KRF, SP og FRP. Dette fekk 3 røyster (KRF, SP

og FRP) mot 2 røyster (uavh og AP).

Til slutt vart det røysta over framlegget frå kommunedirektøren. Dette fekk 0 røyster, og fall.

Det ligg etter dette føre slik tilråding til kommunestyret:

Vedtak:

Kommunestyret vedtek kommunedirektøren sitt framlegg til budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026, med følgjande endringar:

Framlegg til vedtak på vegne av KRUF, SP og FRP til sak PS 107/22 i formannskapsmøtet 30/11-2022 Formannskapsmøte 30.11.2022					
Formannskapet rår kommunestyret til å godkjenne budsjett og økonomiplan med følgjande endringar:					
	2023	2024	2025	2026	I perioden
Netto driftsresultat (mer- eller mindreforbruk)	-24 000	-3 199 000	-1 666 000	-4 624 000	-9 513 000
1 Kontrollutvalg 2022 nivå pluss deflator 3,7%	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000	-920 000
2 Tilleggsutbytte H kraft januar	-150 000				-150 000
3 Justert skatteinngang	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-1 200 000
4 Ikkje flytta 7 klasse Øvrabygda	353 324	847 973	494 653	353 324	2 049 274
5 Ikkje flytta 7 klasse Selevik	318 295	733 588	733 588	733 588	2 519 059
6 Spart transport ved å ikkje flytta 7 klassar	-47 500	-91 800	-60 800	-60 800	-260 900
7 3-delt skule Øvrabygda frå 2024		-318 295	-733 588	-733 588	-1 785 471
Budsjettert overtid øvrabygda skule til 0,- som					0
8 dei andre skulane	-254 196	-254 196	-254 196	-254 196	-1 016 784
9 Straumkostnader lågare estimat enn adm.	-1 000 000	-500 000			-1 500 000
10 Passivt tiltak Fysioterapeut 10%	51 051	51 051	51 051	51 051	204 204
11 Passivt tiltak Ergoterapeut 20%	117 339	117 339	117 339	117 339	469 356
12 Sjukevikar andel Rimbareid lik dei andre skulane	-290 000	-290 000	-290 000	-290 000	-1 160 000
13 Jordmor auka til 100 % stilling	312 000	468 000	468 000	468 000	1 716 000
14 Tilskotsreduksjon legevakttenesta	-180 000				-180 000
15 Streaming oppsett til kommunestyresalen	50 000				50 000
16 Infotavle i sentrum	10 000				10 000
17 Ekstra løyving til kyrkja	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
Styrke drifta med ein tilleggsressurs 85% Pleie og					
18 Omsorg	464 843				464 843
19 Ekstra løyving til læremateriell skulen	300 000	400 000			700 000
20 Redusere lønsjustering ordførarløn	-25 000				-25 000
21 Gåver til nyinflytta	25 000				25 000
					0
Endring driftsresultat	-274 844	833 660	196 047	54 718	809 581
Netto driftsresultat etter endringer	-298 844	-2 365 340	-1 469 953	-4 569 282	-8 703 419
Avsetning disp fond	298 844	2 365 340	1 469 953	4 569 282	8 703 419

Noter til budsjettendringar	
1	Auka med deflator utfrå budsjett 2022.
2	Tilleggsutbytte ved teke haust 2022 utbetalt januar 2023.
3	Fortsatt høg aktivitet i næringslivet i regionen gjer at me vurderer denne noko høgare i år og.
4	Ikkje flytta 7 klasse frå Øvrabygda til Rimbareid.
5	Ikkje flytta 7 klasse frå Selevik til Rimbareid.
6	Sparar transportkostnader når ein ikkje flyttar 7 klassar.
7	Hausten 2024 er det 38 elevar ved skulen og den kan 3-deles etter same oppsett som Selevik.
8	Feil i overtidbudsjettet for Øvrabygda korrigert jmf. svar frå Etatsjef for oppvekst og kultur til rep. Helland.
9	Samla straumkostnader estimert til vel 6,2 mill., om lag dobbelt av normalår og noko meir enn revidert budsjett 2022, 5
10	Legg inn passivt tiltak for Fysioterapeut 10% for å styrka tenesta.
11	Legg inn passivt tiltak for Ergoterapeut 15 % for å styrka tenesta.
12	Budsjettert sjukevikar på Rimbareid ligg godt over dei andre skulane sett utifrå lønskostnad, justert denne.
13	Jordmorstilling vert auka til 100 % stilling jmf vedtak i Utval for Oppvekst og Omsorg.
14	Justering i innbetaling til legevakt etter avtale med dei andre kommunane.
15	Sette opp og kunne vise bilde og lyd frå kommunestyresalen.
16	Sette opp infotavle i sentrum for kommunal informasjon.
17	Justere tilskotet til kyrkja nærare det som Fitjar Sokn har bedt om.
18	Styrke drifta med 85% jmf tiltak 2024 med verknad frå 1.4.2023
19	Ekstraløyving til kjøp av læremateriell.
20	Redusere tiltenkt lønsjustering på ordførarløna.
21	Setje av sum til gåver til nyinflytta.

Budsjettet bygger på følgjande premisser:

Gebyr og avgifter:

a. Ved utrekning av forskotsskatt og forskotstrekk for 2022 og likninga for 2021 nyttar ein følgjande satsar: Inntektsskatt for personlege skatteytarar følgjer høgaste sats, justert i høve Stortinget sine vedtak.

b. Endringar i kommunale avgifter for vass, kloakk, brannsyn og feiing og tilsyn med fyringsanlegg går fram av eiga sak.

- c. Festeavgiftene på Fitjar kyrkjegard vert vedteke i samsvar med vedtak i Fitjar Kyrkjelege Fellesråd:
a. Festeavgift per år	250,-
b. Reservering av grav	4 000,-
c. Seremoni i kyrkja for utanbygds og ikkje-medlem	4 000,-
d. Gravlegging utanbygds, kistegrav	8 000,-
e. Gravlegging utanbygds, urnegrav	4 000,-
- d. Administrasjonsavgiftene for festeavgifter i Fitjarstølane bustadfelt vert uendra i høve til 2021.
- e. Betaling for kommunal barnehage følgjer maksimalpris sett av staten.
- f. Betalingssats for SFO vert uendra i 2023
- g. Betalingssats for kulturskulen vert uendra i 2023
- h. Kjøp av mat frå sjukeheimen vert uendra i 2023
- i. Eigenbetaling for praktisk bistand og opplæring vert uendra i 2023. Justering under 2G aukar i samsvar med statleg sats.
- j. Dagspris for dagsenter for demente vert uendra i 2023.
- k. Vederlag for opphald i institusjon vert fastsett på grunnlag av vedtekter fastsette av staten. Maksimal betalingssats i Fitjar bu- og behandlingssenter vert fastsett til 113 843,- per måned / 3 795,- per døgn.
- l. Sosialsatsane føl Statens sine satsar i 2023.
- m. Satsar for tilskot til ikkje-kommunale barnehagar vert:
a. Små born (10 %)	237 090,-
b. Store born (10 %)	115 266,-
c. Små born (11 %)	239 449,-
d. Store born (11 %)	116 576,-
e. Kapitaltilskot	9 400,-
f. Kapitaltilskot (14-16)	17 100,-

Eigedomsskatt:

I samsvar med eigedomsskattelova §§ 3 og 4 vert følgjande nytta for skatteåret 2023:

- a. Kommunestyret skriv ut eigedomsskatt på faste eigedommar i heile kommunen.
- b. Eigedomsskattesatsen vert sett til på 6,0 promille for nærings eigedommar, og 2,0 promille for andre eigedommar.
- c. For bustaddel av eigedommar, inkludert fritidseigedommar, som ikkje nyttast til næringsverksemd gjeld eit botnfrådrag på kr 350 000,- av takstverdi.
- d. I samsvar med eigedomsskattelova §7a skal følgjande eigedomar har fritak:
I. Prestegarden (huset), FKIB AS, Havnahuset, Fitjartun, Hamn burettslag, Fitjar vidaregåande skule, bedehus, gamle skulehus (grendehus), Fjellheim Friluftsbarnhage, Fitjar Soknerådsbarnhage, Årskog barnhage og Friluftsrådet Vest.
- e. I samsvar med eigedomsskattelova §7b om fritak for historiske bygningar vert det gjeve fritak etter søknad etter følgjande kriteria:
I. Fritak for bygningar bygd i 1920, eller tidlegare som er registrert med kategori A i Kulturminneplanen.
II. Fritak for bygningar i kategori S. Objekt som kan søkjast inn i kategori S er:
Bygg med kategori B i KMP, som er bygd før 1920
Bygg med Kategori A i KMP, men bygd etter 1920

III. Følgjande bygningar er friteke etter søknad i 2022, og vert friteke vidare for 2023:

Gnr/bnr 39/2: bygg nr. 174186073 og 174186103
Gnr/bnr 64/64: bygg nr. 174197520
Gnr/bnr 79/4: bygg nr. 174205531 og 174205582
Gnr/bnr 84/4: bygg nr. 174210616

- f. Bustadhus (ikkje hytter) som er inntil 5 år gamle, skal ha halv eigedomsskatt.
- g. Eigedomsskatten skal for 2023 betalast i fire terminar. (Eigedomar med årleg eigedomsskatt under kr 1 000,- vil få ein årleg faktura)
- h. Ved taksering og utskrivning av eigedomsskatt nyttar kommunen tidlegare vedtekne skattevedtekter i «Rammer og retningslinjer for eigedomsskatt», vedteke 22.04.2021. Rammer for 2023 vert justert etter dette vedtaket.

Låneopptak:

- a. Det vert teke opp nye lån på inntil kr 38 360 000,- til investeringsføremål i 2023.

b. Det vert teke opp lån til vidareformidling på inntil kr 2 000 000,-.

Fond:

a. Det vert vedteke å nytta følgjande fond til finansiering av driftsbudsjettet i 2022:

I.100 000,- frå velferdsfond sjukeheimen

II.427 500,- frå vaksenopplæringsfondet

b. Det vert vedteke å setja av til følgjande fond i 2022:

I.21 304,- til museumsfondet

II.2 347,- til nytt fond for eigarseksjonering

III.104,- til viltfondet

IV.181,- til feiefondet

c. Inntekter og kostnader med renovasjon og slam vert ført mot renovasjons- og slamfondet i samsvar med oppgåver frå SIM.

Driftstilskot

Fitjar Kommune gjev driftstilskot til følgjande organisasjonar:

a. Fitjar Kyrkjelege Fellesråd kr 2 477 850,-

b. Fitjar Frivilligsentral kr 468 120,-

c. Håkonarspelet kr 50 000,-

d. Reiselivskoordinator kr 50 000,-

e. TV-aksjonen kr 7 000,-

f. Fitjar idrettslag får inntil 400 000,- i tilskot for vedlikehald av idrettsanlegg.

g. Fitjar Kultur- og idrettsbygg AS får kr 250 000,- i driftstilskot

Oppvekst og kultur disponerer kr 50 000,- til kulturmidlar i 2023.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 14.12.2022

Behandling:

Det vart tildelt rekkefølge for budsjettalar slik:

Ordfører Harald Rydland (KRF)

Varaordfører Sigurd André Maraas (FRP)

Leiar i utval for plan og miljø Bård Inge Sørfonn (KRF)

Leiar i utval for oppvekst og omsorg Grete Marit Veka Maraas (SP)

Uavhengig representant Jo Kjetil Strand

Gruppeleiar Kjell Nesbø (AP)

Gruppeleiar Karen Elisabet Rydland Sæbø (SP)

Gruppeleiar Arne Prestbø (H)

Gruppeleiar Rune Helland (KRF)

Representanten Rune Helland (KRF) la på vegne av KRF, SP og FRP føre slikt framlegg til endringar i driftsbudsjettet:

(endringane er i høve til kommunedirektøren sitt budsjett)

Framlegg til vedtak på vegne av KRF, SP og FRP til kommunestyret 14.12.22					
Kommunestyret godkjenner budsjett og økonomiplan med følgende endringer:					
	2023	2024	2025	2026	I perioden
Netto driftsresultat (mer- eller mindreforbruk)	-24 000	-3 199 000	-1 666 000	-4 624 000	-9 513 000
1 Kontrollutvalg 2022 nivå pluss deflator 3,7%	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000	-920 000
2 Tilleggsutbytte H kraft januar	-150 000				-150 000
3 Justert skatteinnngang	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-1 200 000
4 Ikkje flytta 7 klasse Øvrabygda	353 324	847 973	494 653	353 324	2 049 274
5 Ikkje flytta 7 klasse Selevik	318 295	733 588	733 588	733 588	2 519 059
6 Spart transport ved å ikkje flytta 7 klassar	-47 500	-91 800	-60 800	-60 800	-260 900
7 3-delt skule Øvrabygda frå 2024		-318 295	-733 588	-733 588	-1 785 471
8 Budsjettet overtid Øvrabygda skule til 0,- som dei andre skulane	-254 196	-254 196	-254 196	-254 196	-1 016 784
9 Straumkostnadar lågare estimat enn adm.	-1 000 000	-500 000			-1 500 000
10 Passivt tiltak Fysioterapeut 10%	51 051	51 051	51 051	51 051	204 204
11 Passivt tiltak Ergoterapeut 20%	117 339	117 339	117 339	117 339	469 356
12 Sjukevikar andel Rimbareid lik dei andre skulane	-290 000	-290 000	-290 000	-290 000	-1 160 000
13 Jordmor auka til 100 % stilling	312 000	468 000	468 000	468 000	1 716 000
14 Tilskotsreduksjon legevakttenesta	-180 000				-180 000
15 Streaming oppsett til kommunestyresalen	50 000				50 000
16 Infotavle i sentrum	10 000				10 000
17 Ekstra løyving til kyrkja	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
18 Styrke drifta med ein tilleggsressurs 185% Pleie og Omsorg	1 005 218	720 500	720 500	720 500	3 166 718
19 Ekstra løyving til læremateriell skulen	300 000	400 000			700 000
20 Redusere lønsjustering ordførarløn	-25 000				-25 000
21 Gåver til nyinflytta	25 000				25 000
22 Havbruksfond ekstra bevilgning jmf info haust 2022	-300 000				-300 000
23 Endring i løyving til Håkonarspel	50 000	-50 000			0
24 Tilleggsøyving ved r. gratis SFO for 2 klasse	-452 000	-994 000	-994 000	-994 000	-3 434 000
25 Kostnadar knytt til gratis SFO 2 klasse	214 000	475 000	475 000	475 000	1 639 000
Endring driftsresultat	-222 469	985 160	397 547	256 218	1 416 456
Netto driftsresultat etter endringer	-246 469	-2 213 840	-1 268 453	-4 367 782	-8 096 544
Overføres i investeringsbudsjett.	246 469	2 213 840	1 268 453	4 367 782	8 096 544
<i>Noter til budsjettendringer</i>					
1 Auka med deflator utifrå budsjett 2022.					
2 Tilleggsutbytte vedteke haust 2022 utbetalt januar 2023.					
3 Fortsatt høg aktivitet i næringslivet i regionen gjer at me vurderer denne noko høgare i år og.					
4 Ikkje flytta 7 klasse frå Øvrabygda til Rimbareid.					
5 Ikkje flytta 7 klasse frå Selevik til Rimbareid.					
6 Sparar transportkostnadar når ein ikkje flyttar 7 klassar.					
7 Hausten 2024 er det 38 elevar ved skulen og den kan 3-deles etter same oppsett som Selevik.					
8 Feil i overtidsbudsjettet for Øvrabygda korrigert jmf. svar frå Etatsjef for oppvekst og kultur til repr. Helland.					
9 Samla straukostenar estimert til vel 6,2 mill. , om lag dobbelt av normalår og noko meir enn revidert budsjett 2022, 5,2 mill i 2024.					
10 Legg inn passivt tiltak for Fysioterapeut 10% for å styrka tenesta.					
11 Legg inn passivt tiltak for Ergoterapeut 15 % for å styrka tenesta.					
12 Budsjettet sjukevikar på Rimbareid ligg godt over dei andre skulane sett utifrå lønskostnad, justert denne.					
13 Jordmorstilling vert auka til 100 % stilling jmf vedtak i Utval for Oppvekst og Omsorg.					
14 Justering i innbetaling til legevakt etter avtale med dei andre kommunane.					
15 Sette opp og kunne vise bilde og lyd frå kommunestyresalen.					
16 Sette opp infotavle i sentrum for kommunal informasjon.					
17 Justere tilskotet til kyrkja nærare det som Fitjar Sokn har bedt om.					
18 Styrke drifta med 85% jmf tiltak 2024 med verknad frå 1.4.2023, samt eit årsverki tillegg frå 1.4.2023 og ut økonomipenoden.					
19 Ekstraløyving til kjøp av læremateriell.					
20 Redusere tiltenkt lønsjustering på ordførarløna.					
21 Setje av sum til gåver til nyinflytta.					
22 Auke i overføring frå regjeringa.					
23 Endra fordelinga av tildeling så det vert lik sum per år med kr 100 000 i 2023 og same sum i 2024.					
24 Sum frå Kommunedirektøren sitt skriv etter statsbudsjettendringar.					
25 Sum frå Kommunedirektøren sitt skriv etter statsbudsjettendringar.					

Representanten Kjell Nesbø (AP) la på vegne av AP føre slikt framlegg til endringar i driftsbudsjettet:

Framlegg til vedtak på vegne av AP til kommunestyret 14.12.22					
Kommunestyret godkjenner budsjett og økonomiplan med følgende endringer:					
	2023	2024	2025	2026	I perioden
Netto driftsresultat (mer- eller mindreforbruk)	-24 000	-3 199 000	-1 666 000	-4 624 000	-9 513 000
1 Kontrollutvalg 2022 nivå pluss deflator 3,7%	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000	-920 000
2 Tilleggsutbytte H kraft januar	-150 000				-150 000
3 Justert skattelinngang	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
4 Ikke flytta 7 klasse Øvrabygda	353 324	847 973	494 653	353 324	2 049 274
5 Ikke flytta 7 klasse Selevik	318 295	733 588	733 588	733 588	2 519 059
6 Spart transport ved å ikke flytta 7 klassar	-47 500	-91 800	-60 800	-60 800	-260 900
7 3-delt skule Øvrabygda frå 2024		-318 295	-733 588	-733 588	-1 785 471
8 Budsjettert overtd Øvrabygda skule til 0,- som del andre skulane	-254 196	-254 196	-254 196	-254 196	-1 016 784
9 Straumkostnadar lågare estimat enn adm.	-1 000 000	-500 000			-1 500 000
10 Passivt tiltak Fysioterapeut 10%	51 051	51 051	51 051	51 051	204 204
11 Passivt tiltak Ergoterapeut 20%	117 339	117 339	117 339	117 339	469 356
12 Sjukevikar andel Rimbareld lik del andre skulane	-290 000	-290 000	-290 000	-290 000	-1 160 000
13 Jordmor auka til 100 % stilling	312 000	468 000	468 000	468 000	1 716 000
14 Tilskotsreduksjon legevaktenesta	-180 000				-180 000
15 Streaming oppsett til kommunestyresalen	50 000				50 000
16 Infotavle i sentrum	10 000				10 000
17 Ekstra løyving til kyrkja	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
18 Styrke drifta til Plele og Omsorg	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	12 000 000
19 Ekstra løyving til læremateriell skulen	300 000	400 000			700 000
20 Redusere lønsjustering ordførarløn	-25 000				-25 000
21 Gåver til nyinflytta	25 000				25 000
22 Havbruksfond ekstra bevilgning jmf info haust 2022	-600 000				-600 000
23 Endring i løyving til Håkonarspel	50 000	-50 000			0
24 Tilleggsloeyving vedr. gratis SFO for 2 klasse	-452 000	-994 000	-994 000	-994 000	-3 434 000
25 Kostnadar knytt til gratis SFO 2 klasse	214 000	475 000	475 000	475 000	1 639 000
26 Bruk av disposisjonsfond	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Endring driftsresultat	-27 687	1 764 660	1 177 047	1 035 718	9 349 738
Overføres investeringsbudsjett.	0	0	0	0	0
Noter til budsjettendringer					
1 Auka med deflator utfrå budsjett 2022.					
2 Tilleggsutbytte vedteke haust 2022 utbetalt januar 2023.					
3 Fortsatt høg aktMtet i næringslivet i regionen gjer at me vurderer denne noko høgare i år og.					
4 Ikke flytta 7 klasse frå Øvrabygda til Rimbareld.					
5 Ikke flytta 7 klasse frå Selevik til Rimbareld.					
6 Sparar transportkostnadar når ein ikkje flyttar 7 klassar.					
7 Hausten 2024 er det 38 elevar ved skulen og den kan 3-deles etter same oppsett som Selevik.					
8 Fell i overtdsbudsjettet for Øvrabygda korrigert jmf. svar frå Etatsjef for oppvekst og kultur til repr. Helland.					
9 Samla straukostnadar estimert til vel 6,2 mill. , om lag dobbelt av normalår og noko meir enn revidert budsjett 2022, 5,2 mill i 2024.					
10 Legg inn passivt tiltak for Fysioterapeut 10% for å styrka tenesta.					
11 Legg inn passivt tiltak for Ergoterapeut 15 % for å styrka tenesta.					
12 Budsjettert sjukevikar på Rimbareld ligg godt over del andre skulane sett utifrå lønskostnad, Justert denne.					
13 Jordmorstilling vert auka til 100 % stilling jmf vedtak i Utval for Oppvekst og Omsorg.					
14 Justering i innbetaling til legevakt etter avtale med del andre kommunane.					
15 Sette opp og kunne vise bilde og lyd frå kommunestyresalen.					
16 Sette opp infotavle i sentrum for kommunal informasjon.					
17 Justere tilskotet til kyrkja nærare det som Fltjar Sokn har bedt om.					
18 Styrke drifta med 85% jmf tiltak 2024 med verknad frå 1.4.2023, samt elt årsverk i tillegg frå 1.4.2023 og ut økonomiperioden.					
19 Ekstraløyving til kjøp av læremateriell.					
20 Redusere tiltenkt lønsjustering på ordførarløna.					
21 Setje av sum til gåver til nytilflytta.					
22 Auke i overføring frå regjerlaga.					
23 Endra fordelinga av tildeling så det vert lik sum per år med kr 100 000 i 2023 og same sum i 2024.					
24 Sum frå Kommunedirektøren sltt skrlv etter statsbudsjettendringar.					
25 Sum frå Kommunedirektøren sltt skrlv etter statsbudsjettendringar.					

Representanten Jo Kjetil Strand (uavh.) la på vegne av Kristian Skumsnes (SP) og Jo Kjetil Strand (uavh.) føre slikt framlegg til endringar i driftsbudsjettet:

Forslag til budsjett for perioden 2023-2026 utarbeida av Jo Kjetil Strand og Kristian Skumsnes.

Forslaget er å forstå som endringer i forhold til Kommune direktørens opprinnelige budsjett framlegg.

Linje nr. 1-10 er innsparinger og linje nr. 11- 16 er kostnader.

		2023	2024	2025	2026	I periode
1	Kontrollutval 2022 nivå pluss deflator 3,7 %	230 000	230 000	230 000	230 000	930 000
2	Tilleggs utbytte H. Kraft januar	150 000				
3	Justert skatte inngang	600 000	6 00 000	600 000	600 000	2 400 000
4	Budsjettet overtid Øvrebygda skule til 0,- som del andre skulane	254 196	254 196	254 196	254 196	1 016 784
5	Strømkostnader lågare estimat enn adm.	1 000 000	500 000	300 000	300 000	2 100 000
6	Tilskots reduksjon legevakttjenesta	180 000				180 000
7	Redusert lønnsjustering ordførar	25 000				25 000
8	Variig reduksjon administrasjon uspesifisert.	800 000	800 000	800 000	800 000	3 200 000
9	Vakanse stillingar adm.	900 000				900 000
10	Reduksjon kostnader sykefraver	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000
11	Passivt tiltak Fysioterapeut 10%	51 051	51 051	51 051	51 051	204 204
12	Passivt tiltak ergoterapeut 20%	117 339	117 339	117 339	117 339	469 356
13	Jordmor auka til 100% stilling	312 000	468 000	468 000	468 000	1 716 000
14	Ekstraløyving Rimbareid skule	500 000	200 000			700 000
15	Gåver til nyinnflytta	25 000				25 000
16	Styrking helse og omsorg (heimebaserte tjenester og institusjon)	3 300 000	2 800 000	2 650 000	2 650 000	11 400 000
	Endring driftsresultat i positiv retning.	333 806	84 196	34 196	34 196	486 394
	Netto driftsresultat etter endringer	357 806	3 641 002	1 700 196	4 658 196	10 357 200

Representanten Rune Helland (KRF) la på vegne av KRF, SP og FRP føre slikt framlegg til endringar i investeringsbudsjettet:

(endringane er i høve til kommunedirektøren sitt budsjett)

Endringar i investeringsbudsjettet.						
minus er mindreforbruk plus er meirforbruk						
Note		2023	2024	2025	2026	Perioden
	Tiltak					
	1 EPC	-1 000 000	-3 000 000	-7 000 000		-11 000 000
	2 Lokale ENØK tiltak, utgreiing tidleg 2023	600 000	2 000 000	3 000 000		5 600 000
	3 Anleggsbidrag til Telenormaster	400 000				400 000
	Sum endringar	1 000 000	2 000 000	3 000 000	0	6 000 000
Note						
	1 Teke ut EPC kontraktar.					
	2 Ugreiing og implementering av lokale ENØK Tiltak.					
	3 Anleggsbidrag til oppsetting av to telenormaster, syta for kabel fram.					

Representanten Kjell Nesbø (AP) la på vegne av AP føre slikt framlegg til endringar i investeringsbudsjettet:

Tittel	Total prosjektramme	2023	2024	2025	2026
Samlokalisering aktivitetsavdeling	0		0	0	
Hjelpemiddellager	0		0	0	0
Renovering gymsal Rimbareid	8 000		5000		
Energisparekontrakt EPC	0	0	0	0	
Solcellepanel	6 000	1 000	2 000	2 000	1 000
Fitjar Utvikling AS		0	3000	0	

VERBALE FØRINGAR

Representanten Karen Elisabet Rydland Sæbø (SP) la på vegne av KRF, SP og FRP føre slike verbale føringar:

Kommunestyret ber rådmannen komma tilbake med saker og meldingar på ulike tema knytt opp til budsjettet. Før kommunedirektøren set i gang arbeidet med sakene, skal det vera dialogmøte mellom kommunedirektøren og politisk leiing for å gå nærare gjennom bestillinga frå kommunestyret. Tidspunkt for kva tid sakene skal fremjast vert å avklara når kommunedirektøren set opp årshjulet for 2023.

Saker:

- Planprogrammet for rullering av kommuneplanen sin arealdel må leggjast fram for endeleg vedtak i kommunestyret i løpet av første halvår 2023.
- Reguleringsplanen for utviding av fylkesveg 545 ved kommunegrensa mellom Fitjar og Stord må leggjast fram for endeleg vedtak i kommunestyret i løpet av første halvår 2023.
- Sak som gjeld etablering av tilbod om barnehage/SFO i sommarferien for foreldre som måtte ha behov for dette (utsett sak frå 2022 som skal til utval for oppvekst- og omsorg)

Meldingar:

- Kommunestyret ber om at Utval for oppvekst og omsorg får ei melding som tek for seg behov, nytte og kostnader knytt til eit evt. helsestasjonstilbod for eldre i Fitjar.
- Kommunestyret ber om at kommunedirektøren kartlegg om det er rom for å leiga ut sjukeheimsplassar i Fitjar, og om det kan vera nabokommunar som er interessert i slikt. Resultatet av kartlegginga kan leggjast fram som melding til formannskapet.

Presiseringar til budsjettet:

Organisering av pleie- og omsorgstenestene

- Pleie- og omsorgstenestene i Fitjar kommune skal halda høg kvalitet, og dei tilsette skal ha gode arbeidsvilkår.
- Kommunestyret forventar at kommunedirektøren sine planar for betre samordning og bruk av ressursane innan pleie- og omsorgstenestene vert gjennomført frå april 2023. Det må meldast frå dersom det undervegs i prosessen kjem opp tema som må behandlast politisk.

Etablering av vikarpool innan helse- og skule

- Kommunestyret ber om at administrasjonsutvalet sitt arbeid med å etablere vikarpool for helse- og skuletenestene vert fullført innan 1. april. Målet for arbeidet må vera at tilsette skal få høgare stillingar og at det vert lettare tilgang på vikarar med fagkompetanse.

Representanten Kjell Nesbø (AP) la på vegne av AP føre slike verbale føringar:

- Ingen samlokalisering av dagtilbod for demente og funksjonshemma
- Ingen nedtak av årsverk ved Fitjar bu- og behandlingssenter, Havnauset/ heimebaserte tenester. Ingen tvangsflytting av bebuarar frå Havnauset til sjukeheimen. Ingen oppseiing av faste stillingar innanfor pleie og omsorg
- Skjerma bruk av vikarar og ekstrahjelp i institusjonane
- Prioritera heile faste stillingar
- Arbeidsmiljøtiltak skal prioriterast
- Auka driftsutgifter og driftsinntekter vert ført vidare i økonomiplanperioden
- Vurdere vikarpool ordning
- Ikkje bruk av vikarbyrå

Kommunestyret drøfta endringsframlegga.

Administrasjonen svara på spørsmål frå kommunestyret.

Møtet vart heva for gruppemøte.

Fungerande kommunedirektør Svein Dale Soleng klargjorde om etterspurde dokument som var utarbeidde internt i budsjettarbeidet.

Røysting:

Det vart først røysta over framlegget frå representantane Strand (uavh.) og Skumsnes (SP). Dette fekk 4 røyster, H, uavh. og SP (Skumsnes), og fall.

Deretter vart det røysta over framlegget frå AP. Dette fekk 3 røyster (AP), og fall.

Det vart til slutt røysta over framlegget frå KRF, SP og FRP. Dette fekk 10 røyster (KRF, FRP, SP (Sæbø, Maraa)), mot 7 røyster.

Etter røysting la representanten Kjell Nesbø (AP), på vegne av AP, føre krav om lovlighetskontroll av budsjettet.

Det ligg etter dette føre slikt vedtak:

Vedtak:

Kommunestyret vedtok kommunedirektøren sitt framlegg til budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026, med følgjande endringar:

Driftsbudsjett:

Framlegg til vedtak på vegne av KRF, SP og FRP til kommunestyret 14.12.22					
Kommunestyret godkjenner budsjett og økonomiplan med følgjande endringar:					
	2023	2024	2025	2026	I perioden
Netto driftsresultat (mer- eller mindreforbruk)	-24 000	-3 199 000	-1 666 000	-4 624 000	-9 513 000
1 Kontrollutvalg 2022 nivå pluss deflator 3,7%	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000	-920 000
2 Tilleggsutbytte H kraft januar	-150 000				-150 000
3 Justert skatteinnang	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-1 200 000
4 Ikkje flytta 7 klasse Øvrabygda	353 324	847 973	494 653	353 324	2 049 274
5 Ikkje flytta 7 klasse Selevik	318 295	733 588	733 588	733 588	2 519 059
6 Spart transport ved å ikkje flytta 7 klassar	-47 500	-91 800	-60 800	-60 800	-260 900
7 3-delt skule Øvrabygda frå 2024		-318 295	-733 588	-733 588	-1 785 471
8 Budsjettet overtid Øvrabygda skule til 0,- som dei andre skulane	-254 196	-254 196	-254 196	-254 196	-1 016 784
9 Straumkostnadar lågare estimat enn adm.	-1 000 000	-500 000			-1 500 000
10 Passivt tiltak Fysioterapeut 10%	51 051	51 051	51 051	51 051	204 204
11 Passivt tiltak Ergoterapeut 20%	117 339	117 339	117 339	117 339	469 356
12 Sjukevikar andel Rimbareid lik dei andre skulane	-290 000	-290 000	-290 000	-290 000	-1 160 000
13 Jordmorauka til 100 % stilling	312 000	468 000	468 000	468 000	1 716 000
14 Tilskotsreduksjon legevakttenesta	-180 000				-180 000
15 Streaming oppsett til kommunestyresalen	50 000				50 000
16 Infotavle i sentrum	10 000				10 000
17 Ekstra løyving til kyrkja	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
18 Stykke drifta med ein tilleggsressurs 185% Pleie og Omsorg	1 005 218	720 500	720 500	720 500	3 166 718
19 Ekstra løyving til læremateriell skulen	300 000	400 000			700 000
20 Redusere lønsjustering ordførarøen	-25 000				-25 000
21 Gåver til nyinflytta	25 000				25 000
22 Havbruksfond ekstra bevilgning jmf info haust 2022	-300 000				-300 000
23 Endring i løyving til Håkonarspel	50 000	-50 000			0
24 Tilleggslyyving vedr. gratis SFO for 2 klasse	-452 000	-994 000	-994 000	-994 000	-3 434 000
25 Kostnadar knytt til gratis SFO 2 klasse	214 000	475 000	475 000	475 000	1 639 000
Endring driftsresultat	-222 469	985 160	397 547	256 218	1 416 456
Netto driftsresultat etter endringar	-246 469	-2 213 840	-1 268 453	-4 367 782	-8 096 544
Overføres investeringsbudsjett.	246 469	2 213 840	1 268 453	4 367 782	8 096 544

Noter til budsjettendringer	
1	Auka med deflator ut frå budsjett 2022.
2	Tilleggsutbytte vedteke haust 2022 utbetalt januar 2023.
3	Fortsatt høg aktivitet i næringslivet i regionen gjer at me vurderer denne noko høgare i år og.
4	Ikkje flytta 7 klasse frå Øvrabygda til Rimbareid.
5	Ikkje flytta 7 klasse frå Selevik til Rimbareid.
6	Sparar transportkostnader når ein ikkje flyttar 7 klassar.
7	Hausten 2024 er det 38 elevar ved skulen og den kan 3-deles etter same oppsett som Selevik.
8	Feil i overtidbudsjettet for Øvrabygda korrigert jmf. svar frå Etatsjef for oppvekst og kultur til repr. Helland.
9	Samla straumkostnader estimert til vel 6,2 mill. , om lag dobbelt av normalår og noko meir enn revidert budsjett 2022, 5,2 mill i 2024.
10	Legg inn passivt tiltak for Fysioterapeut 10% for å styrka tenesta.
11	Legg inn passivt tiltak for Ergoterapeut 15 % for å styrka tenesta.
12	Budsjettet sjukevikar på Rimbareid ligg godt over dei andre skulane sett utifrå lønskostnad, justert denne.
13	Jordmorstilling vert auka til 100 % stilling jmf vedtak i Utval for Oppvekst og Omsorg.
14	Justering i innbetaling til legevakt etter avtale med dei andre kommunane.
15	Sette opp og kunne vise bilde og lyd frå kommunestyresalen.
16	Sette opp infotavle i sentrum for kommunal informasjon.
17	Justere tilskotet til kyrkja nærare det som Fitjar Sokn har bedt om.
18	Styrke drifta med 85% jmf tiltak 2024 med verknad frå 1.4.2023, samt eit årsverk i tillegg frå 1.4.2023 og ut økonomiperioden.
19	Ekstraløyving til kjøp av læremateriell.
20	Redusere tiltenkt lønsjustering på ordførarløna.
21	Setje av sum til gaver til nyttilflytta.
22	Auke i overføring frå regjeringa.
23	Endra fordelinga av tildeling så det vert lik sum per år med kr 100 000 i 2023 og same sum i 2024.
24	Sum frå Kommunedirektøren sitt skriv etter statsbudsjettendringar.
25	Sum frå Kommunedirektøren sitt skriv etter statsbudsjettendringar.

Investeringsbudsjett:

Endringar i investeringsbudsjettet.						
minus er mindreforbruk pluss er meirforbruk						
Note		2023	2024	2025	2026	Perioden
	Tiltak					
1	EPC	-1000000	-3000000	-7000000		-11000000
2	Lokale Enøk tiltak, utgreiing tidleg 2023	600 000	2 000 000	3 000 000		5600000
3	Anleggsbidrag til Telenormaster	400 000				400000
	Sum endringar	1 000 000	2 000 000	3 000 000	0	6 000 000
Note						
1	Teke ut EPC kontraktar.					
2	Utgreiing og implementering av lokale ENØK Tiltak.					
3	Anleggsbidrag til oppsetting av to telenormaster, syta for kabel fram.					

Verbale føringar:

Kommunestyret ber rådmannen komma tilbake med saker og meldingar på ulike tema knytt opp til budsjettet. Før kommunedirektøren set i gang arbeidet med sakene, skal det vera dialogmøte mellom kommunedirektøren og politisk leiing for å gå nærare gjennom bestillinga frå kommunestyret. Tidspunkt for kva tid sakene skal fremjast vert å avklara når kommunedirektøren set opp årshjulet for 2023.

Saker:

- Planprogrammet for rullering av kommuneplanen sin arealdel må leggjast fram for endeleg vedtak i kommunestyret i løpet av første halvår 2023.
- Reguleringsplanen for utviding av fylkesveg 545 ved kommunegrensa mellom Fitjar og Stord må leggjast fram for endeleg vedtak i kommunestyret i løpet av første halvår 2023.
- Sak som gjeld etablering av tilbod om barnehage/SFO i sommarferien for foreldre som måtte ha behov for dette (utsett sak frå 2022 som skal til utval for oppvekst- og omsorg)

Meldingar:

- Kommunestyret ber om at Utval for oppvekst og omsorg får ei melding som tek for seg behov, nytte og kostnader knytt til eit evt. helsestasjonstilbod for eldre i Fitjar.

- Kommunestyret ber om at kommunedirektøren kartlegg om det er rom for å leiga ut sjukeheimplassar i Fitjar, og om det kan vera nabokommunar som er interessert i slikt. Resultatet av kartlegginga kan leggast fram som melding til formannskapet.

Presiseringar til budsjettet:

Organisering av pleie- og omsorgstenestene

- Pleie- og omsorgstenestene i Fitjar kommune skal halda høg kvalitet, og dei tilsette skal ha gode arbeidsvilkår.
- Kommunestyret forventar at kommunedirektøren sine planar for betre samordning og bruk av ressursane innan pleie- og omsorgstenestene vert gjennomført frå april 2023. Det må meldast frå dersom det undervegs i prosessen kjem opp tema som må behandlast politisk.

Etablering av vikarpool innan helse- og skule

- Kommunestyret ber om at administrasjonsutvalet sitt arbeid med å etablera vikarpool for helse- og skuletenestene vert fullført innan 1. april. Målet for arbeidet må vera at tilsette skal få høgare stillingar og at det vert lettare tilgang på vikarar med fagkompetanse.

Budsjettet byggjer på følgjande premisser:

Gebyr og avgifter:

- a. Ved utrekning av forskotsskatt og forskotstrekk for 2022 og likninga for 2021 nyttar ein følgjande satsar: Inntektsskatt for personlege skatteytarar følgjer høgaste sats, justert i høve Stortinget sine vedtak.
- b. Endringar i kommunale avgifter for vass, kloakk, brannsyn og feiing og tilsyn med fyringsanlegg går fram av eiga sak.
- c. Festeavgiftene på Fitjar kyrkjegard vert vedteke i samsvar med vedtak i Fitjar Kyrkjelege Fellelsråd:

a. Festeavgift per år	250,-
b. Reservering av grav	4 000,-
c. Seremoni i kyrkja for utanbygds og ikkje-medlem	4 000,-
d. Gravlegging utanbygds, kistegrav	8 000,-
e. Gravlegging utanbygds, urnegrav	4 000,-
- d. Administrasjonsavgiftene for festeavgifter i Fitjarstølane bustadfelt vert uendra i høve til 2021.
- e. Betaling for kommunal barnehage følgjer maksimalpris sett av staten.
- f. Betalingssats for SFO vert uendra i 2023. **Det vert gratis halvdagsplass for SFO 2. klasse frå hausten 2023, ref. budsjettavtale på Stortinget.**
- g. Betalingssats for kulturskulen vert uendra i 2023
- h. Kjøp av mat frå sjukeheimen vert uendra i 2023
- a. Eigenbetaling for praktisk bistand og opplæring vert uendra i 2023. Justering under 2G aukar i samsvar med statleg sats.
- j. Dagspris for dagsenter for demente vert uendra i 2023.
- k. Vederlag for opphald i institusjon vert fastsett på grunnlag av vedtekter fastsette av staten. Maksimal betalingssats i Fitjar bu- og behandlingssenter vert fastsett til 113 843,- per måned / 3 795,- per døgn.
- l. Sosialsatsane føl Statens sine satsar i 2023.
- m. Satsar for tilskot til ikkje-kommunale barnehagar vert:

a. Små born (10 %)	237 090,-
b. Store born (10 %)	115 266,-
c. Små born (11 %)	239 449,-
d. Store born (11 %)	116 576,-
e. Kapitaltilskot	9 400,-
f. Kapitaltilskot (14-16)	17 100,-

Eigedomsskatt:

I samsvar med eigedomsskattelova §§ 3 og 4 vert følgjande nytta for skatteåret 2023:

- a. Kommunestyret skriv ut eigedomsskatt på faste eigedommar i heile kommunen.
- b. Eigedomsskattesatsen vert sett til på 6,0 promille for nærings eigedommar, og 2,0 promille for andre eigedommar.
- c. For bustaddel av eigedommar, inkludert fritidseigedommar, som ikkje nyttast til næringsverksemd gjeld eit botnfrådrag på kr 350 000,- av takstverdi.
- d. I samsvar med eigedomsskattelova §7a skal følgjande eigedommar har fritak:
 - I. Prestegarden (huset), FKIB AS, Havnahuset, Fitjartun, Hamn burettslag, Fitjar vidaregåande skule, bedehus, gamle skulehus (grendehus), Fjellheim Friluftsbarnehage, Fitjar Soknerådsbarnehage, Årskog barnehage og Friluftsrådet Vest.
- e. I samsvar med eigedomsskattelova §7b om fritak for historiske bygningar vert det gjeve fritak etter søknad etter følgjande kriterier:
 - I. Fritak for bygningar bygd i 1920, eller tidlegare som er registrert med kategori **A** i Kulturminneplanen.
 - II. Fritak for bygningar i kategori **S**. Objekt som kan søkjast inn i kategori S er:
 - Bygg med kategori **B** i KMP, som er bygd før 1920
 - Bygg med Kategori **A** i KMP, men bygd etter 1920
 - III. Følgjande bygningar er friteke etter søknad i 2022, og vert friteke vidare for 2023:
 - Gnr/bnr 39/2: bygg nr. 174186073 og 174186103
 - Gnr/bnr 64/64: bygg nr. 174197520
 - Gnr/bnr 79/4: bygg nr. 174205531 og 174205582
 - Gnr/bnr 84/4: bygg nr. 174210616
- f. Bustadhus (ikkje hytter) som er inntil 5 år gamle, skal ha halv eigedomsskatt.
- g. Eigedomsskatten skal for 2023 betalast i fire terminar. (Eigedommar med årleg eigedomsskatt under kr 1 000,- vil få ein årleg faktura)
- h. Ved taksering og utskrivning av eigedomsskatt nyttar kommunen tidlegare vedtekte skattevedtekter i «Rammer og retningslinjer for eigedomsskatt», vedteke 22.04.2021. Rammer for 2023 vert justert etter dette vedtaket.

Låneopptak:

- a. Det vert teke opp nye lån på inntil kr 38 360 000,- til investeringsføremål i 2023.
- b. Det vert teke opp lån til vidareformidling på inntil kr 2 000 000,-.

Fond:

- a. Det vert vedteke å nytta følgjande fond til finansiering av driftsbudsjettet i 2022:
 - I. 100 000,- frå velferdsfond sjukeheimen
 - II. 427 500,- frå vaksenopplæringsfondet
- b. Det vert vedteke å setja av til følgjande fond i 2022:
 - I. 21 304,- til museumsfondet
 - II. 2 347,- til nytt fond for eigarseksjonering
 - III. 104,- til viltfondet
 - IV. 181,- til feiefondet
- c. Inntekter og kostnader med renovasjon og slam vert ført mot renovasjons- og slamfondet i samsvar med oppgåver frå SIM.

Driftstilskot

Fitjar Kommune gjev driftstilskot til følgjande organisasjonar:

- a. Fitjar Kyrkjelege Fellesråd kr 2 677 850,-
- b. Fitjar Frivilligsentral kr 468 120,-
- c. Håkonarspelet kr 100 000,-
- d. Reiselivskoordinator kr 50 000,-

- e. TV-aksjonen kr 7 000,-
- f. Fitjar idrettslag får inntil 400 000,- i tilskot for vedlikehald av idrettsanlegg.
- g. Fitjar Kultur- og idrettsbygg AS får kr 250 000.- i driftstilskot

Oppvekst og kultur disponerer kr 50 000,- til kulturmidlar i 2023.

Gjermund Hagesæter
kommunedirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fra: Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]
Sendt: 01.02.2023 10:23:32
Til: Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]
Tittel: VS: Invitasjon til FKTs fagkonferanse 31. mai -1. juni

Fra: Forum for kontroll og tilsyn <fkt@fkt.no>
Sendt: mandag 16. januar 2023 11:59
Til: Hogne Haktorson <Hogne.Haktorson@vlfk.no>
Emne: Invitasjon til FKTs fagkonferanse 31. mai -1. juni

Invitasjon til fagkonferanse

Medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontrollarbeid i kommunal sektor:

**Velkommen til
Scandic Lerkendal, Trondheim 31.- mai - 1. juni**

På årets konferanse spør vi om

kommunene er godt nok rustet i en urolig tid med krig, dyrtid og klimaendringer?

- Er beredskapen i kommunen god nok?
- Er kommunen beskyttet mot korrupsjon og økonomisk kriminalitet?
- Det er kommunestyre- og fylkestingsvalg til høsten. Derfor er det aktuelt å spørre om vi er sikre på om vi kan gjennomføre valg på en trygg måte uten påvirkning?
- Hva med personvernet? Er kommunen beskyttet mot hacking og cyberangrep?

Samtidig er det krav til kommunene om godt ytringsklima og åpenhet.

- Hvordan står det egentlig til med åpenheten i norske kommuner?
- Ytringsfrihetskommisjonen mener at kommuner som sliter med åpenheten må lage en tiltaksplan som skal sikre at offentlighetsloven og arkivloven etterleves.
- Hva betyr åpenhetsloven for kommunene?

Ved å klikke på knappen under, finner du mer informasjon om programmet, innledere og påmelding.

[Mer informasjon og påmelding](#)

Copyright © 2023 Forum for kontroll og tilsyn, All rights reserved.

Du mottar e-post fra Forum for kontroll og tilsyn fordi du har meldt deg på vårt nyhetsbrev.

Vår epostadresse:

Forum for kontroll og tilsyn
Kristian Augusts Gate 14
Oslo, Oslo 0164
Norway

[Add us to your address book](#)

Vil du endre hvordan du mottar nyhetsbrev fra oss?

Du kan [oppdatere dine innstillinger](#) eller [melde deg av vårt nyhetsbrev](#)

